

Η ΕΥΤΕΡΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλ. ΙΗ'. *** Εκδίδεται δις τοῦ μηνός. *** Ἐρ' Ἀθήναις, τῆν 15 Μαΐου 1848. *** Τόμ. Α'.

ΠΟΣ Ο ΕΝΝΑΤΟΣ.

(Συνέχεια. Ἰδὲ φύλ. ΙΖ'.)

Ἡ γενναϊότης τοῦ πάπα φέρει ἐνίοτε ὄλους τοὺς χαρακτῆρας τῆς μεγαλοφροσύνης. Ἡ ἀστυνομία τῆς Ρώμης, διὰ τῶν ἀγρόπνων καὶ ἐνεργῶν προσπαθειῶν τῆς, εἶχεν ἀνακαλύψει μεγάλην τινὰ συνωμοσίαν τοῦ μισελευτέρου κόμματος, χαλκευθεῖσαν εἰς τὰ ἄδυτα ἐνὸς τῶν μοναστηρίων, καὶ ἀριθμοῦσαν μεταξὺ τῶν με-

λῶν αὐτῆς πολλοὺς τῶν μεγάλων ἀρχιερέων, καὶ μά-
λιστ' ἕνα τῶν καρδινάλιων. Ἀποδείξεις ἔγγραφοι περι-
ῆλθαν εἰς χεῖρας τοῦ πάπα, μαρτυροῦσαι τὴν ἐνοχὴν τῶν
συνωμοτῶν, καὶ ἰδίως τοῦ καρδινάλιου ἐκείνου, ὅστις
ἦτον ἡ ψυχὴ τῆς συνωμοσίας. Προσκληθεὶς οὗτος
εἰς τὸ Κυρινάλιον περὶ τὴν πέμπτην ὥραν τῆς πρωΐας,
ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τοῦ πάπα ὡχρὸς καὶ τρέμων.
« Μὴ φοβῆσαι, πανιερώτατε, τοῦ εἶπε· σ' ἐκάλεσα
» ὡς ἐπίσκοπος, καὶ ὄχι ὡς ἡγεμῶν, τῆς Ρώμης· καὶ
» σ' ἐκάλεσα θέλων νὰ σοῦ ἐγγειρίσω τὴν ἐπιστολὴν
» ταύτην, ἥτις δὲν ἔπρεπε ποτὲ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰς
» χεῖράς σου. Σὲ προτρέπω δὲ νὰ τὴν καύσης, μὴ
» πως πέσῃ εἰς χεῖρας τοῦ νομάρχου. »

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, πορευόμενος ὁ πάπας εἰς τὸ
παλάτιον τοῦ Βατικανοῦ, μόνος, ἐπὶ μικρᾶς ἀμάξης,
χωρὶς δηλαδὴ νὰ συνοδεύεται μῆτε ἀπὸ τοὺς ἐξ εὐ-
γενῶν σωματοφύλακας, μῆτε ἀπὸ τὴν λεγομένην
φρουρὰν τῆς τιμῆς, ἀπήντησε καθ' ὁδὸν τὴν ἐκφορὰν
νεκροῦ τινος, τὸν ὁποῖον δὲν παρηκολούθουν οὔτε συγ-
γεγεῖς πενθοφοροῦντες, οὔτε φίλοι, ἀλλ' εἰς καὶ μόνος
ἱερεὺς συνώδευε ψάλλον, προηγουμένου τοῦ τρα-
ποῦ κατὰ τὸ σῆμα. « Μόνος λοιπὸν ἔζη ὁ δυσ-
τυχῆς οὗτος εἰς τὸν κόσμον! » εἶπεν ὁ φιλόανθρωπος
Πίος, καὶ, καταβὰς ἀπὸ τὴν ἀμαξάν, συνώδευεν
αὐτὸς τὸν νεκρὸν μέχρι τοῦ κοιμητηρίου, ὅπου φθά-
σας, ἐβράντισε τὸ ἅγισμα καὶ ἐβρίψε τὸ πρῶτον χῶ-
μα ἐπὶ τοῦ ἀνοιχθέντος τάφου, καὶ, σῆσας τὸν ἐπι-
τάφιον σταυρὸν, καὶ τὴν τελευταίαν εὐχὴν ἐκφωνή-
σας, ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια. Ἐγίνει δὲ ἐκτοτε ὁ
τάφος ἐκεῖνος ἐπιστημότερος τῶν βασιλικῶν τάφων.

Ἄλλοτε πάλιν, πορευόμενος ἀγνώριστος εἰς τὸν
ναδὸν τῆς Βασιλείας τῶν Ἀγγέλων, ἀπήντησεν, εἰς
τὴν καμπὴν μιᾶς τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως, κοράσιον
πτωχὸν, θρηνοῦν γοερῶς, καὶ ἠρώτησεν αὐτὸ τὴν αἰτίαν.

— ὦ! πανοσιώτατε, μέγα, μέγα κακὸν ἔπαθα.

— Τί ἔπαθες, τέκνον μου; μὴ κλαίης, τὸ κακὸν
ἴσως θεραπεύεται.

— ὦ! ἀθεράπευτον, πανοσιώτατε.

— Τί συνέβη λοιπὸν;

— Μοῦ εἶχε δώσει ἡ μητέρα μου πέντε βαγιό-
κους ν' ἀγοράσω κρασί· ἔπεσα, καὶ τὸ ἀγγεῖον ἐσυν-
τρίβη, καὶ τὸ κρασί ἐχύθη. Βλέπετε λοιπὸν, πανο-
σιώτατε, ὅτι μόνος ὁ Θεὸς ἠμπορεῖ ν' ἀναστήσῃ τὸ
ἀγγεῖόν μου, καὶ νὰ μοῦ ἀποδώσῃ τὸ κρασί μου.

— Δὲν πρέπει νὰ κλαίης τόσον διὰ πέντε βαγιό-
κους, τέκνον μου.

— Δὲν κλαίω διὰ τοὺς βαγιόκους, ἀλλὰ διὰ τὸ
ξύλισμα ὅπου μὲ περιμένει, ἂν ἐπιστρέψω χωρὶς τὸ
ἀγγεῖον γεμάτον. Ἀντὶ νὰ μὲ φιλήσῃ, ἡ μητέρα
μου θὰ μὲ δειρῇ.

— Τότε ἀλλάξει. Λάβε λοιπὸν τοῦτο, τέκνον
μου· ἀγόρασε ἀγγεῖον ἄλλο μεγαλύτερον, γέμισέ το
ἀπὸ ὀρβιέτον, καὶ τότε ἡ μητέρα σου, ἀντὶ νὰ σὲ
δειρῇ, θὰ σὲ διπλοφιλήσῃ.

Καί, ταῦτα εἰπὼν, ὁ πάπας ἔδωκεν εἰς τὸ κορά-
σιον ἐκεῖνο μέγα καὶ στιλπνὸν τάλληρον.

— ὦ! εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, πανοσιώτατε, ἐ-
φώναξες σκιρτῶν τὸ κοράσιον, τοῦ ὁποῖου αἱ μικραὶ χεῖ-
ρες ποτὲ ἴσως ἄλλοτε δὲν ἔψαυσαν τόσον μεγάλα
πλοῦτη.

Ἐνῶ δὲ ὁ πάπας ἠτοιμάζετο ν' ἀναβῇ εἰς τὴν ἀ-
μαξάν, τὸν ἐκράτησεν αὐτὸ ἀπὸ τὸ ράτον, λέγων·

— Οὔτε ὁ Θεὸς οὔτε ἡ μητέρα μου θέλουν νὰ
λέγω ψεύματα· τὸ ψεῦμα εἶναι ἀμαρτία μεγάλη, καὶ
κάνει καὶ τὸν Χριστὸν νὰ κλαίῃ. Ὁ ἀπὸ λοιπὸν
τῆς μητρὸς μου τί κακὸν ἔπαθα. Ἀλλὰ τί ν' ἀπο-
κριθῶ ἂν μ' ἐρωτήσῃ ποῖος μοῦ ἔδωκε τὰ χρήματα;
— Εἰπέ της πῶς σοῦ τὰ ἔδωκεν ἕνας πτωχὸς
ἱερεὺς, κατοικῶν εἰς τὸ Κυρινάλιον. Ὡρα καλὴ, τέ-
κνον μου.

— Εἰς τὸ καλὸν, πανοσιώτατε· ἀπόψε θὰ παρα-
καλέσω τὸν Χριστὸν διὰ τὴν ἀγιωσύνην σου.

Ὁ ἀληθῶς μέγας οὗτος ἱεράρχης εἶναι συνήθως
σοβαρὸς καὶ σύννου· πολλάκις ὅμως εἶναι καὶ διὰ
τὴν οὐχίτητα καὶ τὴν χάριν τῶν ἀποκρισῶν του ἀ-
ξιοθαύμαστος. Ἡ περιβόητος χορεύτρια Φαννὴ Ἑσλερ
ἔβλεπεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου τῆς Ἀργεντίας
τοὺς κατοίκους τῆς Ρώμης, χειροκροτοῦντας καθ' ἑ-
σπέραν εἰς τὰ ἀμίμητα αὐτῆς περὶ τὴν ὀρχηστικὴν
θέλγητρα. Ἰπὸ τὰ ἔηματα τῆς ἐξαισίας ταύτης
γυναϊκὸς, ἡ σκηνὴ καθ' ἑσπέραν μετεβάλλετο εἰς ἀν-
θοφόρον πεδῖον· οἱ δὲ ἐνθερμοὶ αὐτῆς θαυμάσται καὶ
θιασώται, ἐπιθυμοῦντες νὰ δώσωσι πρὸς αὐτὴν δεῖγ-
μα συμπαθείας, συνήθρισαν δι' ἐράνου, ἐντὸς ὀλί-
γων ὥρων, 12,000 φράγκων, καὶ παρήγγειλαν εἰς
ἐμπειρον χρυσοχόον τὴν κατασκευὴν στεφάνου χρυσοῦ
μὲ ἀργυρᾶ ἄνθη, ἀποφασίσαντες νὰ τὸν προσφέρωσιν
εἰς τὴν εἰρημένην χορεύτριαν τὴν παραμονὴν τῆς ἀνα-
χωρήσεως αὐτῆς εἰς Φλωρεντίαν. Ἀλλὰ, τὴν ἡμέραν
καθ' ἣν ἐμελλαν νὰ ἐκτελέσωσι τὸν σκοπὸν τῶν, ἐ-
συλλογίσθησαν μήπως ἡ πράξις αὕτη ἤθελε πικράνει
τὴν καρδίαν τοῦ πάπα.

— Ἄς μὴ κάμωμεν τίποτε, εἶπεν εἰς ἐξ αὐτῶν,
χωρὶς νὰ τὸν ἐρωτήσωμεν, καὶ λάβωμεν τὴν ἀδείαν του.

— Ἄς ὑπάγωμεν εὐθὺς εἰς τὸ Κυρινάλιον, εἶπαν
οἱ ἄλλοι. Τοῦτο καὶ ἔγινε.

Μαθὼν ὁ πάπας τὴν αἰτίαν τοῦ ἐρχομοῦ τῶν, τοὺς
ὑπεδέχθη μετὰ τὴν συνήθη του ἀγαθότητα· καὶ ἦτον
ἡμερὸς μὲν, ἀλλὰ σοβαρὸς, διότι ἡ ἐνθύμησις τῶν
πτωχῶν, τοὺς ὁποῖους ἠδύνατο νὰ ὠφελήσῃ μεγά-
λως ἢ δαπανηθεῖσα ποσότης, ἐμπόδιζε βεβαίως τὸ
πρόσχαρι τῶν χειλέων του μειδιάμα.

— Μακαριώτατε πάτερ, εἶπεν ὁ προϊστάμενος
τῆς πρεσβείας, σκοπὸν ἔχομεν νὰ προσφέρωμεν εἰς
τὴν Φαννὴν Ἑσλερ χρυσοῦν στέφανον· περιμένομεν
ὅμως τὴν συγκατάθεσίν σου.

— Δὲν ἔχετε ποσῶς ἀνάγκη τῆς συγκαταθέσεώς
μου· ἡ πράξις σας δὲν προσβάλλει κατ' οὐδὲν οὔτε
τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Ἐκκλησίας οὔτε τοῦ Κράτους
τὴν ἀσφάλειαν.

— Δοιπὸν, μακαριώτατε, μᾶς δίδετε τὴν ἀ-
δειαν νὰ . . .

— Προσφέρετε τὸν στέφανόν σας, ἀφοῦ τοῦτο σᾶς
εὐχαριστεῖ· ἐν τούτοις, συγχωρήσατε νὰ σᾶς παρατη-
ρήσω ὅτι ἠδύνασθε ἴσως νὰ κάμετε καλητέραν ἐκλο-
γὴν τῆς προσφορᾶς σας. Ἐγὼ μέχρι τοῦδε, ὡς ἀπλοῦς
καὶ ἀπονήρευτος ἱερεὺς, ἐνόμιζα ὅτι οἱ στέφανοι ἤρ-
μοζαν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ὄχι εἰς τὰ σκέλη.

Καί, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Φαννὴ Ἑσλερ ἐλάμβανε
τὸν χρυσοῦν στέφανον, ἐλάμβανε καὶ ὁ ἐφημέριος τοῦ
πάπα χιλιά διςτηλα διὰ τοὺς πτωχοὺς.

Ἡ ἀπόκρισις τοῦ πάπα δὲν εἶναι ἀπλῆ εὐτραπε-
λία· ἀλλὰ καὶ διαμαρτυρία εὐφύης κατὰ τοῦ ἀνοή-
του ἐγθουσιασμοῦ τῶν πλουσίων, οἵτινες ἐπιδαψι-

λεύονται σήμερον τὰ δῶρα τῆς τύχης τόσον ἀφθόνως
εἰς τοὺς σκηνικούς, ὥστε κερδαίνουν οὗτοι εἰς μίαν
ἐσπέραν διὰ τῶν ποδῶν ὅσον χρυσὸν δὲν κερδαίνει
διὰ τῆς κεφαλῆς ὁ ἱστορικός καὶ ὁ ποιητὴς εἰς ὀλό-
κληρον ἔτος.

Ἐκτὸς τῆς ἀγαθότητος τῆς καρδίας καὶ τῆς εὐθύ-
τητος τῶν σκοπῶν, ὁ πάπας Πίος ἔχει καὶ μεγάλην
σταθερότητα χαρακτήρος.

Ἀπόδειξις τὰ ἐξῆς περιστατικά.

Ὁ φιλόποτος πρέσβυς τῆς Βιέννης, καταπτοῦ-
μενος εἰς τὸ παραμικρὸν, ἔστειλε κατὰ πᾶσαν ὥραν
καὶ στιγμὴν διπλωματικὰς διακοινώσεις εἰς τὸ Κυ-
ρινάλιον· ὁ δὲ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς εὐρίσκε-
το εἰς ἀμηχανίαν τί ν' ἀπαντήσῃ.—Τί νὰ κάμω μὲ
τὰς πολλὰς αὐτὰς διακοινώσεις, τὰς ὁποίας διὰ ψύλ-
λου πῆδημα λαμβάνω ἀπὸ τὴν αὐστριακὴν πρε-
σβείαν; ἠρώτησε τὸν πάπαν.—Ἀποκρίνου πάντοτε
ὅτι τὰς ἔλαβες, εἶπεν ὁ Πίος.

— Ἄν δὲν μὲ θέλετε Πίον, θὰ μὲ ἔχετε Σίξτον, εἶ-
πε μίαν τῶν ἡμερῶν ἐν πλήρει συμβουλίῳ πρὸς
πολλοὺς τῶν καρδινάλιων, οἵτινες, ἂν δὲν ἔδειξαν
πρὸς αὐτὸν διάθεσιν ἐχθρικήν, τοῦλάχιστον δὲν ἐτή-
ρησαν ὄλον τὸ ἀπαιτούμενον πρὸς αὐτὸν σέβας.

Καρδινάλιός τις, γνωστὸς διὰ τὰς αὐστριακὰς
του συμπαθείας, ἐζήτηε ποτὲ νὰ τὸν φοβήσῃ, λέγων·
— Ἄς μὴν ἀπατώμεθα, μακαριώτατε· ὄλαι αἱ πρά-
ξεις τῆς κυβερνήσεως τῆς Βιέννης ἀποδεικνύουσιν ἐχθρι-
κὴν πρὸς ἡμᾶς διάθεσιν. Μακρὰν δὲν εἶναι ἴσως ἡ
ἡμέρα, καθ' ἣν τὸ ξίφος της, κινούμενον ἐπὶ τοῦ
γεωγραφικοῦ μας χάρτου, θὰ μᾶς ἐνθυμίσῃ ὅτι ἔχει
τοῦτο σχῆμα ὑποδήματος. Συνώδευσε δὲ ὁ καρδι-
νάλιος τὰς λέξεις ταύτας μετὰ νεῦμα καὶ κίνημα πο-
δῶς, σημαίνοντα ἔξωσιν.

— Ὅταν ἡ ἡμέρα αὕτη ἐπέλθῃ, ἀπεκρίθη μεγα-
λοπρεπῶς ὁ διάδοχος τοῦ Ἰσ' Γρηγορίου, θὰ ἐπι-
καλεσθῶ τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ μου, τὸν πατριωτι-
σμὸν τῆς Ἰταλίας, καὶ εἰς τὸ ὑπόδημα τοῦτο Πίος
ὁ Θ' θὰ ἐποδέσῃ πτεριστήρα.

Περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν, συνεκάλεσεν εἰς συμβού-
λιον εἴκοσι περίπου καρδινάλιους, τοὺς ὁποῖους ἐγνώ-
ριζεν ὡς ἀντιπράκτοντας ἐκ συστήματος κατὰ τῶν
ἀναμορφωτικῶν του σχεδίων. « Πανιερώτατοι, εἶπε
» πρὸς αὐτοὺς, ὁ Θεὸς μ' ἐνέπνευσε νέαν τινὰ μεταρ-
» ρύθμισιν, ὠφέλιμον καὶ ἀναγκαίαν εἰς τὸ συμφέρον
» τοῦ ἀγαπητοῦ μου λαοῦ. Σᾶς τὴν προτείνω, ἐλ-
» πίζων ὅτι θὰ τὴν παραδεχθῆτε. »

Ἀλλ' ὁ πάπας ἠπατάτο, ἢ μάλλον εἶχε προῖδει
τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διακοινώσεως ταύτης. Οἱ καρ-
δινάλιοι ὁμοφώνως ἀπεδοκίμασαν τὴν πρότασίν του,
καὶ ὄλαι αἱ ψῆφοι εὐρέθησαν εἰς τὴν κάλπην μέλαι-
ναι. Ὁ Πίος δὲν ἐταράχθη παντάπασιν· ἀλλὰ, μὲ
πολλὴν ἡσυχίαν καὶ ἀξιοπρέπειαν, ἐκβαλὼν τὸ λευ-
κὸν κάλυμμα τῆς εὐγενοῦς κεφαλῆς του, ἔθεσεν αὐ-
τὸ ἐπὶ τῆς κάλπης καὶ εἶπε· « Τώρα, κύριοι, εἶ-
ναι ὄλαι λευκαί. Καὶ ἡ πρότασις ἐξετελέσθη ἀ-
μέσως. »

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἐλθὼν εἰς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ ὁ
πρέσβυς τῆς Γαλλίας, τὸν εὐρήκεν ὡχρὸν καὶ εἰς ἄ-
κρον τεταραγμένον διὰ τὸ ἀνωτέρω συμβᾶν, τὸ ὁ-
ποῖον καὶ διηγήθη εἰς αὐτὸν καταλεπτῶς.

— Ὅλα ταῦτα τὰ ἐμπόδια δὲν θ' ἀναχαιτίσουν
τὸν δρόμον μου, εἶπε μετὰ ταῦτα, διότι ἡ ἀγάπη

τῶν λαῶν μου θ' ἀναπλήρωσῃ εἰς ἐμὲ τὴν ἐλλεί-
πουσαν δύναμιν. Οἱ σκοποὶ μου εἶναι καλοὶ, δὲν
ἐπιθυμῶ τὸ κακὸν κἀνεὸς, ἐπιθυμῶ τὸ καλὸν ὄλων·
πάλιν τὸ λέγω, ἡ ἀγάπη καὶ τὸ θάρρος τοῦ λαοῦ μου
θὰ μὲ βοηθήσουν νὰ στερεώσω τὴν εὐτυχίαν του. Δέ-
γουν ὅτι ὁ λαὸς εἶναι ἀχάριστος, καὶ ὅτι καίει τὴν
ἐπαύριον, ὅτι σήμερον θυμιάζει. Ἄν ἡ πατρικὴ μου
καρδία ἐμελλε ποτὲ νὰ ὑποφέρῃ τὸ τοιοῦτο, ἂν ἐ-
πέπρωτο νὰ πάθω τοιαύτην ἀπάτην, πάλιν δὲν θὰ
ἔχανα τὸ θάρρος μου, πάλιν θὰ μοῦ ἔμενεν . . . ὁ
Θεός!

Ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν (Dio è con noi) εἶναι τὸ
σύνθημα τοῦ πάπα Πίου. Καὶ βεβαίως, ὁ Θεὸς μόνος
τοῦ ἔδωκε τὴν τόλμην καὶ τὴν δύναμιν νὰ ἐπι-
χειρήσῃ τὸ μέγα καὶ δύσκολον κατόρθωμα, τὴν ἀ-
ναγέννησιν τῆς Ἰταλίας. Δύναμις θεῖα ἀπηρτεῖτο
τῶ ὄντι εἰς τὸ ὑψηλόν, τὸ ἅγιον, ἀλλὰ δυσχερέσατον
τοῦτο ἔργον.

Νέος τις ἱερεὺς, ἀναχωρῶν ὡς ἱεραπόστολος εἰς τὰ
βάρβαρα τῆς Ἀφρικῆς ἔθνη, τὸν παρεκάλεσε νὰ τοῦ
δώσῃ τὴν εἰκόνα του, καὶ νὰ εὐλογήσῃ τὸν σταυρὸν
τὸν ὁποῖον ἤθελε νὰ φέρῃ ὡς ἐγκόλπιον. — Ἰδὲ τὴν
εἰκόνα μου, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ πάπας, δακτυλοδει-
κτῶν τὴν εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος, φοροῦντος τὸν ἀκάν-
θινον στέφανον. Ὡς αὐτὸς, βαδίζω καὶ ἐγὼ μετὰ
κόπου καὶ ἀγῶνος πολλοῦ εἰς τὸν Κρανίου τόπον·
ὡς αὐτοῦ ἡ ψυχὴ, περιλπίπος γίνεται καὶ ἡ ψυχὴ μου
μέχρι θανάτου· καὶ ὁ κῆπος τοῦ Κυρινάλιου με-
ταβάλλεται δι' ἐμὲ καθ' ἡμέραν εἰς κῆπον τοῦ ὄρους
τῶν Ἑλαιῶν. Ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν Σωτῆρ, φέρω καὶ
ἐγὼ τὸν σταυρὸν ἐπὶ τῆς ὤμων, καὶ τὸν ἀκάνθινον
στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· ἀλλ' ὡς ὁ θεάνθρωπος
Υἱός, ἔχω ἐπίσης ἀγρυπνοῦντα ὑπὲρ ἐμοῦ τὸν οὐρά-
νιον Πατέρα. « Καὶ οὐχ' ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς αὐτός·
γεννηθῆτω τὸ θέλημά του! » Καὶ ἀληθῶς, κατὰ
μίμησιν τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἐνάρετος οὗτος ἡγεμῶν δὲν
ἤλθεν, ὡς οἱ ἀρχαῖοι Καίσαρες, νὰ κατακτήσῃ τοὺς
λαοὺς διὰ τοῦ σιδήρου, οὔτε, ὡς οἱ προκάτοχοι αὐτοῦ,
νὰ τοὺς δουλαγωγῆσῃ διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κε-
ραυνῶν. Ὅχι· ἤλθε νὰ πείσῃ τὰς καρδίας τῶν Ἰ-
ταλῶν διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πλησίον, διὰ τῆς ἀγά-
πης τῆς πατρίδος. Ὅπλον του εἶναι ἡ πειθὴ, θρίαμ-
βος ἡ κατάκτισις τῶν καρδιῶν τοῦ λαοῦ, ἀμοιβὴ ἡ
εὐδαιμονία των.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.)

Ἡ ΘΑΛΑΣΣΟΠΛΟΙΑ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΠΟΛΙΚΑΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ.

(Κατὰ Γαλλικὰς καὶ Ἀγγλικὰς περιγραφάς.)

(Συνέχεια· ἴδε φυλ. 12'.)

Τοιοῦτοι εἶναι οἱ κυριώτεροι κίνδυνοι τῆς θαλασ-
σπολοίας εἰς τὰ μέρη ταῦτα. Ἰδοὺ πῶς ἐξεικονίζε-
ται ὁ ῥῶς ζωηρότατα καὶ τὸ μέγα θέαμα οὐ ἦτον αὐ-
τόπτης, καὶ τοὺς κινδύνους εἰς οὓς ἐξετέθη.

« Εἰς τοὺς μὴ ἰδόντας τὸν ὑπερβόρειον ὠκεανὸν
ἐν ὡρᾷ χειμῶνος, εἰς τοὺς μὴ ἰδόντας αὐτὸν ἐν
καιρῷ τρικυμίας, ἡ λέξις πάγος ἀναπολεῖ μόνον
τοὺς ὄσους ἐλέπουν ἐπὶ τῶν λιμνῶν εἰς τῶν πο-

ταμών την επιφάνειαν, ἀλλὰ δὲν δύναται παντελῶς νὰ τοῖς δώσῃ τὴν ιδεάν τῶν ὄσα αἰσθάνεται ὁ θαλασσοπόρος εἰς τὰς περὶ τὸν πόλον θαλάσσης.

« Ἄς φαντασθῶσι λοιπὸν ὅτι ὁ πάγος εἶναι λίθος, εἶναι θράχος, ἐπιπλέων ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ γινόμενος νῆσος ἢ ἀκρωτήριον ὅταν ἐξοκέλλει, σκληρότερος τοῦ σκληροτέρου πυρροποικίλου. Ἄς φαντασθῶσιν, ἂν δύνανται, τὰ κρυστάλλινα ταῦτα ὄρη, συρόμενα εἰς στενὴν δίοδον ὑπὸ ταχείας παλῆροιας, συγκρούμενα μὲ πάταγον ὁποῖος ὁ τῆς βροντῆς, συνθλάμενα, ἀποσπῶντα μεγάλα τμήματα ἀπ' ἀλλήλων, καὶ τέλος κυδιστῶντα καὶ βυθιζόμενα εἰς τὴν θάλασσαν, ὅθεν σφενδονίζουσι τὰ κύματα εἰς τὸ ὕψος, καὶ ὅπου προξενούσι βιαίαις δίναις. Συγχρόνως δὲ τὰ πεδία τοῦ πάγου, ὠθούμενα πρὸς τοὺς ὄγκους ἢ τοὺς θράχους τούτους ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἢ τῆς παλῆροιας, ὑψοῦνται ὑπεράνω τῆς θαλάσσης, θραύονται, καὶ καταπίπτουσιν εἰς τρίμματα ἀπ' ἑαυτῶν, ἀξάνοντα τὴν ἀπερίγραπτον σύγχυσιν καὶ τὸν κρότον.

Βαθὺ δὲ εἶναι τὸ αἰσθημα τῆς ἰδίαις ἀνικανότητος τοῦ ἀνθρώπου ἐνώπιον τοῦ φαινομένου τούτου· οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν δύναται εἶναι νὰ προῖδῃ τί θέλει συμβῆ εἰς τὴν ἀμέσως ἐπομένην, καὶ ἐκάστη τῶν στιγμῶν δύναται νὰ ἦναι ἢ θανατηφόρος. Ὁ δὲ οὕτως εἰς ἀγωνίαν θανάτου εὐρισκόμενος ναύτης, τίποτε δὲν δύναται νὰ πράξῃ, τίποτε ν' ἀποπειραθῇ· καὶ ἡ μὲν αἰωνία κίνησης τῶν στοιχείων περὶ αὐτὸν παροξύνει τὴν δραστηριότητά του, καὶ ὁ κίνδυνος διεγείρει ἐντὸς τοῦ τὸ ἔμφυτον αἰσθημα τῆς ἰδίας συντηρήσεως· καὶ ὁ μὲν ἄλλο ὄπλον δὲν ἔχει ἐκτὸς τῆς ὑπομονῆς, ἀναγκάζεται νὰ ἐγκαταστήσῃ ὡς θεατῆς ἀδιάφορος, καὶ νὰ περιμένῃ ὅτι τῷ φέρῃ ἢ τύχῃ, διότι δὲν δύναται οὔτε νὰ τὴν μεταβάλῃ, οὔτε νὰ τὴν ἀποφύγῃ.»

Γνωστὸν εἶναι ὅτι τὰ ὑπερβόρεια κλίματα εἰσὶν ἐπὶ πολλοὺς μῆνας βεβηθισμένα εἰς σκότην, μόλις ἀραιούμενα ὑπὸ τῶν λοξῶν καὶ μεμακρυσμένων ἀστίνων τοῦ ἡλίου ὅταν εἰς τὴν μεσημβρίαν, ὑπὸ τῶν κινήτων καὶ ἀβεβαίων βορείων σελάτων, καὶ ὑπὸ τῆς πενθίμου λάμψεως τῆς σελήνης. Τὸ ἔαρ τέλος ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, ἀλλὰ τοιαύτην συνεπιφέρει βάσανον εἰς τὸν ὀδοιπόρον, ὥστε αὐτὸς σχεδὸν εὐχεταὶ νὰ ἐπανέλθῃ τὸ σκότος. Ὀλη ἡ ἔκτασις τῶν τόπων ἐκείνων κατακαλύπτονται ὑπὸ ἀπεράντων χιόνων, ἃς διασχίζουσι πού καὶ πού ἐν καιρῷ τῆς διαλύσεως τῶν πάγων αἱ κορυφαὶ τῶν βράχων ὡς νησίδια μελανὰ. Ὀλη δὲ ἡ λοιπὴ τῆς γῆς ἐπιφάνεια εἶναι κατάλευκος, χωρὶς οὐδὲν ἀντικείμενον νὰ διακρίνη τὴν μονοτονίαν αὐτῆς. Οὐδὲν φέρεται ἐπ' αὐτῆς φυτὸν, οὐδὲν δενδρόλλιον, οὐδεμία πόη ἐκτὸς τινῶν πετρῶν, ἀνεμονῶν, καὶ ἄλλων σπανίων ἀνθέων, ἀναπτυσσόντων τὸν ἄχρον αὐτῶν κάλυκα εἰς ἀτμοσφαίραν ὑγρῶν, εἰς ἀκτίνας ἐστερημένας ζωότητος καὶ θερμότητος. Ἀλλ' ὅσον ὠχρὸς καὶ ἂν εἶναι ὁ ἥλιος, ἢ ἀντανάκλασις τοῦ ἐπὶ τῆς ἀπεράντου καὶ αἰωνίου ἐκείνης χιόνος θαμβώνει τοὺς ὀφθαλμούς εἰς τοσοῦτον βαθμὸν, ὥστε προξενεῖ εἰς αὐτοὺς ἀληθῆς αἰσθημα ἀλγηδόνος. Ἢδη παρὰ τὴν Ἰρλανδίαν ἢ ἀτμοσφαίρα εἶναι κιτρινή καὶ στιλπνὴ, καὶ ὁ εἰσελθὼν εἰς τὴν ἀτμοσφαίραν ταύτην, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἐπαναπαύσῃ τὴν ὄρασιν του εἰς οὐδὲν ἀντικείμενον μὴ κεντοῦν αὐτὴν διὰ τῆς ἐρεθιστικῆς ἐκείνης

λευκότητος, αἰσθάνεται πόνους εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ πολλοὶ ναῦται ἐπέστρεψαν τυρλοὶ ἀπὸ τὰς ἐκδρομάς πρὸς τὰ ὑπερβόρεια. Διὰ τοῦτο αἱ ὀδοιπορικαὶ γίνονται κυρίως διὰ νυκτός. Ἀλλὰ ποιοὶ κάματοι, ποιοὶ κίνδυνοι, ποία βραδύτης τῆς νυκτερινῆς ταύτης πορείας εἰς γῆν κατακεκαλυμμένην ἀπὸ παγετούς ἀνομάλους, διεσχισμένας ἀπὸ χασμάδας πλήρεις ὕδατος καὶ ἀναλυομένης χιόνος, ὅπου βυθίζεται ὁ διαπορευόμενος μέχρι τῶν γονάτων!

Ὅχι δὲ μόνον τὰς σωματικὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχικὰς δυνάμεις προσβάλλει ἡ πένθιμος θεὰ τῆς αἰωνας χιόνος. Ἡ πάντοτε μονότονος, νεκρὰ ἔρημος, ἢ βυθία σιγῆ, ἢ ἀδρανῆς καὶ ἀκίνητος φύσις, ἐκνευρίζουσι τὴν ψυχὴν κατ' ὀλίγον, καὶ τὴν παραλύουσιν ἐντελῶς.

Ἰπεράνω δὲ τοῦ λευκοῦ τούτου σαθάνου τοῦ καλύπτοντος τὸ πτώμα τῆς φύσεως, ἐπιπλέει δι' ὅλου σχεδὸν τοῦ ἔτους ὀμίχλη πυκνὴ, προῖον τῆς τάσεως πρὸς ἰσοσταθμίαν τῶν δύο θερμοκρασιῶν, τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ αἰέρος. Καὶ ὅταν μὲν ἀρχῶνται τὰ μεγάλα φύχη, ἢ θάλασσα ἐκπέμπει τὸ θερμὸν ὅσον τῆς ἐν εἰδῆ καπνοῦ· ὅταν δὲ πάλιν ἔλθῃ ἡ ἐποχὴ, κατ' ἣν ὁ αἰὲρ εἶναι θερμότερος τῆς θαλάσσης, τότε διὰ τῆς ἐπαρῆς αὐτῆς συμπυκνοῦται εἰς ἀτμούς μελαναί. Ἡ δὲ τοιαύτη πάλιν μεταξὺ τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τῆς ἀτμοσφαιρας παρατείνεται κυρίως διὰ τῶν μεγάλων καὶ αἰφνιδίων μεταβολῶν τῆς θερμοκρασίας, διότι κατὰ Μάϊον μάλιστα καὶ Ἰούνιον συμβαίνει πολλάκις νὰ καταβῇ τὸ θερμόμετρον δέκα, δεκαπέντε, εἴκοσι, καὶ περισσοτέρους βαθμούς ἐντὸς εικοσιτεσσάρων ὡρῶν. Καὶ τότε ὁ πάγος ὅστις εἶχεν ἀρχίσει τὴν προτεραιάν νὰ τήκηται, σκληρύνεται αἰφνης ἐκ νέου, καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἐν ᾧ ἐθερμαίνετο ἤδη, ψυχραίνεται πάλιν, ἀναπέμπουσα νέαν ὀμίχλην. Τὴν ἐπαύριον τὸ θερμόμετρον ἀναβαίνει διὰ μιάς, καὶ ὁ αἰὲρ, θερμότερος τῆς θαλάσσης γινόμενος, παράγει ἄλλους ἀτμούς καὶ αὐτούς. Αἱ τοιαῦται ὀμίχλαι περιορίζουσι πολλάκις τὸν ὀρίζοντα εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν, καὶ καθιστῶσι τὸν πλοῦν ἐπικίνδυνον, ὁμοίως καὶ τὴν πορείαν τῶν διὰ ξηρᾶς ὁδεύοντων. Ἀλλ' αὐτοὶ ἔχουσι καὶ πρὸς πολλὰς ἄλλας δυσχερίας ν' ἀντιπαλαίωσιν.

Ἐκτὸς τῆς θεᾶς τῆς χιόνος ἥτις ἀποτυφλοῖ, ἐκτὸς τῆς ὀμίχλης ἥτις παραφέρει καὶ ἀπατᾷ, ὑπάρχουσιν ἀκόμη οἱ στρόβιλοι τῆς χιόνος, ἥτις πίπτει καὶ τὸ θέρος πολλάκις· τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ ψυχρότης αὐτῆς, ὥστε εἰς τινὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους τιθεμένη ἐντὸς τοῦ στόματος, κολλᾶται εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν οὐρανίσκον, καὶ τὸν παγώνει, οὐδὲ δύναται ν' ἀποσπασθῇ χωρὶς ν' ἀποσπάτῃ ὁμοῦ καὶ τὸ δέριμα. Διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς πόσιν, καὶ οἱ ὀδοιποροῦντες ἐπὶ τῶν τόπων τούτων, ὄλων κατακεκαλυμμένων ὑπὸ χιόνος καὶ ὑπὸ πάγων, πάσχουσι τὴν βάσανον τοῦ Ταντάλου, καὶ κινδυνεύουσι ν' ἀποθάνωσι πολλάκις τῆς δίψης.

Ὅσον περὶ τοῦ ψύχους, τοῦτο εἶναι ἡ σταθερὰ βάσανος τῶν ἐπισκεπτομένων τὰ πολιὰ κλίματα. Ἰδοὺ ἐν μεταξὺ μυρίων χωρίων ἐκ τῶν περιγραφῶν τοῦ Κ. Ρόσς, δίδων ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς ἐπικρατούσης θερμοκρασίας εἰς τὰ ἀποτρόπαια ἐκεῖνα κλίματα. « Τὴν 3 Ἰουλίου, λέγει, τόσον ἦτον τὸ ψύχος τὴν νύκτα, ὥστε ἡ θάλασσα ἐπάγωσεν $\frac{1}{2}$ δάκτυλον

περὶ τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου μας. Τὴν 16 Αὐγούστου ἔπεσε χιών. Τὴν δὲ 17 Αὐγούστου εἶχομεν ἀλληλοδιαδόχως ὀμίχλην, βροχὴν καὶ χιόνα. Τὸν σептέμβριον τὸ θερμόμετρον ἤρχισε νὰ καταβαίνει τακτικῶς· ἔκτοτε ἤρχισεν ὁ χειμὼν.»

Καὶ ἂν τοιοῦτον εἶναι τὸ θέρος, ἕκαστος δύναται νὰ ἐνοήσῃ τί εἶναι ὁ χειμὼν. Τὸ ψύχος μεταβάλλεται ἀπὸ 0 μέχρι 60 βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδέν, καὶ ὑπάρχουσι νύκτες κατ' ἃς τὰ ὄργανα δὲν δύνανται νὰ προσδιορίσωσι τὸν βαθμὸν του. Τότε τὰ ὄρη σχίζονται, οἱ βράχοι ρήγνυνται, τὰ πνευματώδη βευστὰ πηγνύονται πλησίον τοῦ πυρός. Εἶναι σχεδὸν ἡ θερμοκρασία τοῦ ζέοντος ὕδατος, ἀντιθέτως· καὶ τῷ ὄντι τὸ ψύχος ὅταν φθάσῃ εἰς τὸν βαθμὸν τούτον, παράγει τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα ὡς τὸ πῦρ. Ὑπὸ τὴν 70 μοίραν πλάτους τὸ μηδέν τοῦ Ρεωμύρου, ἢ τὸ σημεῖον τοῦ παγωμένου ὕδατος, εἶναι περίπου ἡ θερινὴ θερμότης· ἡ μετρία θερμοκρασία εἶναι τὸ μηδέν τοῦ Φαρενχίτ, ἢ τοῖς 60 βαθμοῖς 11 ὑπὸ τὸ μηδέν τοῦ Ρεωμύρου, καὶ τὸ ψύχος εἶναι εἰς 30, 50, καὶ μέχρι 80 βαθμούς ὑπὸ τὸ σημεῖον τοῦ παγωμένου ὕδατος.

Καὶ ὅμως ἐνίοτε τὸ θέρος αὐξάνει οὐκ ὀλίγον ἢ θερμότης, καὶ ὁ ἥλιος ἐπὶ τινὰς ὥρας ἐπενεργεῖ ἰσχυρῶς ἐπὶ τῶν ἠδικημένων τούτων ἀκτῶν. Τότε ἡ σκηνὴ μεταβάλλεται· τότε βύκακες ἀναλελυμένης χιόνος ῥέουσι πανταχόθεν, τότε παταγεῖ ὁ πάγος καὶ σχίζεται, καὶ ἡ γῆ ὅλη κατακαλύπτεται ἀπὸ τρύπας πλημμυρούσας ὕδατος· καὶ τὸ ὕδωρ εἶναι μὲν τόσον ὥστε ἐμποδίζει τὴν διὰ ξηρᾶς πορείαν, ὄχι ὅμως ἀρκοῦν ὥστε νὰ φέρῃ τὸ ἐλάχιστον πλοίαριον, ἐκτὸς ἂν μεταφέρηται αὐτὸ ἐπὶ τῶν ὤμων ἀπὸ λίμνης εἰς λίμνην καὶ ἀπὸ χασμάδος εἰς χασμάδα. Τότε μυριάδες ἰσοδύλων μυῶν πληροῦσι τὸν αἶρα, καὶ ἐφορμῶσι κατὰ τοῦ ἀνθρώπου μετ' ἀκατανόητου καταφοράς, μὴ ἀφήνουσαι εἰς αὐτὸν αἱ βδελυραὶ στιγμὴν ἡσυχίας ἢ ἀναπαύσεως. Ὀλη τοῦ ἡ ἐπιδερμὶς ἐρεθίζεται ὀδυνηρῶς, καὶ ἡ ὑπαρξίς του γίνεσθαι μακρὰ βάσανος. Οἱ ἐγγχώριοι ὀδηγοὶ τοῦ πλοίαρχου Βάκ, εἰ καὶ εἰθισμένοι εἰς τὰ ὑπερβόρεια κλίματα, καὶ εἰς ὅλας τῶν μερῶν τούτων τὰς τυραννίας, ἐκίλθοντο ὅμως ἐπὶ τῆς γῆς λυσοδῶς, ἐκπέμποντες τὸ φρόνημα μὲ τὰς χεῖράς των ὅπως ἀποφύγωσι τὰ ἀδιάκοπα φαρμακερὰ τῶν κεντήματα. Ὁ πλοίαρχος ἐφόρει κάλυμμα ἐμπρὸς τοῦ προσώπου του κατ' αὐτῶν, καὶ ὅμως οὐδὲ οὕτω κατώρθου νὰ προφυλαχθῇ. Τὰ ἔντομα ταῦτα εἶναι χειρότερα ἀπὸ ἐχίδνας, λέγει ὁ Κ. Ρόσς, καὶ ὅστις ἀπαξ προσβλήθῃ ἀπὸ αὐτὰ, εἶναι ἀδύνατον νὰ τὰ λησμονήσῃ.

Ὁ ὀλιγώτερον ὀχληρὸς καιρὸς τῆς ὀδοιπορίας εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ θέρους. Εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸ ψύχος εἶναι ἀρκετὸν ἀκόμη ὥστε νὰ διατηρῇ τὴν χιόνα στερεάν καὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς στεγνὴν, δὲν ἔχει ὅμως ἐν γένει τὴν δριμύτητα ἐκείνην ἥτις προσβάλλει αὐτὰς τὰς πηγὰς τῆς ζωῆς, καὶ κατ' ἣς δὲν ὠφελούσιν οὐδὲ ἡ κίνησις, οὐδὲ ἡ ἐπισώρευσις τῶν πολυμάλλων δερμάτων ἐπὶ τοῦ σώματος.

Ἀλλ' οὐκ ἦττον ἐπαισθητὴ εἶναι καὶ ἡ δυσκολία τῆς τροφῆς καὶ τῆς κατοικίας. Ὁ τόπος πολλὰ μικρὰ βοήθημα παρέχει ὡς πρὸς τοῦτο. Καὶ πρῶτον μὲν ξύλα εἰς αὐτὸν δὲν εὐρίσκονται, οὔτε καλύβαι

δύνανται νὰ κατασκευασθῶσι κατὰ τὸν συνήθη τρόπον, οὔτε πῦρ ν' ἀναφθῇ πρὸς θέρμανσιν ἢ παρασκευῆν τῶν ἐρωμάτων. Ἀλλὰ καὶ τὰ τρόφιμα εἶναι σπανιώτατα. Ἀφ' οὗ δὲν ὑπάρχουσι δένδρα, δὲν ὑπάρχουσιν οὐδὲ καρποί. Κάνεν φυτὸν δὲν εὐρίσκεται ἐκεῖ ὄσπριον εἰς ἡ λαχανοειδές. Ἡ ἱπέλαφος τρέφεται μὲ τὴν πόνη τῶν βράχων, καὶ τὰ μόνα ὄσπριά των οἱ ἐγγχώριοι ἔσκιμῶς τὰ λαμβάνουσιν ἀπὸ τὸν στόμαχον τοῦ ζώου τούτου, καὶ ἀγαπῶσι μεγάλως τὴν τροφὴν ταύτην τὴν τόσον παραδόξως παρεσκευασμένην. Τοῦλάχιστον ἄγρα εὐρίσκεται; Τὸν χειμῶνα φαίνονται ἐνίοτε τινες λευκαὶ ἢ μέλαινα ἀλώπεκες, ἰσχναὶ καὶ λιμώττουςαι· ὁμοίως φαίνονται καὶ λύκοι καὶ ἄρκτοι λευκοτρίχες. Ἀλλὰ τὰ θηρία ταῦτα θηρεύουσι μᾶλλον τοὺς ὀδοιπόρους, καὶ πρέπει πολὺ νὰ πεινᾷ ὅστις ἤθελεν ἐπιθυμήσῃ νὰ τ' ἀπαντήσῃ. Περιγητῆς ἀπήνησε λευκὰς ἄρκτους ἐχούσας ὡς ἐξ ποδῶν ὕψος, καὶ μῆκος 12 καὶ 13 ποδῶν· μ' ἐν ῥάπισμα τοῦ ποδὸς των δύνανται χωρὶς κόπον ν' ἀποκεφαλίσωσιν ἄνθρωπον. Καὶ ὄχι μόνον εἶναι φοβερὰ τὰ ζῶα ταῦτα, ἀλλὰ καὶ τὸ κρέας των εἶναι ἀηδὲς εἰς τὴν γούσιν καὶ εἰς τὴν ὑγείαν ἐπιβλαβές. Οἱ δὲ ἰχθύες, ἐκεῖνοι εἶναι φυλακισμένοι ὑπὸ τὸν πάγον, καὶ τόσον νεναρκωμένοι, ὥστε δὲν χρησιμεύει τὸ ἄγκυστρον. Ἰδοὺ τί παρέχουσιν αἱ ἔρημοι αὗται εἰς τὸν ὀδοιπόρον ἐν διαστήματι τοῦ χειμῶνος. Τὸ θέρος ἀναλαμβάνουσιν ὀλίγην περισσοτέραν ζωὴν· τότε ἀναφαίνονται τινὲς μοχοβόλοι βόες, τινὲς ἱπέλαφοι, λευκαὶ πέρδικες, καὶ λαγωοὶ, ἀλλ' ὅλα ταῦτα τόσον εὐάριθμα, ὥστε οὐδεὶς δύναται νὰ ἐλπίσῃ ἀπ' αὐτῶν τὴν τροφὴν του. Αἱ φῶκαι εἰσὶ τὸ κυριώτερον μέρος τῆς τροφῆς τῶν ἐγγχωρίων· ἀλλὰ καὶ αὐταὶ δυσκόλως ἀλίσκονται, διότι ἀδιακόπως διωκόμεναι ὑπὸ τῶν ἐγκατοίκων, γίνονται πονηραὶ, δύσπιστοι καὶ δειλαί. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὀδοιπόρος ὅστις ἤθελεν ἀναθέσει εἰς τὴν τύχην τὴν φροντίδα τῆς διατροφῆς του, ἀκόμη καὶ ἐν ὥρᾳ θέρους, κινδυνεύει νὰ ὑποφέρῃ μακρὰς νηστείας, ἂν ὄχι καὶ ν' ἀποθάνῃ τῆς πείνης. Οὕτως ὁ πλοίαρχος Βάκ, ὅστις ὅμως ὀδοιπόρει διὰ τόπων πολυανθρωποτάτων κατὰ σύγκρισιν τῶν χωρῶν τῆς πολιτικῆς θαλάσσης, ὅστις ἀκόμη ἀνταπεκρίνετο καὶ μετὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἀγγλικῆς ἐταιρίας τοῦ Ἰθσονίου κόλπου, ὑπέφερεν ὅμως οὐχ ἥττον μεγάλας καὶ δεινὰς στερησεις ὅταν διήρχετο διὰ τόπων ἀνερευνητῶν προσέτι πρὸς τὰς βορείους ἀκτὰς τῆς Ἀμερικῆς· καὶ ἀκόμη τὴν σκηνὴν του ἐπολιόρκουν ἐγγχωρίων λιμώττουςαι οἰκογένειαι, διότι ἡ ἄγρα εἶχεν ἀποσπρηθῆ πρὸς εὐκραέστερα κλίματα. Οὗτοι δὲ ἀφ' οὗ κατέφαγον ὡς καὶ τὸ δέριμα τῶν φορεμάτων των, ἐπεκαλοῦντο τὴν εὐσπλαγγίαν του, καὶ ἠμφισβήτησαν πρὸς ἀλλήλους τὰ ἔλεη ὅσα τοῖς ἐδίδεν, ἐλαττῶν ἀκόμη τὰς ἥδη ἐλαχίστας μερίδας τοῦ γεύματός του. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν εἰς τῶν ἔσκιμῶν, ἑλοσηρὸν βλάπων καὶ ἐξω φρενῶν φαινόμενος, καὶ τῷ ἐζήτησεν ὀλίγην τροφὴν, διηγουόμενος ὅτι ἡ γυνὴ του καὶ τὰ δύο παιδία του εἶχον ἀποθάνει τῆς πείνης εἰς τὴν ἔρημον. Ἀλλ' ἐψεύδετο ὁ ταλαίπωρος. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐθανάτωσε καὶ τὰ τέκνα καὶ τὴν μητέρα διὰ τὰ φάγη. Βδελυπτόμενοι δὲ τὸ τοιοῦτον ἀνήκουσον ἀνοσιούργημα οἱ συμπατριῶταί του, ὤρησαν κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν κατεπυροβόλησαν.

Ἐπάναγκες ἄρα εἶναι νὰ φέρωσιν οἱ ὄδοι-πόροι μεθ' ἑαυτῶν ζωοτροφίας δι' ὄλον τὸ διάστημα τῆς ὄδοιπορίας των. Ἄλλ' εἰς τοιούτους τόπους τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἕυκολον. Εἰς τὰς καταπεπηγμένας καὶ ἀνωμάλους αὐτὰς γαίας, τὰ μόνα εὐχρηστὰ ὀχήματα εἶναι τὰ ἔλκυθρα, καὶ ταῦτα κατασκευάζονται πολλάκις ἀπὸ παγωμένους ἰχθύς, ἀπὸ σαλωμοῦς, αἵτινες ὑπὸ θερμοκρασίαν 20 καὶ 300 ὑπὸ τὸ μηδὲν γίνονται σκληρότεροι ζύλου, καὶ ἀντικαθιζῶσιν αὐτὸ καταλλήλως. Κατὰ τοῦτο μάλιστα ὑπερέχουσι πάσης ἄλλης τεκτονικῆς ὕλης, ὅτι ὁ ὄδοιπόρος ἀφ' οὐ καταπάγη ὄλον τὸ περιεχόμενον τοῦ ἑλκῦθρου, δύναται τέλος νὰ φάγη καὶ αὐτὸ τὸ ἔλκυθρον. Οἱ Ἔσκιμῶς φέρ' εἰπεῖν, ὅσακις νομίζουσιν ὅτι τὰ ἔλκυθρά των ἐπαλαίωσαν, τὰ τρώγουσι πάντοτε, ἐκτός ὅταν τοὺς προλαμβάνωσιν οἱ σκύλοι των, οἵτινες σύρουσι τὰς ὑπερβορείους ταύτας ἀμάξας. Ὅταν δ' ἑλλείπωσι καὶ οἱ παγωμένοι ἰχθύς, κατασκευάζουσι τότε οἱ ἐγχώριοι τὰ ἔλκυθρά των ἀπὸ ὀστᾶ ζώων, ἢ καὶ ἀπὸ πάγον.

Ἄλλ' ὁ τρόπος οὗτος τῆς μετσκομίσσεως εἶναι ἀνεπαρκής, διότι ἔλκυθρον κατασκευασμένον ἀπὸ παγωμένους ἰχθύς, ἀπὸ πάγον, ἀκόμη καὶ ἀπὸ ὀστᾶ, δὲν δύναται νὰ φέρῃ ἑαυτὸ φορτίον. Ἄλλως τε καὶ ἂν ἦτον δεκτικὸν τοιούτου, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φορτωθῇ, διότι κινδυνεύει τότε νὰ εὐθισθῇ εἰς τὴν χιόνα, ἢ νὰ μείνῃ εἰς τὴν πρώτην χασμάδα, ἣτις διὰ τοῦ θάρους τοῦ ἤθελε γίνεαι εὐρυτέρα ἀκόμη. Προσέτι δὲ καὶ οἱ σκύλοι δὲν ἔχουσιν ἀρκετὴν δύναμιν διὰ νὰ τὸ σύρωσι, διότι εὐκόλως ἀπαυδῶσι τὰ ζῶα αὐτὰ, καὶ οἱ Ἔσκιμῶς, ὅταν ὄδοπορῶσι, προ-

ΛΕΥΚΑΙ ΑΡΚΤΟΙ.

χωροῦσι πρῶτον πολὺ βραδέως, καὶ ἔπειτα καθ' ἡμέραν ἀλλάζουσι τοὺς κύνους. Ἐξ ἐναντίας δὲ, τοῦ πλοιάρχου Ῥόσς ἐβόησαν ὄλοι ἀπὸ τὸν κάματον, διότι δὲν ἐφρόντιζε νὰ τοὺς ἀλλάξῃ. Πόσον λοιπὸν πλῆθος ἑλκῦθρων καὶ σκύλων χρειάζεται διὰ τὰς ζωοτροφίας πολυανθρώπου συνοδείας ὄδοιπορῶντες ἐπὶ πολλοὺς μῆνας!

Ἐκτός δὲ τούτων πρέπει νὰ ἦναι εἰς τὰ κατάψυχα ταῦτα κλίματα αἱ ζωοτροφίαι πολὺ ἀφθονώτεραι παρὰ εἰς τὰ θερμά, καὶ τὰ εὐκρατά, διότι, ὡς παρετήρησεν ὁ πλοίαρχος Ῥόσς, ὁ στόμαχος ἔχει ἐδῶ ἀνάγκην τροφῆς πολὺ περισσοτέρας καὶ πολὺ ἑαυτεράρας, καὶ παχύτερας πρὸ πάντων, παρὰ εἰς ἐκεῖνα οὕτως εἶδε τοὺς Ἔσκιμῶς ὑγιειστάτους καὶ ἀνθηροῦς τὴν ὄψιν, ἐν ᾧ εἶναι ὁ ἀδδηραγότερος λαὸς τῆς γῆς, ὡς καὶ οἱ Βοσμάνοι τῆς νοτίου Ἀφρικῆς. Ἀποδίδει δὲ ὁ πλοίαρχος Ῥόσς τὴν βωμαλαίαν ἰδιοσυγκρασίαν των ὑπὸ τὸ αὐστηρὸν τοῦτο κλίμα εἰς τὴν ποσότητα τῶν ἐλαιωδῶν βρωμάτων ὅσα καταβροχθί-

ζουσιν. Εἶχεν ἀπαντήσαι Ἔσκιμῶς, οἵτινες εὐτυχῆσαντες νὰ εὕρωσιν ἀγέλην Σαλομόνων καὶ Φωκῶν, κατέτρωγον ἀκατανόητον πλῆθος αὐτῶν, καὶ ἐνεφροῦντο μὲ ἀπαρδειγμάτιστον ἀπληστίαν, ἐκ προμηθείας, ὅπως δυνήθωσι νὰ ἀντέχωσιν ὅταν ἐξαντληθῶσιν αἱ παρούσαι ζωοτροφίαι, καὶ μὴ εὐρισκομένων ἄλλων, ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῆς μακρᾶς νηστείας. Κατὰ τοῦτο ἡ δίαιτά των ὁμοιάζει τὴν τῶν ἀγρίων θηρίων. Τὸ ψητὸν ἢ οἱ πλακούντες τοῦ πλοιάρχου Ῥόσς ἦσαν παίγνια διὰ τοὺς στομάχους των· ἐξ λίτρας φώκης ἔτρωγεν ἕκαστος χωρὶς νὰ χορτάσῃ, καὶ δεκατέσσαρας ἢ δεκαπέντε λίτρας σαλομόνος μεταξὺ γεύματος καὶ δείπνου. Ὁ ἀνεψιὸς τοῦ πλοιάρχου Ῥόσς ἐφόνευσεν εἰς μίαν ἐκδρομὴν τοῦ ἑνα εὐὸν μοσχοδόλον. Ἀμέσως οἱ ἐγχώριοι ὄδηγοι τοῦ ἐρρίφθησαν ἐπ' αὐτὸν, καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐξηκολούθησαν τρώγοντες ἐκ τοῦ κρέατος τοῦ ἀνευ διακοπῆς. Ὁ στόμαχος των διεστέλετο ὡς ὁ στόμαχος τοῦ δράκοντος Βοᾶ ἀφ' οὗ καταπῆζ ζῶσαν ἐλαβον. Ἄν Εὐρωπαῖος εἶχε φάγῃ ἐν πολλοσθημόριον τοῦ ὄσου ἔφαγον τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἤθελε μείνει ἀπόπληκτος. Φαγόντες δὲ οἱ Ἔσκιμῶς, ἐπιον ἕκαστος ἀνὰ ἓν ἀγγεῖον πλῆρες ἐλαίου, καὶ ἐκοιμήθησαν μετὰ ταῦτα. Τὴν δ' ἐπαύριον ἦσαν ἔτοιμοι ν' ἀρχίσωσι πάλιν τὸ γεῦμα, καὶ τῷ ὄντι ἤρχισαν. Φαίνεται δὲ ὅτι ἀληθῶς ὅλη αὐτὴ ἡ ποσότης ἀναλελυμένου στέατος ὠφελεῖ εἰς ἐκεῖνα τὰ κλίματα, διότι οἱ ὄδηγοι οὗτοι τοῦ Κ. Ῥόσς, ἦσαν ἀρίστης ὑγείας.

Ὅπως δὴποτε, ἡ ἀνάγκη μεγαλητέρας ποσότητος τροφῆς εἰς ἐκεῖνα τὰ κλίματα φαίνεται ἀποδεδειγμένη· ὡστε καὶ τοῦτο νῆα δυσκολία ἀκόμη εἰς τὰς διὰ ξηρᾶς ἐκδρομάς. Καὶ αὕτη κυρίως εἶναι ἡ αἰτία δι' ἣν οἱ θαλασσοπόροι ὄσοι κατακλείονται ὑπὸ τῶν πάγων, δὲν ἐδυνήθησαν ποτὲ νὰ μακρυνθῶσι πολὺ τῶν πλοίων των πρὸς ἔρρυναν τῶν πέριξ μερῶν, μὴ δυνάμενοι νὰ σύρωσι μεθ' ἑαυτῶν ἱκανὴν ποσότητα τροφῶν. Ὡς πρὸς τὴν ἐπιστροφήν, τὸ πρᾶγμα καθίσταται εὐκολώτερον, διότι δύναται πορευόμενοι, ὅταν ἀπαντῶσιν ἄγρην, νὰ θάπτωσι τὸ νωπὸν κρέας τῆς εἰς τὸν πάγον, καὶ ἐπιστρέφοντες νὰ τὸ εὐρίσκωσι καλῶς διατετηρημένον. Ὀλόκληροι ἔβες διατηροῦνται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐβδομάδας ὀλοκλήρους καὶ μῆνας. Ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος οὗτος εἶναι ἀνεπαρκής, ὡστε ὁ πλοίαρχος Ῥόσς, ἐξαντλήσας τὰς ζωοτροφίας του, ὑπέφερε πολλάκις μετὰ τῶν ὀπαδῶν του δεινὴν πείναν, καὶ πρὶν ἐπανέλθῃ εἰς τὸ πλοῖόν του, ἐθεώρησεν ὡς σωτηρίαν του τὴν συνάντησιν φιλοξένων τινῶν Ἔσκιμῶς, καὶ μετὰ μεγίστης εὐγνωμοσύνης ἔφαγεν ἐκ τῆς φώκης των καὶ ἐπιεν ἐκ τοῦ ἐλαίου των.

Ὡς πρὸς τὴν κατοικίαν, ἡ ὕλη αὐτῆς δὲν εἶναι πολυδάπανος, οὐδὲ ἡ οἰκοδομὴ μακροχρόνιος. Οἱ Ἔσκιμῶς κατασκευάζουσι μίαν τῶν οἰκιῶν τούτων εἰς διάστημα τεσσαρακονταπέντε λεπτῶν, καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι ἀνεγνώρισαν ὅτι αὐταὶ εἶναι αἱ θερμάταται καὶ ἥπιον δυσάρεστοι, ἀπὸ ὅλας ὅσας ἤθελεν οἰκοδομήσει τις διὰ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν ξηρὰν εἰς τὸ κλίμα ἐκεῖνο. Διὰ νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τὸ ψῦχος μεταχειρίζονται οἱ ἐγχώριοι τὴν χιόνα. Οἱ πρῶτοι εἰς τὰς ὑπερβορείους ταύτας ἀκτὰς ὑπὸ ναυαγίου βιβθέντες θαλασσοπόροι, ψυχοδόμησαν διὰ νὰ διαχει-

μάσωσι ξυλίνας καλύβας· ἀλλ' ἀπεδείχθησαν αὐταὶ ἀνεπαρκέσταται. Ἐξ ἐναντίας δ' οἱ μεταγενέστεροι ὄδοιπόροι ἔμαθον ἀπὸ τοῦ Ἔσκιμῶς νὰ κατασκευάζουσι σκέπην ἐκ χιόνος καὶ πάγου κατὰ τοῦ πάγου καὶ τῆς χιόνος. Πρὸς τοῦτο ἐκλέγουσιν ἐπίπεδον τόπον, καὶ τὸν κοιταίνουσιν ἀφαιρῶντες τὴν χιόνα, καὶ τέμνοντες αὐτὴν εἰς λίθους τετραγώνους. Δι' αὐτῶν δὲ κατασκευάζουσι εἶδος θόλου ὑπεράνω τοῦ κοίλου ὀρύγματος, καὶ εἰς τὸν θόλον ἐνοικοδομοῦσιν ἐν τμήμα διαφανοῦς πάγου ὡς παραθύρου ὕαλον. Ὁ κάτοικος τῆς υπογείου ταύτης φωλεᾶς δὲν φοβεῖται τὰ μεγαλήτερα ψῦχη. Ὅταν ὁμως ἡ θερμοκρασία διὰ μιᾶς ὑψώθῃ, τότε οἱ τοῖχοι ἀρχίζουσι ν' ἀναλύνονται, καὶ σταλάζουσι βροχιδὸν ἐπὶ τῶν ἐνοίκων.

Τοιαῦται εἶναι αἱ δυσχέρειαι τῆς κατὰ ξηρὰν ὄδοιπορίας εἰς τὰς πολικὰς γαίας. Κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ 1827 ὁ πλοίαρχος Πάρρς εἶχεν ἀναχωρήσει ἐξ Ἀγγλίας δι' ὄδοιπορίαν πρὸς τὰ μέρη ταῦτα. Ἄλλ' ὅταν ἐφθασεν εἰς τὴν πεπηγμένην θάλασσαν, τὴν εὗρεν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν τεταραγμένην ἀπὸ θυέλλας καὶ τρικυμίας, ὡστε ἐφρόντησεν ἀδύνατον νὰ ἐκτεθῇ εἰς αὐτὴν περαιτέρω. Ἐπομένως ἐναπέθεσε τὸ πλοῖόν του εἰς ἀσφαλῆ ὄρμον, καὶ τὴν 22 Ἰουνίου ἐκίνησε μετὰ τῶν ὀπαδῶν του διὰ ξηρᾶς, διευθυνόμενος πρὸς τὸν πόλον. Οἱ πάγοι δὲν ἦσαν οὐδαμῶς συνεχεῖς, οὐδ' ὀμαλοὶ, ὡστε δὲν ἦτον δυνατόν νὰ ζευχθῶσιν ἰπέλαφοι εἰς τὰ ἔλκυθρα. Ἀπητήτο ἐπομένως διὰ τὴν τοιαύτην ὄδοιπορίαν περισσότερον παρὰ ζῆλος, ἐνθουσιασμός ὁμοιος τῆ παραφροσύνη. Ὅταν ἐφθασαν εἰς λιμνάζον τι ὕδωρ, ἔπρεπε νὰ ῥίπτωσιν εἰς αὐτὸ τὸ πλοῖαρίον των διὰ νὰ τὸ διαβαίνωσι· μόλις δὲ διέβησαν, ἔπρεπε νὰ σύρωσι κατόπιν των τὰ πλοῖαρία, ἀφ' οὗ προηγουμένως τὰ ἀπεφόρτιζον ἐπὶ ἀποτόμων καὶ ἐπικινδύνων κορυφῶν πάγου. Ἡ τοιαύτη ἀδιάκοπος ἀγώνων διαδοχὴ ἐβράδυνε τὴν πορείαν των τοσοῦτον, ὡστε εἰς πέντε ἡμέρας μόλις διέτρεξαν ὀκτὼ μίλια. Τὴν 22 Ἰουλίου ἐπορεύθησαν 17 μίλια, καὶ αὕτη εἶναι ἡ μακροτάτη ἀπόστασις ἣν ἠδυνήθησαν νὰ διατρέξωσιν ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας. Ἄλλ' αἱ χρονοτριβαὶ διατρέξωσιν ὑποστῆ τοῖς ἀπεδείκνυον ὅτι ἦτον ἀδύνατος τοῦ σκοποῦ των ἡ ἐπιτυχία, διότι ἀπέειχον ἀκόμη 500 μίλια ἀπὸ τὸν πόλον. Εἶχον ὁμως ἀφίχθῃ εἰς 82° 40' πλάτους, καὶ εὐχαριστοῦντο ἤδη πλέον νὰ φθάσωσι μόνον μέχρι τῆς 83°. Ἄλλ' ἐν ᾧ ἡ κατάστασις τῶν πάγων ἐφαίνετο γινομένη κατάλληλος πρὸς τὸ ἐπιχειρήμα των, αἰφνης ὁ ἀνεμος μετεβλήθη, ἐπνευσεν ἐκ βορρᾶ, καὶ τοὺς ἐπλάνησε κατ' ἐναντίαν τῆς προτέρας αὐτῶν διεύθυνσιν· ὡστε μετὰ ἐπίπονον πορείαν δέκα ὡς δώδεκα μιλίων, ἐπαναλαβόντες τὰς παρατηρήσεις των, ἀνεγνώρισαν ὅτι εὐρίσκοντο τέσσαρα μίλια μεσημβρινώτερον τῆς θέσεως ἣν κατείχον τὴν 22 τοῦ μηνός, καὶ ἐπομένως ἐνόησαν ὅτι δὲν ἐδύναντο νὰ προχωρήσωσι περαιτέρω, καὶ καιρὸς ἦτον νὰ ἐπιστρέψωσιν.

Ἄληθες ὁμως εἶναι ὅτι ἐκάστη ὄδοιπορία προσθέτει συγμορὰν πείρας εἰς τὰς μετ' αὐτὴν ἐπομένας. Οἱ πρῶτοι θαλασσοπόροι ἠγνόουν πῶς νὰ προφυλαχθῶσι κατὰ τῆς τρομερᾶς ἐφόδου τοῦ ψύχους εἰς τὰς ὑπερβορείους θαλάσσας, δὲν ἐπρομηθεύοντο κατάλληλα ἐνδύματα, οὐδὲ ἔχον τὰ ἀναγκαῖα θερμαντικὰ μέσα ὅταν ἐπύρξατο ὁ χειμὼν καὶ

τούς κατέκλειεν ἐντὸς τῶν πάγων. Προσέτι δὲ ἐγκαταλείποντες τὰ πλοῖά των, κατέφευγον εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἐζήτουν νὰ εὕρωσι τρόπους πρὸς μετρίασιν τῶν δεινῶν των· ἐξ ἐναντίας δὲ τὴν σήμερον κατῴρωσαν νὰ ὑπομένωσιν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ χωρὶς μεγάλων βασάνων τὰ αὐστηρότερα ψύχη τῶν πολιῶν κλιμάτων.

Καὶ πρῶτον μὲν ἅμα πλησιάσωσιν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Γροιλανδίας, τὰ πληρώματα λαμβάνουσι φορέματα ἀνάλογα πρὸς τὸ κλίμα. Τὰ καλλήτερα τούτων εἶναι τὰ ἐν χρήσει καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἐγχωρίοις ἔσκιμῶς, συγκεῖμενα ἀπὸ δύο ἐπάλληλα δέρματα ζώων, συνεβραμμένα ἀπὸ τὸ ἀτρίχον μέρος, οὕτως ὥστε ἔχουσι τρίχας καὶ πρὸς τὸ σῶμα καὶ πρὸς τὰ ἔξω. Ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ὑποδήματα τῶν ἔσκιμῶς εἶναι διπλά, ἔχοντα ἀμφότερα τὰς τρίχας πρὸς τὰ ἐντὸς ἐστραμμένα καὶ ἀπεδείχθησαν καὶ αὐτὰ πολὺ θερμότερα τῶν κοινῶν υποδημάτων. Αἱ δὲ παρασκευασθεὶς των κατασκευάζονται ἀπὸ δέρμα φώκης ἢ ἰππελάφου. Καὶ δὲν εἶναι μὲν ἡ ἐνδυμασία αὐτῆ ἐκ τῶν κομφοτέρων, ἀλλ' εἶναι εὐχρηστοτάτη, καὶ ὑπὸ τὴν 70^ο ἀξιολογώτατη διὰ τοὺς φέροντας.

Τὰ δὲ πλοῖα, ἀντὶ νὰ ἐγκαταλείπωνται ὡς ἄλλοτε ἀπὸ τοὺς ναύτας, ζητοῦντας εἰς τὴν ξηρὰν καλλήτερον χειμάδιον, διασκευάζονται ἐξ ἐναντίας εἰς τρόπον ὥστε παρέχουσι θερμὴν καὶ καλὴν κατοικίαν εἰς τοὺς ἐνταῦθα παραχειμάζοντας ναύτας. Ὄταν φθάσει ὁ Ὀκτώβριος, καὶ ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν πᾶσα θαλασσοπλοῖα παύει διὰ ἐννέα ἢ δέκα μῆνας τοῦλάχιστον, τὸ πλοῖον φέρεται εἰς ὄρμον, ὅπου περιπλήγνυται ἐντὸς ὀλίγου ὑπὸ τῶν βράχων. Ἐν τῷ ἅμα οἱ ναῦται ἐγείρουσι πέριξ τοῦ ὑψηλά καὶ πλατέα ἐρύματα ἢ τεῖχη χιόνος, πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ κατὰ τῆς προσβολῆς τῶν βουρῶν τῶν πάγων. Συνήθως οἱ πάγοι οὗτοι συσσωρεύονται περὶ τὰ τοιαῦτα προχώματα, καὶ μεταβάλλοντες αὐτὰ εἰς στερεὰς προκυμαίας, ἐξασφαλίζουσιν ἔτι μᾶλλον τὸ πλοῖον, ὥστε οὔτε τῶν ἀνέμων τὴν λύσσαν οὔτε τὴν ὄρμην τῶν κυμάτων φοβεῖται πλέον.

Ἀφοῦ δὲ τὸ πλοῖον στερεωθῆ, τότε καλύπτεται ἀνωθεν διὰ στέγης προκλινοῦς, ἧς τὰ δύο πλευρὰ προέχουσιν ἐκατέρωθεν τοῦ πλοίου, καὶ συνενδύονται μετὰ τοῦ τεύχους τῆς χιόνος. Ὁ πλοίαρχος Ῥόος διέταξε τὸ πλήρωμά του νὰ καταπατήσῃ καὶ συσφιξῆ με τοὺς πόδας τὴν ἐπὶ τοῦ καταστρώματός του χιόνα, ὥστε νὰ γίνῃ στερεὰ ὡς πάγος. Ἐπ' αὐτῆς δ' ἔπειτα ἐπέχυσεν ἄμμον, ὥστε ὁμοίωζε τὴν ὁμαλωτάτην ἀμμόστρωτον ὁδὸν κήπου. Δι' ἀτμογόνου δὲ μηχανῆς διετήρει ἐντὸς τοῦ πλοίου τὸν δέοντα βαθμὸν θερμῆς, καὶ εἰς τὴν μηχανὴν ταύτην παρεσκεύαζε συγχρόνως τὴν τροφήν, καὶ ἐθερμαίνεν ὅ,τι ἦν ἀναγκαῖον, μεταξὺ ἄλλων φέρ' εἰπεῖν τὴν ἄμμον δι' ἧς, ἐν ἐλλείψει ὕδατος, ἐκαθάριζε καθ' ἡμέραν τὸ πλοῖον.

Ὄταν ὁ πλοίαρχος Πάρρης παρεχίμασε πρὸς τριάκοντα ἔτων εἰς τὴν νῆσον Μελβίλλην, ὁ καπνὸς τῶν τροφῶν καὶ ἡ ἀναπνοὴ τῶν ἀνθρώπων ἀπετέλεσαν εἰς τοὺς ἐσωτερικοὺς τοίχους τοῦ πλοίου φλοῖον πάγου τοσοῦτον παχὺν, ὥστε ὅταν τὸν ἀπέφεσαν περὶ τοῦ χειμῶνος τὰ μέσα, ἐπλήρωσαν ὑπὲρ τοὺς ἐκαστὸν καθῶν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπιβλαβὴς ὑ-

γρασία ἐπεκράτει τότε ἐπὶ τῶν πλοίων. Ἀλλὰ κατὰ τὰς τελευταίας ὁδοιπορίας ἐφεύρον καὶ ἔθεσαν ἐν αὐτοῖς μηχανὰς τινὰς ἃς ἐκάλεσαν *συμπήκτας*, καὶ αἵτινες ἔχουσι τὴν ἐνέργειαν ν' ἀπορροφῶσιν ὄλον τὸν ἐν τῷ πλοίῳ ἀτμὸν. Ὁ Κ. Ῥόος τὰς ἐκαθάριζε καθ' ἑβδομάδα, καὶ ἡ ποσότης τοῦ πάγου ἦν περιεῖχον, ἀντεστοίχει εἰς ἓν μόδιον καθ' ἡμέραν.

Διὰ τῶν μέτρων τούτων ἡ ἐν ταῖς ὑπερβορείαις θαλάσσαις διαμονὴ γίνεται σχεδὸν φορητὴ διὰ τὸν ὅστις δὲν ἐξέλιθον παντάπασι τῆς ἐκούσιας του φυλακῆς, καὶ δὲν στερεῖται οὐδενὸς τῶν εἰς τὴν ζωὴν ἀναγκαίων. Ὁ πλοίαρχος Πάρρης πρὸς ἐνασχόλησιν τῶν ναυτῶν κατὰ τοὺς μακροὺς καὶ θλιβεροὺς μῆνας τοῦ ἀτελευτήτου χειμῶνος καὶ τῆς αἰωνίας νυκτός, ἐπενόησε τὴν διασκεδάσιν δραματικῶν παραστάσεων, ἵνα αἱ σκηναὶ ἐλαμβάνοντο ἐξ αὐτῶν τῶν συμβάντων τοῦ πλοῦ, καὶ ἐγράφοντο ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν. Ὁμοίως δὲ ἐσύστησαν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Κ. Πάρρη καὶ ἐφημερίδα καθ' ἑβδομάδα γραφομένην, καὶ ὀνομασθεῖσαν *ἐφημερίδα τῆς βορείου Γεωργίας, χειμερινὰ χρονικά*.

Ὁ δὲ πλοίαρχος Ῥόος ἐπρόκρινεν ἀντὶ τῶν διασκεδάσεων τούτων τὴν σύστασιν δημοτικῶν σχολείων διὰ τοὺς ναύτας, καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς γραφῆς, καὶ τὸ σύστημα τοῦτο ἀπέτυχεν ὡς καὶ τὸ ἄλλο, εἰς τὸ ν' ἀποσπάσῃ τοὺς ναύτας ἀπὸ τῆς ψυχικῆν νάρκη ἣν ἐπιφέρει ἡ ἐντελής ἀδράνεια. Διαμείνας ὁ Κ. Ῥόος τέσσαρα ἔτη εἰς τὰ πολιτικὰ κλίματα, ἀπώλεσεν ἓνα καὶ μόνον ἄνθρωπον, καὶ τοῦτον φθισίοντα πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως.

Κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1846, ἡ ἐν Ἀμερικῇ ἐταιρία τοῦ οὐδονοκικοῦ κόλπου λεγομένη, ἐπεμφε καὶ αὐτὴ τὸν Κ. Ἰ. Ῥάυ νὰ περιέλθῃ τὴν βορείον τῆς Ἀμερικῆς παραλίαν. Ἡ ὁδοιπορία του ἐν μέσῳ παντοίων δυσχεριῶν καὶ κακουχιῶν, διήρκεσεν ὑπὲρ τὸ ἐν ἔτος. Κατῴρωσε δὲ διὰ καρτερίας καὶ εὐσταθίας ἡρωικῆς, νὰ διαγράψῃ ἀκριβῶς μέρος τῆς γραμμῆς τῆς ὀριζούσης τὴν Ἀμερικὴν πρὸς τὸ μέρος τοῦτο. Ἀπέδειξε δὲ συγχρόνως, κατὰ τὴν ἰδέαν του καὶ, ὅτι ὑπάρχει τῷ ὄντι ἡ μεταξὺ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς γῆς ζητουμένη συνεχὴς θάλασσα. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀληθῶς ἐφθασεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, τί τὸ ὄφελος; « Καὶ ἂν κατορθώσωμεν, ἔλεγεν ὁ πλοίαρχος Ῥόος, νὰ εὕρωμεν ποτὲ τὴν διόδον ταύτην, οὐδεὶς θέλει ποτὲ συγκατανεύσει νὰ διαβῇ δι' αὐτῆς. Τῷ ὄντι οἱ τοιοῦτοι πολιτικοὶ ἐκπλοῖ ἀποδεικνύουσι μὲν τί δύναται νὰ τολμήσῃ ὁ ἄνθρωπος, μέχρι ποῦ νὰ ἐντελῆ τὰς ψυχικὰς καὶ τὰς σωματικὰς του δυνάμεις, καὶ τίνων νὰ θριαμβεύσῃ δυσκολιῶν, ἀλλὰ ὠφέλεια ὕλικὴ ἐξ αὐτῶν ὀλίγη δύναται νὰ προκύψῃ· ἐπὶ τῶν ἐρήμων τούτων θέλει μυκᾶσθαι αἰωνίως ἡ κατεψυγμένη θύελλα, καὶ θέλει ἐκτείνεσθαι ἡ ἀγνοία καὶ ἀπρόσιτος τοῦ παγετοῦ ἐπιφάνεια· καὶ δὲν θέλουσι τὰς διατρέχει ποτὲ εἰμὴ ἀθλιαί τινες ἀγρίων φυλαί, ἢ σπάνιά τινα καὶ πιναλέα θηρία, φεύγοντα τὸ ἀγρίον τοῦτο βασίλειον τοῦ χειμῶνος, ἀφ' οὗ φαίνεται ἀποτρέψας τὸ πρόσωπον ὁ Θεός!

Ἐπι ἐλάσσονα πρακτικὴν ὠφέλειαν ἔχουσι, χωρὶς νὰ ἦναι εὐκολωτέρα διὰ τοῦτο, αἱ πρὸς τὸν ἀνταρκτικὸν πόλον ὁδοιπορίαι. Ἐκεῖ τῷ ὄντι δὲν πρόκειται νὰ κατακτηθῇ διόδος συντέμνουσα τὴν μεταξὺ

δύο κόσμων καὶ δύο ὠκεανῶν κοινῶν. Ἐκεῖ ὁσοὶ θαλασσοπόροι ἔστρεψάν ποτε τὴν πρῶραν των, πρῶτον καὶ μόνον σκοπὸν εἶχον τῆς ἐπιστήμης τὸν πλουτισμόν. Προσέτι δ' οἱ ῥιψοκίνδουνοι τῶν ὑπερβορείων ἐρήμων ἀνιχνευταί, ἀπέρχονται καὶ μετὰ πλοίων νέων καὶ καλῶς καταρτισμένων, μετὰ πληρώματος ὑγειοῦς καὶ προθύμου, μετὰ ζωοτροφῶν νωπῶν καὶ ἀφθόνων, καὶ μόλις ἐγκαταλείψαντες τὰς Ὀρκάδας καὶ τὴν Ἰσλανδίαν, τὸ ἔσχατον ἀκρωτήριον τοῦ πολιτισμοῦ, ἔχονται ἤδη τῆς Γροιλανδίας, καὶ κρούουσιν εἰς αὐτὰς τὰς κατεψυγμένας πύλας τοῦ πόλου.

Ἐξ ἐναντίας δ' οἱ πλείοντες πρὸς τὸ νότιον τῆς γῆς πέρας, αὐτοὶ πρὶν ἢ φθάσωσιν εἰς τὰ πολιτικὰ πλάτη, ἔχουσι νὰ διαπλεύσωσι θαλασσῶν ἀπεράντους ἔκτασεις, ἀπὸ τῆς Εὐρώπης νὰ ἔλθωσιν εἰς τῆς Ἀφρικῆς τὴν ἐσχατιάν, τὸ Εὐέλπι ἀκρωτήριον, ἐκεῖθεν νὰ διαβῶσιν εἰς τὴν ἐσχατιάν τῆς Ἀμερικῆς τὸ Πράσινον ἀκρωτήριον, καὶ νὰ προημιιάσωσιν εἰς τοὺς ἀπεριγράπτους ἀγῶνας καὶ κινδύνους τοῦ πολιτικοῦ πλοῦ, δι' ἄλλων ἀγῶνων καὶ δι' ἄλλων κινδύνων ἐπίσης μεγάλων ὥστε ὅταν φθάσωσιν, ὅταν ἄρτι ἀρχῆται ὁ σκοπὸς τῆς ὁδοιπορίας των, τὰ πληρώματα εἶναι ἀπρωδημένα, καταπεπονημένα τὰ πλοῖα καὶ αἱ ζωοτροφίαι ἐξιντλημένα.

Προσέτι δ' ὅταν οἱ θαλασσοπόροι τῆς ἀρκτου κατακλείωνται ὑπὸ τῶν πάγων ἐπὶ δέκα ἐκ τῶν δώδεκα τοῦ ἔτους μηνῶν, τότε καὶ καταφεύγουσιν εἰς βαθὺν λιμένα, ὅπου περιμένουσιν ἐν σχετικῇ ἀσφαλείᾳ μέχρις οὗ ὁ Ἰούλιος λύσῃ τὰ κρυσταλλινὰ των δεσμά, καὶ τότε ῥίπτονται μετὰ νέων ἐλπίδων εἰς περαιτέρω ἀνακαλύψεις. Εἰς δὲ τὸν μεσημβρινὸν πόλον δὲν ὑπάρχει λιμὴν, δὲν ὑπάρχει ἀγκυροβόλιον, καὶ τὸ πλοῖον ἅμα ἐμποδισθὲν τοῦ νὰ προσῆ εἰς τὰ πρόσω, ἀναγκάζεται νὰ καταφύγῃ ζητοῦν ἄσυλον ὀπίσω, εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀμερικῆς, ἢ εἰς τινα νῆσον τῆς ὠκεανείας. Ὁ κατάλληλος καιρὸς ἐπομένως ἀπόλυται, καὶ ὁ πλοῦς πρὸς τὸν πόλον περιορίζεται, εἰς ὀλίγους μῆνας, εἰς ὀλίγας ἡμέρας κυρίως.

Ἀλλὰ τὸν νότιον τοῦτον πόλον περιεφρούρησεν, ὡς φαίνεται, ἡ φύσις μετ' ἐμπόδια ἔτι μᾶλλον ἀνυπερέβλητα ἀπὸ τὸν ἄλλον, τὸν βορείον. Ὁ περιώνυμος γάλλος πλοίαρχος Δυμῶν Δυρβίλλος, σταλεὶς κατὰ τὰ 1837 μετὰ δύο πλοίων, τοῦ *Ἀστρολλίου* καὶ τῆς *Ζελείας*, εἰς ἐξιχνίασιν τοῦ πόλου τούτου, ἀπῆντησεν ἤδη τὴν 14 Ἰανουαρίου (1838), δηλαδὴ μεσοῦντος τοῦ θέρους τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου, ὑπερμεγέθεις πάγους ἐπιπλέοντας ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ κατὰ τὴν 22 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς εἰς τὴν 65^ο νοτίου πλάτους, προσέκρουσεν εἰς συνεχῆ καὶ ἀδιάσπαστον ἔκτασιν πάγων, ἧτις ὡς ἄλλη στερεὰ τῷ ἀπέκλειε τὸν περαιτέρω πλοῦν. Μάτην τὴν περιέπλευσεν ὁ γενναῖος θαλασσοπόρος ἐπὶ μακρὸν χρόνον καὶ πρὸς δυσμὰς καὶ πρὸς ἀνατολάς, ὅπως εὖρη διόδον ἐπιτρέπουσαν αὐτῷ νὰ προχωρήσῃ πρὸς μεσημβρίαν. Πανταχοῦ, μέχρις οὗ ἐξετείνετο ἡ ὄρασις, μέχρις οὗ ὁ ὀρίζων, ἐξετείνετο καὶ τῶν πάγων τὸ πρόφραγμα, καὶ ἐνιαχοῦ μάλιστα προῦχώρει πρὸς ἀρκτον μέχρι τῆς 62^ο Ν. π. Καὶ ὅμως παρὰ τὸν βορείον πόλον ἡ θάλασσα ἐπὶ τινὰς καὶ ἑβδομάδας εἶναι πλωτὴ μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς 74^ο

Ὁ Βέδδελ τῷ ὄντι πλεύσας τὰς θαλάσσας ταύτας πρὸ τοῦ Δυμῶνος Δυρβίλλου, τοῦ 1828, ἐφθασε

μέχρι 74^ο 15' ἀλλ' ἡ τύχη, φαίνεται, ἐδείχθη πρὸς αὐτὸν πολὺ εὐνούτερα παρὰ εἰς τοὺς διαδόχους του· διότι εἰς τὰ πελάγη ταῦτα ἡ τέχνη εἶναι ἀνίσχυρος. Τύχη καὶ τόλμη εἶσι τὰ δύο μόνα τῆς ἐπιτυχίας στοιχεῖα. Μόλις τὴν 4 Φεβρουαρίου ἀνεκάλυψεν ὁ Γάλλος θαλασσοπόρος ῥήγμά τι τοῦ συνεχοῦς πάγου, διευθυνόμενον πρὸς νότον, καὶ εἰσεχώρησεν εἰς αὐτὸ, ὅπως προσεγγίσῃ ὅσον ἐνεδέχετο πρὸς τὸν πόλον. Ἄλλ' ἀμέσως οἱ πάγοι ἐσωρεύθησαν καὶ ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω του, καὶ τὸν κατέκλεισαν ὡς ἐν φυλακῇ, ἐξ ἧς ἐφάνετο ὅτι ἐπιστροφή δὲν ὑπῆρχεν. Μόλις δὲ διασωθεὶς ἐκεῖθεν μετὰ μεγάλους κινδύνους, ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν Ἀμερικὴν, διότι αἱ βραχεῖαι ἡμέραι τοῦ θέρους ἔχον ἤδη παρελθεῖ!

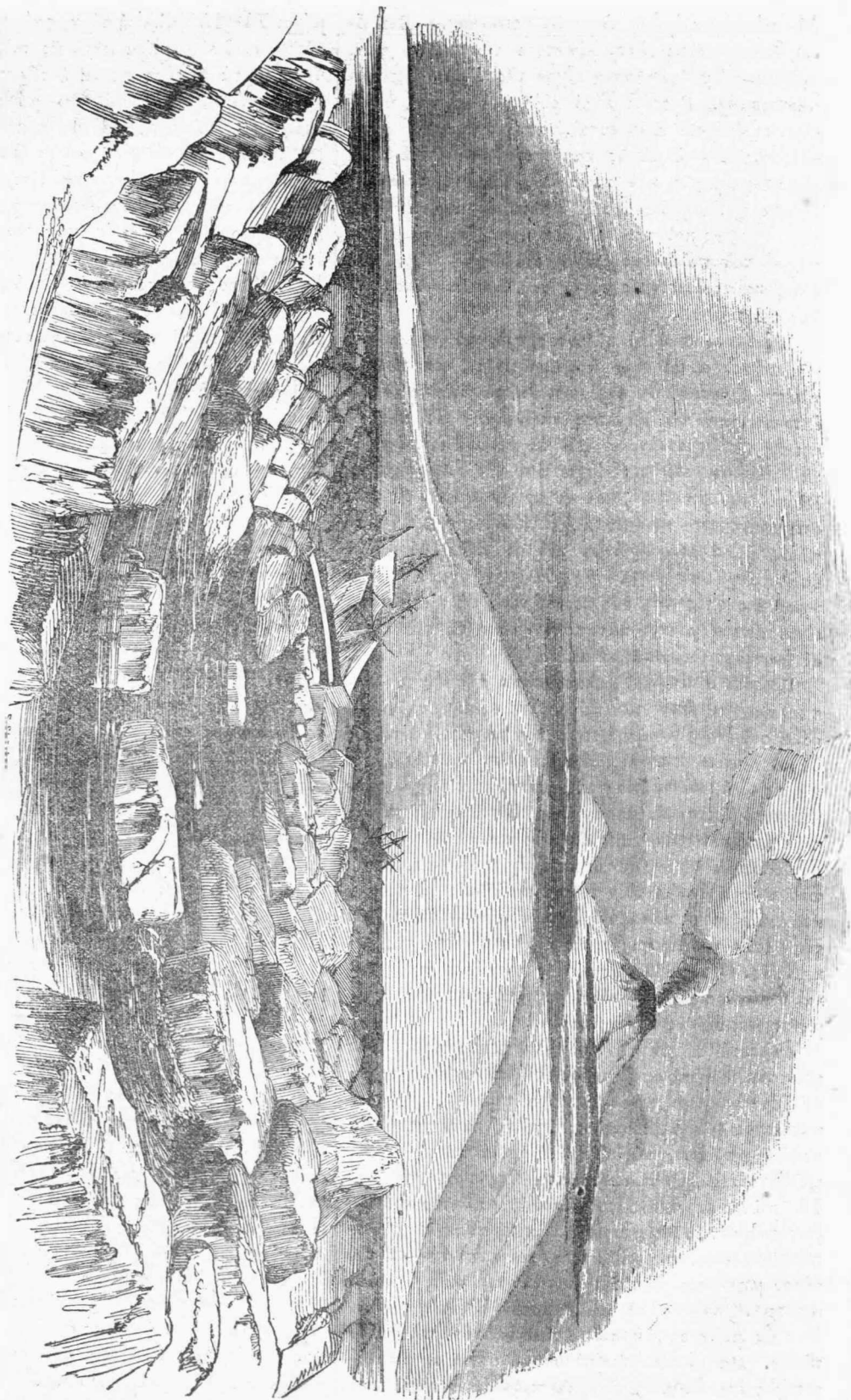
Ἰδοῦ πῶς ὁ Γάλλος πλοίαρχος περιγράφει (ἐν Τ. Β'. σ. 48 τῆς ἐκδόσεώς του) τὰς ἐντυπώσεις του ἀπέναντι τῆς ἀπεράντου ἐκείνης πεπηγμένης πεδιάδος, ἧτις τῷ ἔκλειε τὸν περαιτέρω πλοῦν. Αὐστρίχ, λέγει, ἡ ὄψις αὐτῆς, καὶ μεγαλοπρεπεστάτη, ἐν ᾧ ἀνυψοῖ τὴν ψυχὴν, τὴν πληροῖ συγχρόνως καὶ τρόμου τινὸς ἀκουσίου. Οὐδαμοῦ ὁ ἄνθρωπος δὲν αἰσθάνεται ζωηρότερον τὴν μικρότητά του. Ἐνώπιον τῶν ὀρθαλμῶν του ἀναπτύσσεται κόσμος νέος, ἀλλὰ κόσμος ἀδρανῆς, σιωπηλός, πένθιμος, ἀπειλῶν ἐξολοθρευμόν. Ὅστις ἤθελεν ἐγκαταλειφθῆ μόνος εἰς τὸν κόσμον ἐκεῖνον, οὔτε εὐήθειαν ἃς περιμένῃ, οὔτε παρημυθίαν, οὔτε τὴν ἐλαχίστην ἐλπίδα προσμεδιῶσεν εἰς τὸ φοβερὸν τέλος του. Μέχρι τῶν περάτων τοῦ ὀρίζοντος, ἀπὸ ἀνατολῶν μέχρι δυσμῶν ἐξετείνετο ἀπεράντος πεδιάς ὄγγων πάγου παντοιομορφῶν, συγκεχυμένως ἐβριμένων εἰς ἄτακτον ἐπισώρευσιν. Ὄταν ἤρχισαν νὰ διαλύωνται, τὸ ὕψος τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν ἦτον 4 ἢ 5 μέτρων μόνων, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ὑψύοντο τινες μέχρι 30 καὶ 40 μέτρων, καὶ εἶχον ἀναλόγους καὶ τὰς λοιπὰς διαστάσεις των. Ἐφαίνοντο δὲ οὗτοι ὡς μεγάλα ἀλαβάστρινα οἰκοδομήματα, προέχοντα ἐπὶ πόλεως ὅλης μαρμαροκρίστου. Συνήθως ἐπὶ τῶν πάγων τούτων ἐπιβάλλεται ὀμίχλη πυκνὴ, καὶ τότε τὸ χεῶμά των εἶναι ὑπόφαιον. Ἄλλ' ἂν ποτε ὁ ἀνεμος ἀποσύρῃ τὴν ὀμίχλην, καὶ ὁ ἥλιος προσβάλλῃ τὴν πεπηγμένην ἔκτασιν, τότε παριστᾷ αὐτῇ ἐξίστιον ὀπτικὸν ἀποτέλεσμα· φαίνεται ὡς ἀπεράντος πόλις ἔχουσα τὰς οἰκίας τῆς, τοὺς ναοὺς τῆς, τὰ κωδονοστάσια τῆς, τὰ τεῖχη τῆς. Ἐπὶ τῆς νεκρᾶς δὲ ταύτης πόλεως ἐπικρατεῖ ἐντελής σιωπὴ, καὶ ὁ μόνος τῆς ζωῆς παραστάτης εἶναι παραδοικόν τι πτηνὸν ἀψόφως παρηπτάμενον, ἢ τι κῆτος βαρέως καὶ πενθίμως φουσῶν, καὶ διακόπτον ἐνίοτε τὴν φοβερὰν ταύτην μονοτονίαν.»

Ἐκ τῆς περιστάσεως δὲ ταύτης, ὅτι οἱ πάγοι τοῦ νοτίου πόλου εἶσι πολὺ πλησιέστεροι τοῦ τροπικοῦ ἀπὸ τοὺς τοῦ βορείου, εἰκάζεται ὅτι ὁ νότιος πόλος καλύπτεται ἀπὸ στερεῶν πολὺ πλέον ἐκτεταμένῃν παρὰ τὸ βορείον. Καὶ τῷ ὄντι εἰς τὸ πλάτος τῶν 65^ο μέχρις οὗ ἐφθασαν τὰ γαλλικὰ πλοῖα, ἀνεκάλυψαν γῆν ἐκτεταμένην, ἧτις ἐφαίνετο ξηρὰ συνεχῆς, αὐτῇ ἡ πολιτικὴ γῆ, καὶ ἦν ἐπωνόμασαν « Ἰὴν Λουδοβίκου Φιλίππου. »

Κατὰ τὰ 1840 ἐπέμφθη ὁ ἀγγλος πλοίαρχος Ῥόος ἐπὶ τοῦ Ἑρεβου καὶ τῆς Φρόικης, αὐτὰ τὰ ἴδια πλοῖα τὰ διαπλέοντα σήμερον τοὺς ὑπερβορείους πάγους, πρὸς ἐξιχνίασιν τοῦ ἀνταρκτικοῦ πολιτικοῦ

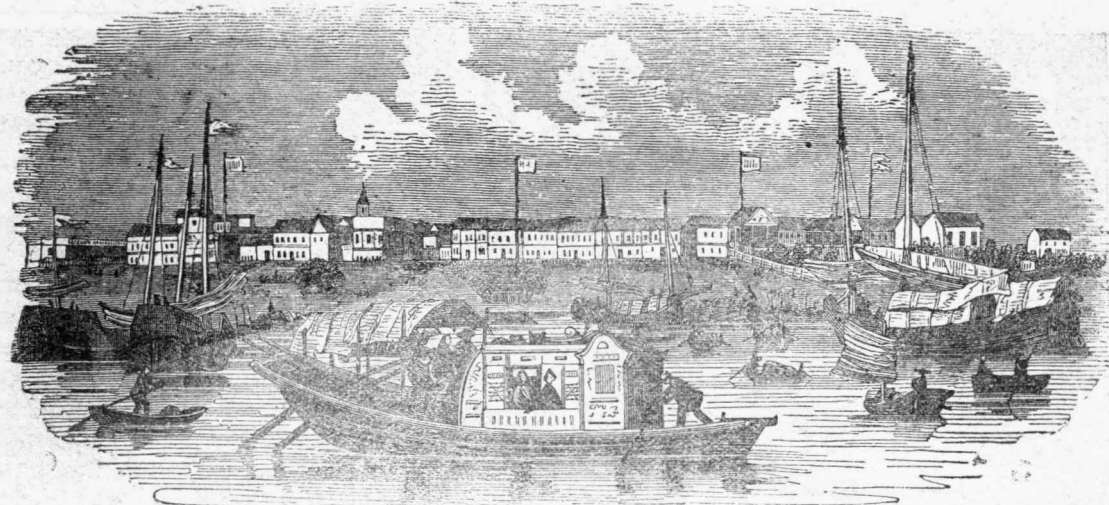
κύκλου, και πρό πάντων τουνοτίουμαγνητικού πόλου. Ουτος τρις επιχειρήσας να διασχήτων πάγων το περιτείγισμα το άπειργοντού; παρατόλμους θαλασσοπόρους από την προσπέλασιν των μυστηρίων του πόλου, το κατόρθωσεν άπαξ μόνον, και προύχρησε μακρότερον παντός άλλου, μέχρι της 77⁰ 32 νοτίου πλάτους. Ενταύθα δέ άνεκάλυψε κηλούς κεκαλυμμένας υπό αιώντων χιώνων, και μεγάλην ξηράν, άφ' ης ήγειρέτο εις ύψος 12,000 ποδών ύψίστειον άναπέμπον καπνόν και φλόγας ύπεράνω των πάγων. Είς το καταπλακτικόν τουτο όρος έδωκεν ο θαλασσοπόρος την έπωνυμίαν ΕΡΕΒΟΣ, και μετά τικας πρατηρήσεις έξ ών έξήγαγεν ότι ύπάρχει και παρά τον άνταρκτικόν πόλον εις και μόνος μαγνητικός πόλος ως και παρά τον άρειον, έσπευσε να φύγη διά παντός τά όλέθρια ταύτα μέγη, ο

Ο ΕΡΕΒΟΣ.

που άπαξ έγλεισθεις, έκινδύνεσε να μείνη αιχμάλωτος και θύμα του άιώνιου χειμάνος.

A. P. P.

ΚΑΝΤΩΝ.

Ουτως ώνόμασαν οι Εύρωπαίι παράλιόν τινα πόλιν της Κίνας μεγίστην και πολυάριθμον, εις την όποιαν οι έντόπιοι δίδουσιν άλλο όνομα Κουάγκ-τσέου-φού. Ως και πολλαι άλλαι πόλεις της Κίνας, διαιρείται και αυτή εις δύο· την Κινεζικήν και την Ταταρικήν. Καί αυτή μόνον είναι ώραία και κομψώς οικοδομημένη· εκείνη δέ πολλά καθαρά. Αί άγυιαί εύθειαι και λιθόστρωτοι, αλλά στεναί· αι οικίαι μονόστεγοι, χωρίς παράθυρα επί των οδών, αλλά με δύο ή και τρεις αύλας όπου έλέουσιν οι γυναικωνίτες και αι άποθηκαι. Ολαι αι άγυιαί έχουσιν εκατέρωθεν άδιάκοπον σειράν εργαστηρίων. Αί άψίδες, οι ναοί, οτινες περιέχουσι πλίζθος αγαλμάτων, είναι αι ώραϊότεραι οικοδομαί της πόλεως.

Αί οικίαι των Εύρωπαίων κείνται όλαι επί της αυτής γραμμής εις έν προάστειον, παρά την όχθην του Τίγγρεως, — Τσου-κιάν — και όνομάζονται ει δεκατρείς έμπορικαί οίκοι. Είναι περικαλλείς και εύρύθμως κατασκευασμένοι, και έπομένως έπαισθητοτάτην διαφοράν έχουσαι από τας Κινεζικάς.

Ο Τίγγρις όμοιάζει πάλιν άπέραντον συγχειμένον από πλοία διαφόρου μεγέθους, τοποθετημένα εις γραμμάς παραλλήλους, μεταξύ των οποίων μόλις ύπάρχουσι στεναί τινες δίοδοι.

Ο λιμήν του Καντών ήτο ο μόνος εις όν μέχρι του 1842 έτους, ήτο συγκεχωρημένον να έμπορεύονται οι Εύρωπαίοι· άλλ' ο μεταξύ των Άγγλων και των Κινέζων πόλεμος, καθ' όν ούτοι κατετροπώθησαν, ήνοιξεν όλου του Κράτους τους λιμένας εις το εύρωπαϊκόν έμπόριον. Καί μ' όλον τουτο οι Κινέζοι και υποβλέπουσι, και κακοποιούσι πολλάκις τους Εύρωπαίους, δι' ο και πολλάκις όλίγον έλειψε να έπαναληφθώσιν αι έχθροπραξίαι. Οσάκις ξένος τις περιέρχεται εις τά προάστεια, συνοδεύεται από στρατιώτην, χρέος έχοντα ν' αποδιώκη τους περιέρχους, και να έμποδίξη τά παιδιά του να ρίπτωσι κατ' εκείνου πέτρας.

Μεγάλαι είναι αι γινόμεναι εις την πόλιν ταύτην έμπορικαί επιχειρήσεις, και μάλιστα εκ μέρους των Άγγλων, οτινες εξαγουσι μόνον κατ' έτος σημαντικην ποσότητα τσαϊού, και ναγκίνας, και μεταξωτά, και μαργαριτάρια, και ζίγκον, και πορσελάναν κτλ.,

εισάγουσι δέ ώρολόγια, Εαρβάκιον, όπιον, δέρματα, ύφάσματα και διάφορα άλλα είδη.

Πρό της συνθήκης του 1842 ή Κινεζική κυβέρνησις όχι μόνον προσδιώριζε το μέρος όπου οι Εύρωπαίοι ήτο συγκεχωρημένον να γίνωνται δεκτοί και να διαμένωσι, και πέσον καιρόν έκαστος αυτών έδύνατο να διατρέψη εις Καντών, άλλ' ώνόμαζε και τους έγγχωρίους έμπόρους, μεθ' ών ήσαν ήναγκασμένοι να διαπραγματεύωνται τας υποθέσεις των. Είχε λοιπόν άναθέσει το μονοπώλιον του εύρωπαϊκού έμπορίου εις συμβούλιον συγχερούμενον εκ δώδεκα προνομιούχων πολλά πλουσίων, των οποίων ο αριθμός άνέστη μετά το 1792 εις δεκαοκτώ. Όλα τά εισαγόμενα έμπορεύματα έπωλούντο διά μέσου του συμβουλίου τουτου, και διά μέσου πάλιν του ίδιου ή οράζοντο τά εξαγόμενα.

Πυρκαϊά φρικώδης συμβάσα το 1823 κατέκαυσε δεκα χιλιάδας οικιών, και όλους τους ξένους έμπορικους οίκους· άλλά μετά έν έτος άνωκοδομήθησαν έξ όλουλήρου και τά οικήματα και αι άποθηκαι.

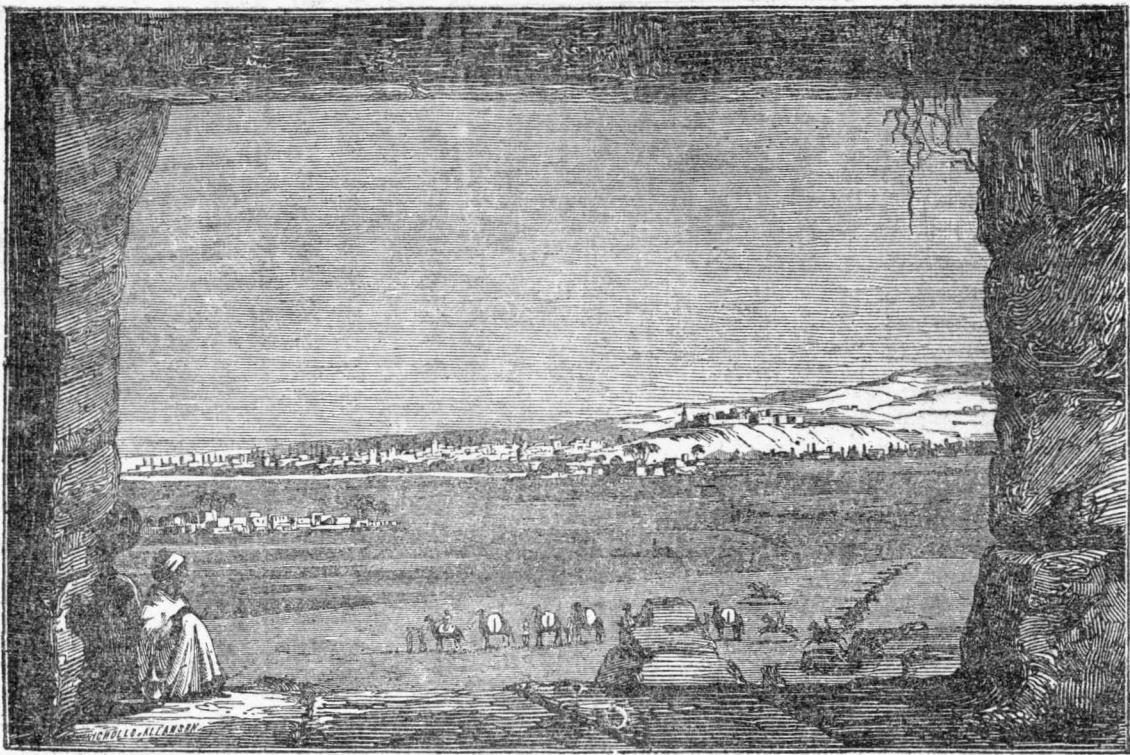
Ο Βάλθικς λέγει εις την γεωγραφίαν του οτι κατά τους υπολογισμούς των καθολικών άποστόλων, ή πόλις του Καντών περιέχει έν και ήμισυ εκατομμύριον κατοίκων, ένψ ο Κόκ και ο Μαλτεβρούν φρονούσιν ότι ο πληθυσμός της είναι πολλά μικρότερος. Άλλ' εάν, προσθέτει, παραδεχθώμεν ήμισυ μόνον εκατομμύριον, εϊμεθα έίεβαιοι ότι δέν μακρυνόμεθα πολύ από την αλήθειαν.

Είς Καντών ύπάρχουσι τυπογραφίαι, και εκδίδονται έφημερίδες εις τε την Άγγλικήν και την Κινεζικήν.

E. M.

ΚΑΪΡΟΝ.

Δύο κυρίως έποχαι κατέστησαν πασίγνωστον την νικηφόρον της Αιγύπτου μητρόπολιν·—ουτως όνομάζουσι το Κάϊρον οι Άραβες — ή έποχή του περιφημου εις την ιστορίαν των σταυροφορικών πολέμων Σουλτάνου Σαλαδίν — Σαλάχ-ελ-Δύν — και ή του Μεχμέτ αλΐ. Ο Σαλαδίν όστις, ένψ ήγωνία τον άγωνά του θανάτου, διέταξε να περιφέρωσι την νεκρικήν του σινδόνην, ως λάβαρον, καθ' όλην την

ΚΑΪΡΟΝ.

πόλιν, και να κηρύττωσι μεγαλοφώνως: «ιδού τί κέρδος έμεινεν επί τέλους εις τον ισχυρότατον Σαλαδίνων τον νικητήν της ανατολής,» και όστις έπραγματεύθη μετά των σταυροφόρων συνθήκην ισχύν έχουσαν 3 έτών, 3 μηνών, 3 εβδομάδων, 3 ημερών και 3 ώρων, έκαλλώπισε το Κάϊρον διά μνημείων και το περιετείχισε. Αυτός έκοδόμησε το 1166 την ακρόπολιν, όπου σώζονται και μέχρι της σήμερον άπειρα μνημεία άνεγερθέντα από τους ήγεμόνας της Αιγύπτου, και μεταξύ των άλλων το *διβάνιον των γιαντισάρων*, το *διβάνιον* και το φρέαρ του *Ιωσήφ*. — Επώνυμον του Σαλαδίν. — Και το μόν διβάνιον του Ιωσήφ είναι μεγίστη τις αΐθουσα περιέχουσα τριακονταδύω μαρμαρίνους κίονας, όπου άπεινέμετο ή δικαιοσύνη: το δέ φρέαρ, τεράστιον οικοδόμημα της έποχής εκείνης, προμηθεύει άφθονον ύδωρ εις την ακρόπολιν. Ορυχθέν έντός έράχου, έχει έάθος 280 ποδών και περιφέρειαν 60, και το ύδωρ άντλείται διά τινος μηχανής έλαυνομένης υπό δύο έσων.

Το Κάϊρον διαίρεται εις 53 ένορίας και έχει 71 πύλας, 300 τσαμιά 45 λουτρά, παλάτια, σχολεία, βιβλιοθήκην και 260,000 κατοίκων. Ο Μεχμέτ Άλής άνήγειρε πολλά δημόσια καταστήματα κατά τον ευρωπαϊκόν τρόπον, και μάλιστα σχολεία ιατρικής και στρατιωτικής.

Τά ωραιότερα των τσαμίων είναι το του Σουλτάν Χασάν και το του Ελ-αζάρ. Οί θόλοι των ύψιτενεϊς, τά τείχη κεκοσμημένα διά γλυφών χρυσήν έχουσών την επιφάνειαν, και οί μιναρέδες ύψηλότατοι, περιζωμένοι κατά την κορυφήν υπό στοών όπου ό μουζήμ, δι' έναρμονίου προσφωνήσεως άνενθυμίζει εις τους πιστούς, κατά την ώραν της προσευχής, τά θρησκευτικά των καθήκοντα.

Αί όδοι της πόλεως είναι ως επί το πλείστον και στεναι και άνώμαλοι: άλλ' έχει πλατείας έκτεταμένας και μάλιστα την του Εσβεκιέ, όπου ό Βονοπάτης, έκπορήσας την πόλιν, έστρατοπέδευεν. Όταν τον Νοέμβριον εκάστου έτους εκχειλίζει ό Νείλος, ή πλατεία αυτή κατακλύζεται και καθίσεται πλωτή. Το Κάϊρον έχει πολλά προάστεια μέ ικανόν αριθμόν κατοίκων. Δύω λιμένες του χρησιμεύουσιν ως άποθήκαι των έμπορευμάτων. Εκεί συναπαντώνται τά προϊόντα του Δέλτα μέ τά της Εύρώπης, και τά της Νουβίας μέ τά της Σιδώνος.

Όρατα είναι τά περίχωρα του Καΐρου, και μαγευτικά αι όχθαι του Νείλου: τό μικρόν πολίχνιον του Γίζεχ, όπου διέτριβον τό πάλι οι μαμελούκοι βέηδες, διασχίζεται διά διαφόρων ποταμίσκων και καλύπτεται από κήπους. Η νήσος της Ρουδέχ, κειμένη άντικρυ του παλαιού Καΐρου, κατέστη γνωστή διά τό *μέκωρ* ή νειλόμετρον, δι' ού μετρούσι κατ' έτος την αύξησιν των υδάτων του ποταμού. Πέριξ του Καΐρου, έξ στάδια μακράν, προς την δεξιάν όχθην του Νείλου, άνυψούσι τάς προαιωνίους κορυφάς των αι περίφημοι της Αιγύπτου πυραμίδες. Το κλίμα της πόλεως ευμετάβλητον, ό χειμών άνεπαίσθητος, και αι βροχαι σπανιώταται. Ε. Μ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Εις τά αλληλοδιδασκόμενα σχολεία της Ελλάδος.

Ο τρόπος της προκαταρκτικής διδασκαλίας ενεργείται κατά τό έγχειρίδιον του Γάλλου Σαραζίνου, τό όποιον μεταγλωττισθέν, αύξηθέν και τελειοποιηθέν παρά του Κ. Κοκκώνη, του διευθύνοντος ήδη την Δημοτικήν εκπαιδευσιν, έισήχθη εις όλα έν γέ-

νει τά προκαταρκτικά εκπαιδευτήρια της Ελλάδος.

Η Μέθοδος αυτή έλαβε διαφόρους επωνυμίας, όνομασθεϊσα ως μόν έκ των τόπων Μάδρας και Βρετανίας, επί των όποιων έφευρέθη Μαδριανή και Βρετανική: ως δέ έκ των νομιζόμενων έφευρετών Βέλλου και Αγκαστέρου, Αγκαστριανή και Βελλική, και κατ' άλλους Βελλολαγκαστριανή.

Εις την Άγγλιαν όνομάσθη και αυτοδιδασκτική, ως διδασκομένων των παιδων τρόπον τινά αυτών δι' έαυτών. Μεταβάσα δέ κατά τό 1815, έκ της Βρετανίας εις την Γαλλιαν, όνομάσθη αλληλοδιδασκτική, enseignement mutuel, δι' ης επωνυμίας έμφαινεται αυτή της μεθόδου ή φύσις.

Η βάση αυτής είναι τό να διδάσκωνται οι παίδες δι' άλλήλων και άμοιβαίως, οι ήττον προωδευμένοι δηλ. υπό των μάλλον προωδευμένων ή δέ διδασκαλία της, τερπνή και εύκολος: ένασχόλησις, άναπτύσσουσα και βελτιούσα τάς λογικάς δυνάμεις χωρίς να επιφέρη κάματον. Δι' αυτής ό παις διδάσκων ένταύτω και διδασκόμενος, μανθάνει να διοικη και να αρχηται, να προστάξη και να πείθηται: μάθημα αναγκαιότατον εις εκαστον, επειδή και καθεις είναι κατά τό μάλλον και ήττον αρχων και αρχόμενος. Έτι δέ τό διδάσκειν και αρχειν προπαρασκευάζει τους παίδας, και ως μέλλοντας πατέρας και μητέρας διά την άγωγήν και διοικήσιν των ιδίων τέκνων των.

Η μήτηρ αυτής της Μεθόδου, ως και όλων των κοινωφελών γνώσεων, υπήρξεν ή ανάγκη: ή δέ αρχή της εύρίσκειται εις τά αρχαιότατα έθνη: άλλ' άπολεσθεϊσα και αυτή όμοιού μέ τά λοιπά καλά της αρχαιότητας, άνευρέθη πρώτον εις τάς Ινδίας, εκαλληργήθη εις την Άγγλιαν, και έτελειοποιήθη εις την Γαλλιαν. Διά τά μέγιστα και πλείστα κοινωφελή προτερήματά της τά έθνη θεωρούσι δόξαν των την οικειοποίησιν της ύψηλής έφευρέσεώς της: άλλα και αυτή ή δόξα άνήκει εις τους προγόνους μας, άν και ή αρχή της εύρίσκηται και εις αυτήν την Θεϊαν Γραφήν.

Ιωθώρ ό γαμβρός του θεόπτου Μωϋσέως, είναι έπίσις ό έπινοητής της εις διαφόρους τάξεις και κλάσεις διαίρεσεως των μαθητών, και τάς υπ' άλλήλους πειθαρχίας συμβουλεύσας τον Μωϋσην, ούτω (κεφ. III'. 21 της εξόδ. και Α'. 25 Δευτερον.) «Και σύ σεαυτώ σκέψαι από παντός του λαού άνδρας δυνατούς, θεοσεβείς, άνδρας δικαίους μισούντας ύπερηφανίαν, και καταστήσεις αυτούς επ' αυτών χιλιάρχους, και εκατοντάρχους, και πεντηκοντάρχους, και δεκάρχους, και γραμματσοισαγωγείς, και κρινούσι τον λαόν πάσαν ώραν: τό δέ ρήμα τό ύπερογκον άνοίσουσιν επί σε, τά δέ βραχέα των κριμάτων κρινούσιν αυτοί, και κουφίσουσιν από σου, και συναντιλήφονταί σοι.»

Ο σοφός Πλούταρχος εις τον βίον του Λυκούργου αναφέρει, ότι ό νομοθέτης ούτος, τον όποιον έθαύμασαν οι αιώνες, διήρесе τους παίδας εις διαφόρους τάξεις και κλάσεις, εις εκάστην των όποιων διώρισεν ως διδάσκαλον και όδηγόν τον ισχυρότερον και φρονιμώτερον, εις τον όποιον ύπετάσσοντο όλοι οι λοιποί. «Των δέ Σπαρτιατών (τους) παίδας ούκ επ' ώνητοίς ούδέ μισθίοις έποίησατο παιδαγωγούς ό Λυκούργος, ούδ' έξην εκάστω τρέφειν, ούδέ παιδεύειν, ως έβούλετο, τον υιόν, άλλα πάντας ευθύς επτα-

τείς γενομένους παραλαμβάνων αυτός, εις άγέλας κατελόχιζς και συννόμους ποιών και συντρόφους, μετ' άλλήλων ειθιζε συμπαίζειν και συσχολάζειν. Αρχοντα δ' αυτοίς παρίστατο της άγέλης τον τω φρονειν διαφέροντα, και θυμοειδέστατον έν τω μάχεσθαι, και προς τούτον άφεύρων, και προστάττοντος ήκροώντο, και κολάζοντος εκαρτέρου, ώστε την παιδείαν είναι μελέτην εύπειθείας.»

Άναγινώσκων τις και τον Άλκιβιάδην, και την πολιτείαν του Πλάτωνος, δύναται να ίδη, ότι και εις αυτόν δεν ήτον άγνωστος ή Μέθοδος. Οτι όμως άποφασιστικώς άποδεικνύει την μεθόδον 'Ελληνικόν έφεύρημα, είναι τό έξής.

Γάλλος τις, εις την των Άθηνών περιγραφήν του, εκδοθεϊσαν κατά τό 1675 έτος λέγει, ότι εις τους τελευταίους της πόλεως οικους, προς τό μέρος του ναού του Θησέως, κειμένου εις την όδόν της Άκαδημίας, ειδε σχολειόν διευθυνόμενον παρά τινος έγχωρίου, και ότι ευρε την Μεθόδον του εύφρεστάτην και πολυ έντελεστέρην των έδικών των. «Όλη ή κλάσις, λέγει, άνεγίνωσκε συγγρόνως, χωρίς να συμπή ούδ' ή παραμικρά σύγχυσις, και πās μαθητής έπρόσεχεν έν ψ άνεγίνωσκον οι άλλοι. Τά βιβλία των ήσαν όλα όμοια: άν οι μαθηται ήσαν τριάκοντα, τοίς έδιδεν ό διδάσκαλος προς άνάγνωσιν τριάκοντα λέξεις διαφόρων αλληλοδιαδόχων φράσεων. Ο πρώτος μαθητής άνεγίνωσκε την πρώτην λέξιν, ό δεύτερος την δευτέραν, ό τρίτος την τρίτην και ούτως έφεξής. Όταν όλοι οι μαθηται άνεγίνωσκον όλα καλά, έδιδεν αυτοίς άλλας τριάκοντα.»

«Εάν τις των μαθητών έσφαλλον, έδιωρθόνετο άμέσως από τον πλησίον του, και ούτω καθ' έξής οι άλλοι. Τοιουτοτρόπως άνεγίνωσκοντο αι τριάκοντα λέξεις: οι μαθηται έβιάζοντο να προσέχωσι πάντοτε, και να ήναι εκαστος μαθητής έτοιμος να άναννώση εις την σειράν την τυχούσαν λέξιν. Πās μαθητής έφιλοτιμείτο να άναννώση καλλιώτερον των άλλων: ώστε γενική φιλοτιμία έκυριενε τάς ψυχάς όλων των μαθητών. Αυτοί δεν εκάθηντο πάντοτε εις τον αυτόν τόπον, άλλ' εκίοντες, όστις εις έν μάθημα ήτον εις την αρχήν της κλίσεως, εις έν άλλο μάθημα εκάθητο εις άλλον άπροσδιόριστον τόπον: τούτο δέ έγίνετο, διά να έμποδιζήται τό άτοπον, τό όποιον έδύνατο να ακολουθήση, άν οι μαθηται εκάθηντο εις τον αυτόν τόπον πάντοτε: επειδή τότε πās μαθητής, ήθελε προμελετῆ τάς λέξεις μόνον, ως έμελλε να άναννώση. κτλ.» αρχαι, αιτινες φαίνονται ως βάση της νυν τελειοποιηθείσης αλληλοδιδασκτικής Μεθόδου.

Έξ όλων τούτων άποδεικνύεται, ότι ή Μέθοδος είναι γέννημα ελληνικόν, και ότι τά λοιπά έθνη της σοφής Ευρώπης έτελειοποίησαν αυτήν: ή ίσως και την άνευρον έκ νέου άπολεσθεϊσαν υπό του πανδαμάτορος χρόνου σιν τοίς λοιποίς άριστουργήμασι της αρχαιότητας.

Ο Ρωμαίος παιδαγωγός Κουϊγκτιλιανός αναφέρει περι αυτής, και εκθειάζει την έφευρέσιν της: ό Pietro della Valle αναφέρει εις την κατά τό 1623 γραφείσαν περιγραφήν των Ινδιών, ότι, εις τινα μέρος του τόπου εκείνου, ήτον συνήθεια έξ άμνημονούτων αιώνων, οι παίδες να βοηθώσιν άλλήλους έν

τῷ μανθάνειν. Οἱ Γάλλοι ὅμως δι' ἡμετέρας, ὅτι ἡ ἐφευρέσις τῆς Μεθόδου εἶναι εἰδική των, ὡς φαίνεται εἰς ἓν σύγγραμμα τυπωθὲν ἐν Παρισίοις κατὰ τὸ 1768 μετὰ τὸν τίτλον, « Μεθόδος πρακτικῆ τῆς ἀναγωγῆς. Ὁ Honbault μετεχειρίσθη αὐτὴν εἰς Παρισίους τὸ 1747. Καὶ ὁ ἰππεὺς Παουλέτος ὁμοίως κατὰ τὸ 1772, ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ'. παρ' οὗ καὶ ἐβραβεύθη. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1789 ἔτος κυρίως ἐφευρέθη κατὰ τὸν νεώτερον αὐτῆς τρόπον εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας εἰς Κορομαντέλον, πλησίον τῆς Μάδρας παρὰ τοῦ Ἀγγλοῦ Βέλλου, ὅστις ἐπανεβλῆθαι εἰς τὴν πατρίδα του κατὰ τὸ 1796 ἐξέδωκε συνοπτικὴν περιγραφὴν τῆς Μεθόδου. Μετὰ δὲ τρία ἔτη ὁ Λαγκαστέρος ἐσύστησεν εἰς Λονδίνον σχολεῖον εἰσαγωγῆς αὐτῆς· ἀλλ' ἡ ὠφέλειά της περιορίζετο μόνον εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ εἰς τινὰς Ἀγγλικὰς ἀποικίας. Ἀλλὰ τὸ 1815 μετεφέρθη εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου οἱ σοφοὶ Γάλλοι, καλλιεργήσαντες καὶ τελειοποίησαντες αὐτὴν, διέδωκαν τὰ κατὰ τῆς εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Ἐκ τῶν ἡμετέρων ὁ Κλεόβουλος ἔγινε πρῶτος εἰσηγητὴς τῆς Μεθόδου εἰς τὸ ἔθνος μας κατὰ τὸ 1819 διδάχας ἐν πρώτοις εἰς Ἰάσιον. Μετὰ τὸν Γ. Κλεόβουλον ὁ Πολίτης συνεργασίῃ εἰς χρῆσιν τῶν κατὰ τὸ Ἰόνιον Κράτος διδασκάλων ἔκθεσιν τῆς Μεθόδου πολλὰ συνοπτικὴν. Ἀκολούθως ἀνώνυμος τις ἐτύπωσεν εἰς Μελίτην καὶ διέδωκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴν πολιτικὴν αὐτῆς ἀνάστασιν, ἐν βιβλίον, ἐπιγραφόμενον, « Σύστημα Ἀγγλικὸν διὰ τὰ σχολεῖα, ἢ εὐκόλος Μεθόδος διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν παιδῶν » τὸ βιβλίον τοῦτο διαλαμβάνει προσέτι καὶ περὶ τῆς τῶν κορασιῶν διδασκαλίας, καὶ τροποποιήσεις τινὰς περὶ τὴν μέθοδον τὰς ὁποίας παραδέχονται καὶ οἱ Ἄγγλοι. Μεταξὺ ὅμως ὄλων, μόνος ὁ Κ. Κοκκῶνης ἀπέδειξε σοφῶς τὰς ἀρχὰς αὐτῆς· καὶ αὐτὸς μόνος ἐγνώρισεν ὅποῖον εἶναι τὸ μέγα σκοπούμενον τῆς ὑψηλῆς τοῦ Ἀλληλοδιδασκτικοῦ συστήματος ἐφευρέσεως, καὶ ὁποία πρέπει νὰ ἦναι τὰ πρὸς τοῦτο συντείνοντα μέσα.

Ἡ εὐκολία αὐτῆς τῆς Μεθόδου, τὰ μεγάλα τῆς ἀποτελέσματα, καὶ τὰ προτερήματά της παρεκίνησαν τὰ ἔθνη νὰ τὴν ἐναγκαλισθῶσι, καὶ ἤδη εἶναι εἰσηγμένη εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Ἐκτὸς τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, εἰς ἃς ἐφευρέθη, ἐκαλλιεργήθη καὶ ἐτελειοποιήθη, ἡ Γερμανία, ἡ Ρωσσία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ἑλβετία, ἡ Σουηδία, ἡ Ἑλβετία, καὶ ὅλαι αἱ Εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις ἀγωνίζονται νὰ βελτιώσωσι τὰ ἔθνη τῶν ὑπηρετικῶν των δι' αὐτῆς. Ἡ Ἀμερικὴ, ὅλα σχεδὸν τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, τὰ δυτικὰ καὶ μεσημβρινὰ τῆς Ἀσίας, αὐτὴ ἀκόμη ἡ Νέα Ὑλλανδία, καὶ σχεδὸν ὅλη ἡ κατοικουμένη γῆ ἀπολαμβάνει τὰ κατὰ τῆς ἢ ὠραία αὐτῆς Μεθόδου διεγείρουσα τοὺς μαθητευομένους εἰς ἄκραν φιλοτιμίαν, φιλομάθειαν καὶ ἐπιμέλειαν, διδάσκει αὐτοῖς τὰς ἀναγκαιοτάτας εἰς πάντας ἀρχικὰς γνώσεις, μὲ ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλητέραν οικονομίαν τοῦ καιροῦ καὶ τῶν χρημάτων· ἀναπτύσσουσα συγχρόνως τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς δυνάμεις, καὶ συνθίζουσα τὰς καρδίας εἰς τὰς ἠθικὰς ἀρετάς, διδασκομένων συγχρόνως τῶν νέων τὴν εὐταξίαν, τὴν εὐσεβίαν, τὴν ὑπακοήν, τὸ ἀρχεσθαι καὶ ἀρχεῖν. Ἐν ἐνὶ λόγῳ τὰ χρέη καὶ τὰς ὠφελίμους γνώσεις καὶ πράξεις, τὰς ἀναγκαιοτάτας

εἰς πάντα ἄνθρωπον πρὸς τὸ εὖ καὶ καλῶς ζῆν εἰς τὸν παρόντα βίον. Ἡ Μεθόδος αὕτη εἶναι τέλος τὸ ἐπιτηδειότατον μέσον, δι' οὗ εὐκόλως ἐμποροῦν νὰ διαδοθῶσιν ἡ χρηστοποίηση καὶ ἡ χριστομάθεια εἰς ὅλας τὰς κλάσεις τῶν κοινωνιῶν. Δι' αὐτῆς, (ἂν ἦναι εἰς πλήρη ἐνέργειαν) εἰς δύο ἑτῶν διάστημα ὁ μαθητὴς (ἔχων ἡλικίαν ἐπιδεικτικὴν μαθήσεως), μὲ ὀλίγιστα ἔξοδα, ἔμπορεῖ νὰ μάθῃ τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν γραφὴν, τὴν ἀριθμητικὴν, τὰ καθήκοντα τοῦ εὐσεβοῦς χριστιανοῦ καὶ τὰ τοῦ ἀγαθοῦ πολίτου, ὁμοῦ μὲ τὰς βιοφελεστάτας γνώσεις. Αὕτη εὐκόλυεν ὄχι μόνον τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀρχαίων μαθημάτων, ἀλλὰ προσαρμοσθεῖσα καὶ εἰς πολλὰς ἐπιστήμας καὶ κοινωνικὰς γνώσεις, ἀποκατέστησε κοινοτέραν καὶ ὠφελιμωτέραν τὴν διδασκαλίαν των. Ἡ γραμματικὴ, ἡ γεωγραφία, ἡ ἱστορία, ἡ φυσικὴ κτλ. διδάσκονται ἤδη κατ' αὐτὴν εὐκολώτερον καὶ ἐπιτυχέστερον· εἰς τὰ σχολεῖα δὲ τῶν κορασιῶν καὶ τὰ διάφορα κεντήματα, τὸ βράψιμον, τὸ πλεξιμὸν μὲ μεγάλην εὐκολίαν. Ὄθεν καὶ αἱ προνοοῦσαι Κυβερνήσεις περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ εὐτυχίας τοῦ λαοῦ, ἄλλο πρὸς τοῦτο δὲν ἔχουσι ταχύτερον καὶ ἐπιτηδειότερον μέσον. Ἡ Β. Κυβέρνησις ἡμῶν, κατ' εὐτυχίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, παρεδέχθη τὸ πρὸς φωτισμὸν αὐτοῦ συντελεστικώτατον τοῦτο βοήθημα, ἐξέδωκε κατὰ τὸ 1834, Νόμον κανονίζοντα τὰ τῆς προκαταρκτικῆς ἐκπαιδεύσεως μαθήματα, τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητά των διδασκόντων κτλ. διέταξε νὰ εἰσαχθῆ εἰς ὅλα τὰ προκαταρκτικὰ σχολεῖα ἡ ὀρθὴ καὶ εὐκόλος αὕτη Μεθόδος, καὶ διώρισεν μετὰ ταῦτα ὡς ἀνώτατον ἐπιτηρητὴν καὶ διευθυντὴν ὄλων τῶν Δ. σχολείων τοῦ Κράτους τὸν Κ. Κοκκῶνην, μακρὰν πείραν ἔχοντα τῆς μεθόδου ταύτης, καὶ μελετήσαντα αὐτὴν εἰς τὰ μέρη ὅπου ἐντελέστερον ἐξασκεῖται.

Πῆ Κῆ.

Ἡ ΚΟΡΗ ΤΗΣ ΣΙΒΗΡΙΑΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

(Συνέχεια. Ἰδέ φύλ. ΙΖ.)

Ἐν τοσοῦτῳ, ἐλθοῦσα εἰς Κίεβον, ἀνέμενον ἀνυπομόνως τὴν εἰδησιν τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ πατρὸς της. Σκοπὸν δὲ εἶχε πάντοτε νὰ ἐγκαταβίωσιν εἰς τὸ ἐν Νιγενῆ μοναστήριον, ὅπως τὸ εἶχεν ὑποσχεθῆ καὶ εἰς τὴν ἡγουμένην του, τὴν ὁποίαν εἰδοποίησε περὶ τοῦτου ἕκ νέου. Ὄθεν, καὶ ἀφοῦ ἐπροσκύνησε τὰ ἱερὰ λείψανα, καὶ ἔλαβε τὸ σχῆμα τῆς δοκίμου, ἀνεχώρησε διὰ τὴν μονὴν ἐκείνην. Ἡ καλὴ ἡγουμένη τὴν ἐπερίμενε ἀπὸ ὦραν εἰς ὦραν, καὶ δὲν τὴν ἔγραψε περὶ τῆς εἰς Νιγενῆ ἀφίξεως τῶν γονέων της, διὰ νὰ τοὺς ἰδῆ αἰφνιδίως. Φθάσασα ἡ Παρασκευὴ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῆς ἡγουμένης, ἐξελθούσης ὁμοῦ μὲ τὰς ἄλλας καλογραίας εἰς τὴν πύλην τοῦ μοναστηρίου πρὸς ὑποδοχὴν της. « Μήπως ἔχετε εἰδήσεις περὶ τοῦ πατρὸς μου; ἠρώτησεν ἀμέσως. — Ἐλα, τέκνον μου, ἀπεκρίθη ἡ ἡγουμένη, ἔχω καλὰς καὶ θὰ σὲ τὰς δῶσω εἰς τὴν οἰκίαν μου » καὶ τὴν ὠδήγησε διὰ διαφόρων θαλάμων χωρὶς νὰ προσθήσῃ τι ἄλλο. Αἱ καλογραῖαι ἐσιώπων, καὶ τὸ μπιστηριῶδες ἦθος των θὰ τὴν ἀνησυχί, ἐὰν δὲν τὰς παρετῆρει μειδιώσας ὄλας. Εἰσελθοῦσα εἰς τὸν θάλαμον τῆς ἡγουμένης εὗρε

τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα της, εἰς οὓς εἶγον ἐπίσης κρύψει τὴν ἀφίξιν της. Ἀμα εἶδον αἰφνιδίως τὴν κόρην των φέρουσαν τὸ μοναχικὸν σχῆμα, εὐγνωμονες συνάμα καὶ λυπημένοι, ἔπεσαν εἰς τοὺς πόδας της, ἡ δὲ Παρασκευὴ ἀναπέμφασα φωνὴν γοερὰν καὶ γονατίσασα· « τί κάμετε, εἶπε, γονεῖς μου; ὁ Θεὸς μόνος ὁ Θεὸς εὐλόγησε τὰ πάντα! ἄς εὐχαριστήσωμεν τὴν πρόνοιάν του διὰ τὸ ὑπερ ἡμῶν θαῦμά του » Ἡ ἡγουμένη καὶ αἱ λοιπαὶ καλογραῖαι, κατανοήθεισαι τὴν καρδίαν, ἐγονάτισαν καὶ αὐταί, καὶ ἤωσαν τὰς εὐχὰς των μὲ τὰς τῆς εὐδαίμονος οικογενείας.

Τὴν εὐσεβῆ αὐτὴν πράξιν διεδέχθησαν ἀμέσως οἱ ἀσπασμοὶ καὶ τὰ φιλήματα· ἀλλὰ τὰ δάκρυα ἔτρεχον ποταμῶδες ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς μητρὸς, ὁσάκις προσέλωεν τὰ δάκρυα τῆς ἐπὶ τοῦ μέλαινον πέπλου τῆς θυγατρὸς της.

Ἀλλ' ἡ εὐτυχία ἐκείνη δὲν ἐδύνατο νὰ διαρκέσῃ τὸ σχῆμα τῆς Παρασκευῆς κατεδίκαζε τοὺς γέροντας γονεῖς της νὰ ζήσωσι μακρὰν αὐτῆς, καὶ ὁ νέος οὗτος χωρισμὸς τοὺς ἐφαίνετο σκληρότερος ἀπὸ τὸν πρῶτον. Οἱ πῆροι των δὲν τοὺς ἐσυγχώρουσαν νὰ κατοικήσωσιν εἰς Νιγενῆ· ἡ μήτηρ εἶχε συγγενεῖς εἰς Βλαδιμηρ οἵτινες τὴν ἐπροσκάλουσαν νὰ μεταβῆ ἐκεῖ, καὶ ἡ ἀνάγκη τοὺς ἐβίαζε νὰ δεχθῶσι τὴν πρόσκλησιν. Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας, καθ' ἃς συνεβίωσαν χαίρομενοι καὶ λυπούμενοι ἀλληλοδιαδόχως, ἀπεράσισαν νὰ ἀναχωρήσωσιν. Ἡ ἀθλία μήτηρ ἦτο ἀπαρηγόρητος. « Πρὸς τί μὰς χρησιμεῖ, ἔλεγεν, ἡ ἐλευθερία, ἀφοῦ ὄλαι αἱ προσπάθειαι, ὄλαι αἱ ἐπιτυχίαι τῆς ἀγαπητῆς θυγατρὸς μας, σκοπὸν εἶχον νὰ τὴν ἀποσπάσωμεν ἀπὸ τὰς ἀγέλας μας; Δὲν ἦτο λοιπὸν προτιμώτερον νὰ εἴμεθα μετ' αὐτῆς εἰς τὴν Σιδηρίαν; »

Βεβαίως καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ βίου μας εἶναι ἀναιρῶτατον τὸ νὰ χωρίζομεθα διὰ πάντοτε ἀπὸ τοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς μας· ἀλλὰ πόσον πλέον φρικτὸς εἶναι ὁ χωρισμὸς ὅταν ἡ ἡλικία μας εἶναι προχωρημένη καὶ δὲν προσδοκῶμεν πλέον τίποτε ἀπὸ τὸ μέλλον!

Ἀποχαιρετήσασα ἡ Παρασκευὴ τοὺς γονεῖς της ἐντὸς τοῦ θαλάμου τῆς ἡγουμένης, τοὺς ὑπεσχέθη νὰ ὑπάγῃ νὰ τοὺς ἐπισκεφθῆ ἐντὸς τοῦ ἔτους εἰς Βλαδιμηρ. Μετὰ ταῦτα ἡ οἰκογένεια, συνοδευομένη ἀπὸ τὴν ἡγουμένην καὶ τινὰς καλογραίας, μετέβησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ νέα μοναχὴ, καὶ τοὶ αἰσθανομένη τὴν σκληρότητα τοῦ χωρισμοῦ ὅσον καὶ ἡ μήτηρ της, ἐφαίνετο ὅμως μᾶλλον ὑπομονετικὴ καὶ ἐπροσπάθει νὰ τὴν ἐγκαρδιώσῃ. Μ' ὄλον τοῦτο, διὰ νὰ προλάβῃ τὴν ἐκρήξιν τῆς λύπης της κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς, ἀφοῦ συνεπροσευχήθη μετὰ τῶν γονέων της, ἀπεσφόρη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὅπου ἦσαν καὶ αἱ ἄλλαι μοναχί, καὶ ἐφάνη διὰ τῶν κιγκλίδων. « Ἰγιαίνετε, καλοὶ μοι γονεῖς, τοὺς εἶπεν ἡ θυγατέρα σας ἀνῆκει εἰς τὸν Θεόν, ἀλλὰ δὲν θὰ σὰς λησμονήσῃ ποτέ. Ἀγαπητέ μου πάτερ! φιλάτη μου μήτηρ! κάμετε τὴν θυσίαν τὴν ὁποίαν ζητεῖ ὁ Θεός, καὶ αὐτὸς θὰ σὰς εὐλογήσῃ » καὶ κατατεταραγμένη, ζήτησε τὴν κεφαλὴν της ἐπὶ τῶν κιγκλίδων, καὶ τὰ δάκρυα κατέβρεξαν τὸ πρόσωπόν της. Ἡ ἀθλία μήτηρ ἐξῶ φρενῶν, ἔτρεξεν ὀλοφρομένη πρὸς τὴν κόρην της· ἀλλ' ἡ ἡγουμένη ἔκαμε νεῦμα διὰ τῆς χειρὸς καὶ ἔσυρον ἀμέσως τὸ παραπέτασμα. Αἱ καλο-

γραῖαι ἐψάλλον εὐθὺς τότε τὸ « Μακάριος ἄνθρωπος οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλή ἀσεβῶν, » καὶ ὁ Λωποουλῶφ καὶ ἡ σύζυγός του ἐξῆλθον μετὰ βίας ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, εἰς τὴν θύραν τῆς ὁποίας τοὺς ἐπερίμενον ἡ ἀμαξά. Εἶχον ἰδῆ διὰ τὴν τελευταίαν φορὰν τὴν κόρην των!

Ἡ νέα μοναχὴ ὑπεβλήθη ἀκόπως εἰς τοὺς αὐστηροὺς κανόνας τοῦ μοναστηρίου· ἐξεπλήρου ἀκριβέστατα τὰ χρέη της, καὶ ἐφείλκυεν ἐτι μᾶλλον τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὑπόληψιν ὄλων τῶν μοναχῶν· ἀλλ' ἡ ὑγεία της ἐξησθῆναι ἡμέρᾳ τῆ ἡμέρα, καὶ δὲν ἔσχε νὰ ὑπομείνῃ τοὺς κόπους τοῦ ἐπαγγελλομένου της· τὸ σῆθός της ἦτο προσβεβλημένον· τὸ μοναστήριον, κείμενον ἐπὶ ὄρους προσβεβλημένου ἀδιακόπως ἀπὸ τοὺς ἀνέμους, συνετέλει μᾶλλον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς νόσου της. Καὶ ὅλοι οἱ ἰατροὶ, ἐν ἔτος μετὰ τὴν εἰσοδὸν της εἰς αὐτὸ, τὴν ἐσυμβούλευσαν νὰ τὸ ἐγκαταλείψῃ.

Ἡ ἡγουμένη, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ μεταβῆ δι' ὑποθέσεις εἰς Πετρούπολιν, ἀπεράσισεν νὰ τὴν συμπαραλάβῃ· διότι ἐνόμιζεν ὅτι, ὅχι μόνον ἤθελε βελτιωθῆ ἡ ὑγεία της ὡς ἐκ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἀέρος, ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ συμφύροντα τῆς μονῆς θὰ ὠφελοῦντο ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῆς Παρασκευῆς, γνωστῆς εἰς τὴν μητροπόλιν ἐκείνην. Μετέβησαν λοιπὸν ἐκεῖ, καὶ ἡ νέα μοναχὴ, ὅπως ἀφιλοκερδῆς, περιορίζετο εἰς μόνην τὴν βελτιώσιν τῶν συμπερὸντων τοῦ μοναστηρίου. Αἰσθανομένη δὲ τί ἀπῆτον τὰ καθήκοντα τοῦ σχήματός της, δὲν ἐξήπλωνε τὰς κοινωνικὰς τῆς σχέσεις ὡς καὶ τὴν πρώτην φορὰν, ἀλλ' εἶδε μόνον ἐκείνους δι' οὓς ἔτρεπε φιλίας καὶ εὐγνωμοσύνης αἰσθήματα.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ ὄψις της εἶχε μεταβληθῆ ἐπασιθητῶς ἐξ αἰτίας τῆς φθίσεως· ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν της τὴν κατάστασιν ἦτο δύσκολον νὰ ἰδῆ τις φυσιογνωμίαν μᾶλλον εὐάρεστον καὶ ἑλκυστικὴν. Πῶο μεσαίου ἀλλὰ καλοκαίωμένου ἀναστήματος· τὸ μέτωπόν της περικυκλωμένον ἀπὸ τὸν μέλαινά της πέπλον, κρύπτοντα τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της, ἦτο φοειδέες. Εἶχεν ὀφθαλμοὺς χρώματος ἐβενώδους, μέτωπον ἀνοικτὸν, ἐλέμμα μελαγχολικὸν ἀλλὰ προσήνές, καὶ μειδιάμα γοητευτικώτατον.

Ἐγνώριζε καὶ τὴν φύσιν καὶ τοὺς κινδύνους τῆς νόσου της· ὅλοι της οἱ λογισμοὶ ἐστρέφοντο πρὸς ἄλλον τινὰ κόσμον, καὶ ἐπερίμενε τὴν τελευταίαν της ὦραν χωρὶς φόβον καὶ χωρὶς ἀνυπομονήσιν, ὡς ἐργάτης τελειώσας τὸ ἔργον τῆς ἡμέρας καὶ περιμένων τὴν ἀντιμισθίαν του.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν ὑποθέσεων των, ἠτοιμάσθησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Νιγενῆ. Τὴν παραμονὴν τῆς ἀναχωρήσεώς των, ἡ Παρασκευὴ ὑπέβη ν' ἀποχαιρετήσῃ κυρίας τινὰς, αἱ ὁποῖαι τὴν εἶχον στείλει τὸ σχῆμά των. Εἰσερχομένη εἰς τὴν οἰκίαν των, εἶδε νέαν καθήμενην εἰς τὰς κάτω βαθμίδας τῆς κλίμακος, καὶ κατὰ τὸ φρινόμενον πολλὰ πτωχὴν. Ἡ ἐπαίτις αὐτῆ, ἰδοῦσα τὴν μοναχὴν παρακολουθουμένην ἀπὸ ὑπερέτην φέροντα στολὴν, ἀνηγέρθη μετὰ βίας διὰ νὰ ζητήσῃ ἐλεημοσύνην, καὶ τὴν παρουσίασεν ἐν ἔγγραφον, τὸ ὅποιον ἔσυρον ἀπὸ τὸν κόλπον της. « Ὁ πατήρ μου, εἶπεν, εἶναι παραλυτικὸς, καὶ μόνος του πόρος εἶναι τὸ ἔλκος τῶν φιλανθρώπων· ἐγὼ αὐτὴ εἶμαι ἀσθενής, καὶ ἐντὸς ὀλίγου δὲν θὰ ἠμπορῶ νὰ τὸν βοηθήσω. » Ἡ Παρασκευὴ ἤρπασε μὲ

χειρά τρέμουσαν τὸ ἔγγραφο, δι' οὗ ὁ ἐφημέριος τῆς ἀνορίας ἐμαρτύρει περὶ τῆς πτωχείας καὶ τῆς καλῆς τῆς νέας διαγωγῆς. Ἐνθυμήθη τότε τοὺς δυστυχεῖς καιροὺς ὅτε, καθήμενη ἐπίσης εἰς τὰς θαμβίδας τῆς γερουσίας, ἐπεκαλεῖτο εἰς μάτην τῶν ἀνθρώπων τὴν συνδρομήν· καὶ ἡ μοιότης αὐτὴ κατένευε τὴν καρδίαν τῆς· τὴν ἔδωκε λοιπὸν ὅ,τι εἶχεν ἐπάνω τῆς, καὶ τὴν ὑπεσχέθη καὶ ἄλλην βοήθειαν. Οἱ φίλοι, εἰς τὴν οἰκίαν τῶν ὀφίων εὐρίσκειτο, ἔσπευσαν, κατὰ τὴν σύστασίν τῆς, νὰ συνδράμωσι τὴν πτωχὴν, καὶ ἔλαβον ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν τῶν πατέρων τῆς.

Ἐπειδὴ ἦτο μόνον δόκιμος ἐξήτης τὴν ἀδειαν πρὸ τῆς ἐκ Πετροπόλεως ἀναχωρήσεώς τῆς, νὰ χειροτονηθῆ καλογραφαί πρὸ τῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν τῆς ἡλικίας τῆς, ἀλλὰ δὲν κατόρθωσε νὰ τὴν λάβῃ.

Ἐπιστρέφουσα ἡ ἡγουμένη εἰς Νιγενῆ, διέμεινε ὀλίγας ἡμέρας εἰς Νοβογορόδ εἰς μοναστήριον καλογραφῶν, τοῦ ὁποῦ καὶ ἡ θέσις καὶ αἱ ὀλιγότερον αὐστηραὶ διατάξεις ἦσαν ὠφελιμώτεραι εἰς τὴν ὑγείαν τῆς Παρασκευῆς. Εἰς αὐτὸ εὐρίσκειτο ἡ ἀδελφὴ νέας τινὸς μοναχῆς τῆς Νιγενῆ, μεθ' ἧς ἡ Παρασκευὴ εἶχεν ἐξ ἀρχῆς συνδέσει δεσμούς στενωτάτης φιλίας· τοῦτο μαθοῦσα ἡ ἀδελφὴ αὐτὴ ἐπροσπάθησε νὰ ἐλκύσῃ παντοίως τρόποις τὴν ἀγάπην τῆς Παρασκευῆς, καὶ τοῦτο διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ τὴν κρατήσῃ ἐκεῖ χάριν τῆς ὑγείας τῆς· ἡ ἡγουμένη συγκατένευσε διὰ τὸν ἴδιον λόγον, μ' ὀλονότι τὴν ἡγάπα ὑπερβαλλόντως, καὶ ἐπιστρέψασα εἰς Νιγενῆ ἡμοῦ μετ' τὴν Παρασκευὴν, ἐφρόντισε νὰ μεταβῇ καὶ αὐτὴ καὶ ἡ φίλη τῆς εἰς τὸ Νοβογορόδ πρὸς πλειοτέραν ἐκείνης εὐχαρίστησιν.

Ἡ Παρασκευὴ ἐγκατέλειψε μετ' οὐ πολὺ τὸ παλαιὸν μοναστήριον, συνωδευμένη ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ τὰς εὐχὰς ὄλων τῶν συναδελφῶν καὶ τῶν γνωρίμων τῆς· τοὺς δύο πρώτους μῆνας τῆς εἰς Νοβογορόδ διαμονῆς τῆς ἡσυχολογήθη εἰς τὸ νὰ οἰκοδομήσῃ οἰκίσκον ξύλινον, περιέχοντα δύο θαλάμους διὰ τε ἑαυτὴν καὶ τὴν φίλην τῆς, ἐπειδὴ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων δὲν ἦτο τις κενὸς δι' αὐτάς. Αἱ μοναχαί, αἵτινες τὴν ἐγνώριζον ἤδη, ἐθεώρησαν τὴν ἀφίξιν τῆς ὡς δῶρόν τι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐπροθυμοῦντο, διὰ νὰ τὴν ἀνακουφίσωσι καθὸ πάσχουσαν, νὰ ἐκπληρώσῃ πολλά χρέη τῆς. Αἱ περιποιήσεις αὐταὶ καὶ ἡ ἡσυχία, παρέτεινον τὴν ζωὴν τῆς μέχρι τοῦ 1809 ἔτους.

Ἀλλ' ἀπὸ πολλοῦ οἱ ἰατροὶ ἦσαν ἀηληπισμένοι· καὶ μ' ὄλον ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια τὸ ἐγνώριζε, δὲν ἐνόμιζεν εἰσέτι τόσον πλησίον τὸν θάνατόν τῆς· φαίνεται ὅτι ἡ θεία πρόνοια, εὐεργετοῦσα τοὺς πάσχοντας τὴν ἀθεράπευτον ταύτην νόσον, ἀνάπτει εἰς τὴν καρδίαν τῶν σπληθῶν τινὰς ἐλπίδας, ὡς διὰ νὰ κρύψῃ τὴν προσέγγισιν τῆς φρικώδους ἐκείνης ὥρας, τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν πρέπει νὰ γνωρίζῃ.

Τὴν παραμονὴν τοῦ θανάτου τῆς ἡ Παρασκευὴ ἐπαριπάτησεν ἐντὸς τοῦ μοναστηρίου, χωρὶς ἐν τοσοῦτῳ ν' ἀποκάμῃ ὅσον ἄλλοτε. Περιτετελιγμένη ἐντὸς παχέως τινος ἐνδύματος ἐκάθητο παρὰ τὴν πύλην. Ὁ ἥλιος τοῦ χειμῶνος ἐφαίνετο ὅτι τὴν ἐζωογονεῖ, καὶ ἡ θεὰ τῆς χιάνος ἀνεθυμίζεν εἰς αὐτὴν τὴν Σιβηρίαν καὶ τοὺς παρελθόντας καιροὺς. Ἀμαξά τις περιέχουσα ὀδοιπόρους διέβη ἐμπροσθέν τῆς μετὰ χύτην, καὶ ἡ ἐλπίς ἀνεγεννήθη εἰς τὴν καρδίαν τῆς. «Ἐὰν, εἶπεν, εἶμαι καλῆτερον τὴν προσεχῆ ἀνοιξίν,

θὰ ὑπάγω νὰ ἐπισκερθῶ τοὺς γονεῖς μου εἰς Βλαδιμήρ· δὲν θὰ μὲ συνοδεύσεις, φίλη μου;» ἀλλ' ὅταν ἔλεγε ταῦτα οἱ μὲν ὀφθαλμοὶ τῆς ἐλαμποκόπου ἀπὸ εὐχαρίστησιν, ὁ δὲ θάνατος ἐπλανᾶτο ἐπάνω εἰς τὰ χεῖλη τῆς· ἡ φίλη τῆς ἐπροσπάθει νὰ δεικνύῃ φαιδρότητα, καὶ νὰ κρατῇ τὰ δάκρυά τῆς.

Τὴν ἐπιούσαν, 8 ὀκτωβρίου, ἑορτὴν τῆς ἁγίας Βαρβάρας, μετέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ νὰ μεταλάβῃ· πρὸς τὸ ἑσπέρας ὁμοῦ ἐχειροτέρευσε, καὶ ἐξηπλώθη εἰς τὴν κλίνην τῆς διὰ νὰ ἀναπαυθῇ, χωρὶς νὰ ἐκδυθῆ. Πολλὰ καλογραφαί ἦσαν παρούσαι, καὶ μὴ νομίζουσαι ἐπικείμενον τὸν θάνατόν τῆς, ὡμίλου δυνάτῃ καὶ ἐγγέλων διὰ νὰ τὴν διασκεδάσωσιν· ἀλλ' ἡ παρουσία τῶν τῆν ἐστενωχῶρει. Ὅταν ἤκουσε τὸν κώδωνα προσκαλοῦντα εἰς τὴν ἐσπερινὴν προσευχὴν τὰς συντρόφους τῆς, τὰς ἐπρότρεψε νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ νὰ παρακαλέσωσι καὶ δι' αὐτήν.

«Καὶ σήμερον ἀκόμη, εἶπε, θὰ δεηθῆτε τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς ὑγείας μου, ἀλλὰ μετὰ τινὰς ἐβδομάδας, θὰ εὐχεσθε ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς μου.» Μόνη ἡ φίλη τῆς ἔμεινε μετ' αὐτῆς· ἡ Παρασκευὴ τὴν παρεκάλεσε νὰ τὴν ἀναγνώσῃ, κατὰ τὴν τάξιν, τὴν προσευχὴν τῆς, θέλουσα νὰ ἐκπληρώσῃ μὲχρι τέλους τὸ χρέος τῆς· ἡ μοναχὴ, γονατίσασα πλησίον τῆς κλίνης, ἔψαλλε μετὰ χαμηλὴν φωνήν· μετ' ὀλίγον ὁμοῦ ἡ ἀσθενὴς τὴν ἔνευσε νὰ πλησιάσῃ· ἡ καλὴ φίλη ἐπλησίασε καὶ μόλις ἤκουσε τὴν Παρασκευὴν λέγουσαν· «μὴ ψάλλῃς πλέον, φιλότατη μου· μ' ἐμποδίζεις ἀπὸ τὸ νὰ προσευχηθῶ· ἀναγίνωσκε μόνον.

Ἡ μοναχὴ ἐγονάτισεν ἐκ νέου, καὶ ἐνῶ ἀνεγίνωσκεν, ἡ ἀγωνιώσα ἔκαμεν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ. Ἐν τοσοῦτῳ ἡ νύξ ἐσκότασεν.

Ὅταν αἱ μοναχαὶ ἐπέστρεψαν φέρουσαι φῶς, ἡ Παρασκευὴ δὲν ὑπῆρχε πλέον· ἡ δεξιὰ τῆς ἔκειτο ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς, καὶ ἐφαίνετο ἀπὸ τὰ δάκρυά τῆς, ὅτι ἀπέθανε κάμουσα τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

Ξ. Μ.

ΟΙ ΙΠΠΟΤΑΙ ΤΟΥ ΣΤΕΡΕΩΜΑΤΟΣ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλάδιον ΙΖ'.)

ΙΣΤ'.

Τὸ τελευταῖον Βασιλικὸν κυνήγιον.

Ὁ καιρὸς ἦν σκοτεινὸς καὶ ψυχρὸς, ἡ δὲ συνοδεία τῶν ἱπποτῶν τοῦ Στερεώματος διευθύνετο πρὸς τὴν Ἀλκαντάραν. Τὸ τάγμα τοῦτο ἐφαίνετο ὡς θελήσαν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην νὰ ἐπιδείξῃ ὄλην τὴν λαμπρότητα. Καὶ οἱ μὲν βασιλικοὶ κομπασταί, ὠραίων μελανοτρίχων ἐπιβαίνοντες ἵππων, ὑπερπράγως ἀνέπτυσσον διὰ τῶν ὁδῶν τὰς λαμπράς αὐτῶν ἕλας, ὧν ἕκαστος ἵππεὺς ὡμοιάζεν ἡγεμόνα. Οἱ δ' Εὐσταθεῖς εἶποντο κατόπιν αὐτῶν ἐν τάγμασι συνεπειρωμένοι, καὶ οἱ μουσικοὶ τῶν δύο σωμάτων ἔπαιζον ὁμοῦ φαιδρὰ καὶ χαρμόσυνα ἄσματα.

Ἐμπρὸς δὲ τῶν βασιλικῶν Κομπαστῶν ἔγοργοῦτο, ἐπετερύγιζεν, προεκάλλπαζε χαριέντως ὁ καλὸς ἱππότης τοῦ Παταίου· καὶ ἦτον θαῦμα ὁ ἀστὴρ τοῦ πύλου τοῦ ἀκτινοβολῶν μακρόθεν, ἂν καὶ ἥλιος δὲν ὑπῆρχε, καὶ τὸ λαμπρὸν κυανοῦν τοῦ ἐνδύματός του, μωκτιρίζον τρόπον τινὰ τὸν φαῖν καὶ ἀφανῆ τοῦ Βασιλέως μανδύαν.

Ἀλλ' ἂν καὶ τοσαύτη ἐπεδείκνυτο φαιδρότης ἐξωτερικῶς, ἐπέπνεεν ὁμοῦ ἐπὶ τῶν προσώπων ἀόριστος τις κατῆφεια, καὶ μόνος ὁ Ἀλφόνσος, ὅλος παραδεδομένος εἰς τὴν ἡδονὴν τῆς στιγμῆς, εἶχεν ἀπερίσπαστον εὐθυμίαν.

— Φίλε Βιντιμίλλη, εἶπεν εἰς τὸν Κόντην, χαίρω πολὺ ὅτι σὲ βλέπω πάλιν. Ἄν αὐτὸ τὸ κομητιδιὸν δὲν μ' ἐγύριζεν ὅπως ἤθελε, πρὸ πολλοῦ θὰ σὲ εἶχα ἀνακαλέσει, διότι σ' ἐνθυμήθη τὸνλάχιστον δις ἢ τρις εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα. Πολὺ ἀσχημὸς εἶγινες, ἀγαπητέ, εἰς τὴν ἐξορίαν σου.

— Ἡ θλίψις ὅτι ἤμην μακρὰν τῆς Ἰμετέρας Μεγαλειότητος . . . εἶπε τραυλιζὼν ὁ Κόντης.

— Ναί ! δὲν τὸ ἐσπλογοίσθη . . . Ἐχεῖς δίκαιον, ἀφ' οὗ εἶμαι ὁ ζωογονῶν ἥλιος . . . Εἶδας τὰ κυνάρια μου ;

— Ὄχι, Βασιλεῦ.

— Λοιπὸν, θὰ σοὶ τὰ δείξω . . . Μαί δὲ Δέος ! μὰ τὴν παναγίαν ! Πολλὰ πληκτικὸς εἶσαι, ἀγαπητέ.

Καὶ ταῦτα λέγων, ἐστράφη ὁ Βασιλεὺς πρὸς τὸν Καστελμελχώραν, ἐλπίζων νὰ εὕρῃ περισσότεραν διασκέδασιν παρ' αὐτῷ. Ἀλλ' ὁ Καστελμελχώρας ἦν σκυθρωπὸς καὶ ἐσευθισμένος εἰς σκέψεις. Τότε ὁ Βασιλεὺς ἐχασμήθη, καὶ ἐλυπήθη ὅτι δὲν ἔφερε μαζὶ του τὰ ἐξ κυνάρια διὰ νὰ διασκεδάξῃ μετ' αὐτὰ καθ' ὁδόν.

Ἡ ἡμέρα αὕτη παρῆλθεν εἰς Ἀλκαντάραν ὁμοίᾳ ὡς ὄλαι αἱ ἡμέραι καθ' ἃς ὁ Βασιλεὺς ἐόρταζεν. Ἐτελέσθησαν δηλαδὴ ἀγγλικάι πυγμαχίαι, θαυματοποιῶν τερατουργίαι, καὶ ταυρομαχίαι. Οὐδὲν δὲ συνέβη ἄξιον λόγου, ἐκτὸς μόνον τῆς ἀπουσίας τοῦ μοναχοῦ, ὅστις, λησμονήσας τὴν ὑπόσχεσίν του ἀναμφιβόλως, δὲν ἐφάνη εἰς τὰ ἀνάκτορα.

Ἄντ' αὐτοῦ ὁμοῦ παρεῖδον μετὰ τῶν ἱπποτῶν τοῦ Στερεώματος ἀνθρωπὸς τις μὴ ἀνήκων εἰς αὐτοὺς, λαβὼν δὲ αὐτῶν τὴν στολήν. Ἐμεινε δὲ ὁ νεοεθὼν οὗτος καθ' ὄλον τὸ διάστημα τοῦ γεύματος σιωπηλὸς, καθίσας καὶ τρώγων ἡσύχως εἰς τὴν ἀφανεστάτην τῆς τραπέζης γωνίαν. Οἱ εἰς αὐτὸν παρακαθήμενοι ἐψιθύριζον πρὸς ἀλλήλους, ὅτι ἂν δὲν εἶναι ὁ διάβολος μετμφισμένος, εἶναι ἀρεσκῆτος ὁ Κόμης, λαβὼν τὸ ἐνδύμα τοῦτο ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ διανοήσῃ τὰ φρονήματα καὶ τὰς μυστικὰς συμπαθείας τῶν βασιλικῶν περιπόλων. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἰδέα δὲν ἐκυρώθη, διότι εἰς τὴν παρακειμένην αἵθουσαν ὁ κόμης ἐκάθητο εἰς τὴν βασιλικὴν τράπεζαν, ἐλεγχόμενος ἀπὸ τὸν Βασιλέα ἀνὰ πᾶν πρῶτον λεπτόν τῆς ὥρας διὰ τὴν κατῆφειαν καὶ ψυχρότητα τῆς μορφῆς του. Ὁ Ἀλφόνσος ἐξ ἐναντίας ἦν ἀγαλλίασις ὄλος. Ἡ εὐθυμία του ἐφθανε μέχρι παραφορᾶς, καὶ ἔπινε ποτήρια ἐπὶ ποτηρίων, ὅπως προπαρασκευασθῆ καταλλήλως εἰς τὸ μέλλον κυνήγιον.

— Κομητίσκει, εἶπε περὶ τὰ μέσα τοῦ δείπνου. Τὸ ποτήριόν σου μένει πάντοτε πλήρες. Τοῦτο λέγεται προδοσία, φίλε . . . Σὲ διατάττομεν νὰ τὸ πῆξ ἀμέσως εἰς τὴν βασιλικὴν μας ὑγείαν.

Ὁ Καστελμελχώρας ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ, καὶ ἔφερε τὸ ποτήριον εἰς τὰ χεῖλη του, ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσε νὰ πῆξ. Τὸ μέτωπόν του ἔβαφε νεκρικὴ ὠχρότης, καὶ ἐφαίνετο κενδυνοῦν νὰ λειποθυμήσῃ.

— Λοιπὸν ! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς, συστέλλων τὰς ὀφρῦς.

— Λοιπὸν ! ἐπανέλαθεν εἰς τὸ οὖς τοῦ Καστελμελχώρα ἡ δικτικὴ τοῦ Κόντη φωνή.

Τότε ὁ Κόμης ὑπερνικήσας ἑαυτὸν μετ' ἀγῶνος, κατέπιεν ἀπνευστὶ τοῦ ποτηρίου τὸ περιεχόμενον.

— Πῖνω εἰς τὴν Βασιλικὴν ὑγείαν τῆς Ἰμετέρας Μεγαλειότητος, ὑπετραύλισε.

Ὁ Βασιλεὺς περιφέρων τὸ ἐλέμμα του εἰς τὴν τράπεζαν τότε, παρετήρησε τὴν στενοχωρίαν ἐζωγραφημένην εἰς ὄλων τὰ πρόσωπα.

— Μαί δὲ Δέος ! ἀνέκραξε. Παναγία μου, κύριοι ! εἰς ἐνταφιασμὸν λοιπὸν παρευρισκόμεθα ἴσως ! . . . Γελάτε ! θελω ὄλοι νὰ γελάσῃτε, καὶ ἀμέσως, ἦ, μὰ τὸ αἶμα τῶν Βραγαντιδῶν, θὰ ὑποθέσω ὅτι συνωμοτεῖτε κατὰ τοῦ Βασιλικῆς μας προσώπου.

Γέλως πένθιμος καὶ ἐσειασμένος περιήλθε τότε τὴν τράπεζαν.

— Πολλὰ καλὰ ! εἶπεν ὁ Ἀλφόνσος. Εἴσθε ὄλοι πιστοὶ ὑπήκοοι. Ἀλλ' ἂν καὶ εἶχε κανεὶς σας προδοσίας σκοποὺς, ἔχω ἐδῶ πλησίον μου ἀνδρείον ξίφος, εἰτοιμον νὰ ἐξέλλῃ τῆς θήκης.

Καὶ ἐκτύπησεν εἰς τὸν ὄμον τοῦ Καστελμελχώρου, οὐτινος ἕκαστος μὴ τὸν προσώπου ἀνεσκήρτισε καὶ συνεστάλη περιαλγῶς.

— Δὲν εἶναι ἀληθές, κομητίσκει, ὅτι σὺ εἶσαι εἰτοιμος νὰ μὲ ὑπερασπισθῆς ;

Τότε ὁ Καστελμελχώρας ἠσθάνθη τὸν τρομερὸν καὶ σπαραξικάρδιον πόνον ἐκεῖνον, ὅστις κατέλαβε τὸν Ἰούδαν ἀναμφιβόλως ὅταν εἶδε τὸ φιλῆμα εἰς τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Ἐμεινε δὲ ἀφωνος, ἀκίνητος, ὡς ἐμβρόντητος, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀπεκρίθη ὁ Κόντης·

— Ἡ αὐτοῦ ἔξοχότης ἤθελε πράξῃ ὡς ἡμεῖς ὄλοι· καὶ διὰ νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ ἱεροῦ σώματος τῆς Ἰμετέρας Μεγαλειότητος, ὁ φονεὺς πρέπει νὰ πατήσῃ τὰ πτώματά μας.

— Θαυμάσια ὠμίλησας, φίλε Βιντιμίλλη, ἀπεκρίθη ὁ Βασιλεὺς παρηγορηθεὶς. Φίλησε τὴν χεῖρά μας, καὶ ἂς ἀφίσωμεν τὸ ἀντικείμενον τοῦτο.

Τὸ δειπνον διήρκεσεν ἐξώρας μετὰ τοῦ ἡλίου τὴν δύσιν· καὶ οἱ πλείστοι μὲν τῶν παρακαθημένων αὐλικῶν, πλάσματα ὄντες τοῦ Καστελμελχώρου, ἐγνώριζον τὴν συνωμοσίαν, οἱ δὲ λοιποὶ τὴν ὑπόπτειον· οὐχ ἤττον ὁμοῦ ὁ οἶνος εἶχεν ἐπιφέρει θορυβώδη καὶ ἐπίσασκτον τινὰ εὐθυμίαν, ὥστε μετὰ δειπνον ἡ κατάσταση τῶν συνδαιτημόνων οἰώνιζε φαιδρότατον τὸ μέλλον κυνήγιον.

Ἀνεχώρησαν λοιπὸν ἐν ἡφῶ σαλπύγκων, καὶ ἐξ ἱππόταυ τοῦ Στερεώματος δαδούχοι, ἐπροπορεύοντο τοῦ Βασιλέως. Μεταξὺ δὲ τῶν τελευταίων κατετάχθη ὁ ἀγνωστος, ὅστις εἶχε παρακαθῆσει εἰς τὸ δειπνον τῶν βασιλικῶν περιπόλων. Ἴππευε δὲ ἐπὶ βρωμαλαίου ἵππου, καὶ τὸν ὠδήγει ὡς ἱππεὺς ἔμπειρος.

Οἱ θηρευταὶ διαβάσαντες ταχέως τὸ ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων εἰς τὴν πόλιν διάστημα, εἰσώρμησαν εἰς τὰς ὁδοὺς ἀλαλάζοντες, καὶ μετὰ λαμπρῶν σαλπισμάτων. Τὰ ἔργα ἀρχιθρευτοῦ ἦσαν ἀνατεθειμένα εἰς τὸν Κύριον Ἀσκάνιον Μακαρόνιον δὲλλ' Ἀκουαμόνδαν, ὅστις τὰ ἐξεπλήρου μετὰ μεγίστου ζήλου, ἀλλὰ μετ' ὀλίγης ἐπιτυχίας, διότι ἡ ἰχθυοσάσια τῶν οὐδεμῶν ἄγρην εἶχεν ἀνακαλύψει καὶ ἐξελάσει ἀκόμη.

Ἄφνης, ἐνῶ ἡ θήρα διήρχετο ἔμπρὸς τοῦ Λόρδου Ριχάρδου Φανσαίου, οἱ προπορευόμενοι τῶν βασιλι-

κῶν Κομπαστῶν ἤρχισαν κραυγάζοντες Ἐλεεῦ! Ἐλεεῦ! καὶ συγχρόνως αἱ ἀκτινοβολοῦσαι δᾶδες ἐδειξαν λευκὴν τινα μορφήν φεύγουσαν δρομαίως χωρὶς νὰ ἡ-ξέυρη πού νὰ διευθυνθῇ.

— Ἐμπρός! ἀνέκραξεν ὁ Βασιλεὺς, ἀναγερόμενος εἰς τοῦ ἀναβολοῦ του διὰ νὰ ἰδῇ καλλήτερα. — Ἐμπρός παλληκάρια!

Συγχρόνως ἠγέρθη καὶ ὁ καλὸς ἵππότης τοῦ Παταίου εἰς τοὺς ἀναβολοῦ του, ἀλλὰ κατέπεσε πάλιν ἀμέσως, ἑαυτὸς στενάξας.

Εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Βασιλέως ἡ θήρα ἐρρίφθη εἰς τὰ ἔμπροσθεν ὀρμητικῆ, ἀκάθεκτος, καὶ ἡ ἄγρα, ἥτις ἦν δυστυχῆς γυνὴ, ἤμιθανε ὑπὸ τρόμου, ἀδυνατοῦσα πλέον νὰ φύγῃ τὴν δίωξιν, κατέπεσαν ἄπνους εἰς τὸ πεζοδρόμιον τῆς ὁδοῦ.

Ἀμέσως αἱ σάλπιγγες ἤχησαν, καὶ οἱ κυριώτεροι κυνηγοὶ κατέβησαν ἀπὸ τοὺς ἵππους των. Ἀλλὰ τότε συνέβη σκηνὴ ἀπροσδόκητος, καὶ εἰς πάντας ἀνέλπιστος.

Ὁ Ἀσκάνιος Μακαρόνης ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας τοῦ Βασιλέως μετ' ἐνδείξεων σφοδρότατης ἀπελπισίας.

— Μεγαλειότατε! ἀνέκραξεν, ἔλεος, ἔλεος δι' ἐμέ! . . . ἔλεος διὰ τὴν γυναῖκα ταύτην, τὴν εὐαίσθητον καὶ ὠραίαν! . . .

— Φέρετε τὰς λαμπάδας, εἶπεν ὁ Ἀλφόνσος ἀνακαγγάζων. Θέλω νὰ βλέπω τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ καθάρματος ἐν ᾧ μὰς παίζει τὴν κωμωδίαν.

— Δὲν ἀστείζομαι, μεγαλειότατε . . . μὰ τὰ ὀνόματα ὅλα ὁμοῦ ἠνωμένα τῶν ἐνδοξῶν μου ἀνιόντων, ὅλα τριακονταεπταεὶς τὸν ἀριθμὸν, ὁμιλῶ σπουδαίως. Ἀκούσατέ με! . . . νὰ μὴ ἐγγίσουν αὐτὴν τὴν γυναῖκα . . . Ἡ γυνὴ αὕτη εἶναι . . .

— Νοστιμώτερον κατεργάρεν δὲν συνέπεσε ποτὲ νὰ ἰδῶ, ὑπέλαβεν ὁ Βασιλεὺς, ἀτενίζων τὸν Ἀσκάνιον μετὰ θαυμασμοῦ.

Ἀλλ' ὁ καλὸς ἵππότης τοῦ Παταίου, μὴ ἐλπίζων νὰ ἐνοσηθῇ, ἐρρίφθη ὡς θέλος πρὸς τὴν δυστυχῆ γυναῖκα, καὶ τὴν ἤρπασεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἵππων τοῦ Στερεώματος, οὔτινες τὴν ἔσυρον πρὸς τὸν Βασιλέα.

— Ἐδική μου εἶναι! ἔλεγε συστρέφων τὰς χεῖρας του. — Εἶναι ἡ ἀγάπη μου, ἡ ζωὴ μου, τὸ φῶς μου, ἡ . . .

— Ὡ! ὦ! ὦ! ἐβρυχάτο ὁ Βασιλεὺς, παρατεινόμενος ἀπὸ σπασμοὺς ὁμηρικῶ γέλωτος.

Προσελθοῦσαι τὴν στιγμήν ταύτην αἱ δᾶδες, ἐφώτισαν τὸ μακρὸν καὶ ἄχρουν πρόσωπον τῆς μίσης Ἀραβέλλας Φανσαύης, ἣν ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ὀδυνητοῦ ἵππότης τοῦ Παταίου. Ὄταν εἶδε τὸ σύμπλεγμα τοῦτο ὁ Βασιλεὺς, ἀφῆκε τοὺς χάλκινους τοῦ ἵππου του διὰ νὰ κρατήσῃ τὰ πλευρά του.

— Εὐγε! εὐγε! ἔλεγε σπογγίζων τοὺς ὀφθαλμούς του, πλήρεις δακρῶν.

— Ἀ! μεγαλειότατε, ἀνέκραξεν ὁ Μακαρόνης μετὰ φωνῆς ἐλεεινῆς. — μὴ μ' ἀφαιρῆτε τὸν θησαυρόν μου.

— Ὁ Ἀλφόνσος, νομίζων πάντοτε ὅτι ὁ Παταὺς ὑπεκρίνετο κωμωδίαν προσηλιασμένην, ἔσυρε τὸ ἐσάλαντιόν του ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ ἐπενδύτου του, καὶ χωρὶς νὰ μετρήσῃ, τᾶ τὸ ἐρρίψεν. Ὁ δὲ Ἀσκάνιος τὸ ἤρπασε πετακτόν.

— Δὲν μοὶ χρειάζεται ὁ χρυσός, εἶπε κρύπτων μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν τὸ ἐσάλαντιον. — τί μοὶ μέλλει ὁ χρυσός σας; . . . Ἀ! θεῖα Ἀραβέλλα, ποῖα θὰ εἶναι ἡ τύχη σου!

Τὴν στιγμήν ταύτην ἡ μονογενὴς κληρονόμος τοῦ λόρδου, ἀνοίξασα θνήσκοντα ὀφθαλμὸν, περιέφερε πέριξ τῆς ἐντρομα ἐλέμματα.

— Ποῦ εἶμαι; εἶπε στενάξουσα.

— Εἰς τὴν καρδίαν μου, ἀπεκρίθη ὁ Ἀσκάνιος μετὰ φωνῆς περιπαθεστάτης. — εἰς τὰς ἀγκάλας μου, λατρευτὸν ὄν, εἰς τοῦ συζύγου σου τὰς ἀγκάλας.

— Ὁσυχάσιον! ἀνέκραξεν ὁ Βασιλεὺς. — Ἡ ἰδέα εἶναι ὠραία! Νὰ τοὺς νυμφεύσωμεν . . . Νὰ τελεσωμεν τὸν γάμον ἀμέσως.

Εἰς τὴν κωμικὴν ταύτην πρότασιν τὸ ἀρχαῖον πνεῦμα τῶν ἵππων τοῦ Στερεώματος ἀνεζωογονήθη ὡς ἐκ θαύματος, καὶ ἀπέραντος χαρμῶσυνος ἀλαλαγμὸς ἀπήντησεν εἰς τοῦ Βασιλέως τὴν πρότασιν. Οἱ δύο μελλοντικοὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐξ ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ ἡ θήρα μεταβλήθη εἰς πομπήν, διευθύνθη πρὸς τὸ προσεχέστερον παρεκκλήσιον.

Οἱ ἵπποταὶ ἐξύπνησαν ἕνα ἱερέα ἐκ μέρους τοῦ Βασιλέως, καὶ ἐκόντα ἄκοντα τὸν ἔφερον νὰ τελέσῃ τὸν γάμον.

Ἡ δὲ Μίσις Φανσαύη μόλις συνελθοῦσα ἀπὸ τὸν τρόμον τῆς περιέφερον ἐκπεπληγμένα ἐλέμματα ἀπὸ τοῦ Βασιλέως εἰς τοὺς ἵππους τοῦ Στερεώματος, καὶ ἀπὸ τούτων εἰς τὸν Μακαρόνην.

— Οὐράνιον φῶς μου, τῆ εἶπεν αὐτὸς, κλίνων πρὸς τὸ οὐς τῆς, ἡ λαμπρότης τῆς προπαρασκευαζομένης τελετῆς σὰς ἀποδεικνύει τὴν κοινωνικὴν θέσιν μου . . . Ὁ κοντὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ὁ ἄσχημος, ὅστις μὲ ὠμίλησε τώρα, εἶναι ὁ εὐθυμὸς σύντροφός μου Ἀλφόνσος, ὁ ἕκτος τοῦ ὀνόματός του, Βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας καὶ τῶν Ἀλγάρβων, ἐκατέρωθεν τῶν θαλασσῶν, ἐν Ἀφρικῇ κτλ. κτλ. Ἡθελῆσεν ἀφεύκτως νὰ παρευρεθῇ εἰς τὸν γάμον μου. Ἀστείος ἄνθρωπος εἶναι.

Οἱ δύο μελλοντικοὶ ἐγονάτισαν τότε, καὶ ἡ τελετὴ ἤρχισε.

Δὲν θέλωμεν ἐνδιαρρίψει εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς σκηνῆς ταύτης, διότι ὅσον κωμικαὶ καὶ ἂν εἶναι αἱ περιπέτεταί τῆς, οὐχ ἦτον ὁμοίως μετέχουσιν ἀσεβείας.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐτελοῦντο ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, ἐκτὸς αὐτῆς ἐγένετο ἄλλη σκηνὴ ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτος. Ἀφ' οὗ ὅλοι οἱ ἵπποταὶ τοῦ Στερεώματος εἰσῆλθον μετὰ τοῦ Βασιλέως, ἔμεινον εἰς τὴν ὁδὸν τρεῖς ἄνθρωποι μόνον, ὧν εἰς ἕνα ὁ ἀφ' ἐσπέρας ἀγνωστῶς παρεισχωρήσας μεταξὺ τῶν Βασιλικῶν περιπόλων. Ἐμενε δὲ οὗτος εἰς ἀφανῆ τινὰ γυναικῶν, καὶ ἐφαίνετο περιμένων τὴν ἐξοδὸν τῶν ἵππων, ὅπως προστεθῇ αὐτῆς εἰς τὴν συνοδείαν των.

Οἱ δὲ δύο ἄλλοι, νομίζοντες ἑαυτοὺς μόνους, συνδιελέγοντο ταπεινῆ τῆ φωνῆ εἰς τὸ κατώφλιον τῆς ἐκκλησίας.

— Πῶς, ἐξοχώτατε, ἔλεγεν ὁ εἰς ἐπιπλήττων, δειλιάτε ὅταν πρέπει νὰ πράξετε. Ἐγέρθητε, κύριε κόμη, καὶ ἐνθυμηθῆτε ποῖον πέρας διώκετε.

— Ὁ δυστυχῆς Βασιλεὺς μὲ ἡγάπα! ἀπεκρίθη ὁ Καστελμελχώρας μὲ φωνὴν ἥτις ἤλεγχε παντελῆ ἐκλυσιὶν ὄλων τῶν ψυχικῶν του δυνάμεων. — Εἰ-

χεν ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμέ, Κόντη. Ἡ προδοσία μου μοὶ φαίνεται αἰσχρὰ καὶ ἀποτρόπαιος. Ἀν τοῦλάχιστον ἦν αὐτὸς Βασιλεὺς ὡς πᾶς ἄλλος, Βασιλεὺς ἱκανὸς νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν ἑαυτόν του . . . ἀντὶ ἂν ἦτον τοῦλάχιστον!

— Τότε ἡ ἐξοχώτης σας δὲν ἤθελεν ἔχει ὡς δικαιολόγημα τὸ συμφέρον τῆς Πορτογαλλίας.

— Τὸ συμφέρον τῆς Πορτογαλλίας! ἐπανέλαβεν ὁ Καστελμελχώρας. Πῶς νὰ ψευσθῶ πρὸς ἑμαυτόν! . . . Δὲν ἐσκέφθη, Κόντη περὶ τοῦ συμφέροντος τούτου, διότι ὁ Ἀλφόνσος ἔχει ἀδελφόν . . .

— Ἐξοχώτατε, ἀνέκραξεν ἀποτόμως ὁ Κόντης, ὁ κύβος ἐρρίφθη. Αἱ μεταγαλλικαὶ αὐταὶ σκέψεις εἰσὶ περιτταί. . . Αἱ διαταγαὶ σας ἐδόθησαν, . . . τὸ πλοῖον εἶναι εἰς τὸν λιμένα . . .

— Δαίμων! ἐψιθύρισεν ὁ ψευδοἰππότης τοῦ Στερεώματος. — Ὁ Καστελμελχώρας ἴσως θὰ μετανοήσει! . . .

Ὁ Αὐλικὸς ἀνῶρθωσεν αἰφνης τὸ σῶμά του, καὶ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν του, ὡς διὰ ν' ἀποσεισῇ ὀχληρὰς σκέψεις.

— Πληρωθῆτε λοιπὸν ἡ εἰμαρμένην του, εἶπε.

Τὸ νέον ζεύγος ἐξῆλθε τότε τῆς ἐκκλησίας, προπεμπόμενον ὑπὸ τῶν εἰρωνικῶν ἐπευφημήσεων τῆς ὄμηγυρας.

— Τὸ κυνήγιον! εἶπεν ὁ Ἀλφόνσος.

Οἱ ἵπποι ὤρμησαν τότε ἐκ νέου διὰ τῶν ὁδῶν, ἀλλ' αἰφνης ἡ θήρα μετέβαλε χαρακτηριστῆρα. Εἰς ἕνα νεῦμα τοῦ Κόντη αἱ λαμπάδες ἐσβέσθησαν, καὶ συγχρόνως ἔπαυσαν ἠχοῦσαι αἱ σάλπιγγες καὶ ἐγένετο σιωπὴ θαθεῖα.

— Τί δηλοῖ τοῦτο; ἐρώτησεν ὁ Βασιλεὺς.

Ἀλλὰ κἀκεῖς δὲν ἀπήντησεν ὁ δὲ Κόντης ἐκέντησε διὰ τοῦ ἐγχειριδίου του τὰ ὀπίσθια τοῦ ἵππου τοῦ Ἀλφόνσου, καὶ ὑπὸ παιδαριώδους τρόμου κυριευθεὶς, ὁ δυστυχῆς ἡγεμὼν ἠσθάνθη ὅτι φέρεται μετ' ἀκαθέκτου βίας διὰ τῶν στενῶν καὶ σκοτεινῶν ὁδῶν τῆς κάτω πόλεως. Ἐν ὅσῳ δ' ὁ Βασιλεὺς ἐμακρύνετο, ὁ θόρυβος τῶν ἀκολουθούντων τὰ ἴχνη τοῦ ἵππου ἐλαττοῦτο ταχέως, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἔμεινον κατόπιν του δέκα ὡς δώδεκα μόνον ἵπποι, οἱ ἔχοντες τοὺς ταχύτερους ἵππους. Ὁ δὲ Κόντης, ὅστις εἶπετο ἐξοπίσω του, ἐκέντα ἀδιακόπως τὸν ἵππον του.

— Ποῦ μὲ φέρουσιν; ἔλεγεν ἐνότῃ ἡ τρέμουσα τοῦ Ἀλφόνσου φωνή.

Ἀλλὰ πάντοτε ἡ αὐτὴ σιγὴ ἐπεκράτει, καὶ οἱ ἵπποι ἐφαίνοντο πετῶντες διὰ τῶν ὁδῶν. Μετ' ὀλίγον δὲ ἡ σιωπηλὴ συνοδεία ἀφίχθη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Τάγου.

Ἐνταῦθα ὁ ψευδοἰππότης τοῦ Στερεώματος, ὧν εἰς ἐκ τῶν παρακολουθησάντων τὴν συνοδείαν, ἐκέντησε τὸν ἵππον του, ἐπλησίον εἰς τὸν ἵππον τοῦ Βασιλέως, χωρὶς ἐξ αἰτίας τοῦ σκότους οὐδεὶς νὰ παρατηρήσῃ τὸ κίνημα τοῦτο.

Εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ ἐστάθησαν, καὶ ὁ Κόντης ἐσάλπισε τρεῖς ἄμα δὲ δοθέντος τοῦ σημείου τούτου, ἀστραπῆ ἀνέλαμψεν ἐπὶ τοῦ Τάγου, ἐπιπηδῶσα ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν μικρῶν του κυμάτων, καὶ φανὸς ἐφάνη ἀναρτηθεὶς εἰς τὴν κεφαλαὶν πλοίου ἠγκυροβουλημένου ἐντὸς τοῦ λιμένος. Ἀμέσως

δὲ μετὰ ταῦτα λέμβος ὑπὸ τεσσάρων κωπηλατῶν ἐρῖσομένην, προσωρμίσθη εἰς τὴν ἀκτὴν.

— Τί δηλοῦσιν ὅλα ταῦτα; ἐρώτησε πάλιν ὁ Ἀλφόνσος. Ἐπιθυμῶ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ἐπληξά, καὶ . . . φοβοῦμαι!

Εἶπε δὲ τὴν τελευταίαν ταύτην λέξιν ἀναφρίσων, διότι δύο νευρώδεις βραχίονες τὸν εἶχον ἀναρπάσει ἀπὸ τοῦ ἵππου του.

Ἀμέσως δὲ ἀφθεις κατὰ γῆς, ἐσύρθη πρὸς τὴν ἀποβάθραν, ὅπου ἀναρπαγείς αὐτὸς ἐπεβίβασθη εἰς τὴν λέμβον, ἡ δὲ λέμβος ἐμακρύνθη πρὸς τὸ πέλαγος ἐν τῷ ἄμα.

Ὅλα ταῦτα τὰ ἔπραξεν ὁ ψευδοἰππότης τοῦ Στερεώματος, ὅστις καθήσας εἰς τὴν λέμβον ἔμπροσθεν τοῦ Ἀλφόνσου, ἔλαβε τὴν χεῖρά του καὶ τὴν ἐφίλησεν. Ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς, ἐνδίδων εἰς τὸν τρόμον του, εἶχε λειποθυμήσει.

— Κύριε, εἶπεν ὁ ψευδοἰππότης πρὸς τὸν πλοίαρχον, παραδίδων αὐτῷ τὸν Ἀλφόνσον, — σὰς ἐμπιστεύομαι τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Μεγαλειότητός του. Βασιλικὰς τιμὰς ἀποδίδετε τῷ. Ἡ κεφαλὴ σας ἐγγυᾶται περὶ τῆς ζωῆς του εἰς τὸν κόμητα Καστελμελχώραν.

Ὁ δὲ κόμης εἶχε μείνει εἰς τὸ παράλιον, περιμένων τῆς λέμβου τὴν ἐπιστροφὴν. Ὄταν δὲ ἐφθασεν αὐτὴν, ἐρρίφθη πρὸς τὸν ἵππότην τοῦ Στερεώματος, καὶ λαβὼν αὐτὸν ἐκ τοῦ βραχίονος,

— Ἐγένετο; ἐρώτησε μετὰ σπουδῆς.

— Ἐγένετο! ἀπήντησεν οὗτος ἀποσπῶν τὸν βραχίονά του.

Ἐπειτα δὲ, ἀποσυρθεὶς τινὰ ἐθήματα, ἐπρόσθεσε μὲ φωνὴν λαμπρὰν καὶ ἀπειλητικὴν.

— Πρὸ ἐπτά ἐτῶν σοὶ εἶχα ὑποσχεθῆ ὅτι θὰ ἐπανέλθω, Λουδοβίκε Σούζα. Ἰδοὺ ἐγώ . . . Ὁ Ἀλφόνσος ἀπέθανε. Διότι διὰ Βασιλέα ἐκθρονισμὸς εἶναι θάνατος. Ἀλλὰ πρὸ ὀλίγου τὸ εἶπα; Ὁ Ἀλφόνσος ἔχει ἀδελφόν . . . Ζήτω λοιπὸν ἡ γενεὰ τῶν Βραγαντιδῶν! Ζήτω ὁ Βασιλεὺς Δὸν Πέτρος!

Ὁ Καστελμελχώρας ἔμεινε ὡς ἀπολειθωμένος ἀναγνώρισας τὴν φωνὴν τοῦ Βασκογκέλλου. Μετὰ τινὰς δὲ στιγμὰς, συνελθὼν, ἠθελῆσε νὰ ἐφορμήσῃ κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ Βασκογκέλλος εἶχε γίνεαι ἄφαντος.

IV.

Ὁ ἀριθμὸς Δεκατρία.

Ὁ Μοναχὸς, ὡς πολλάκις ἤδη τὸ ἴδιον, εἶχε πάντοτε ἀκραιεστάτας πληροφορίας περὶ τῶν διατρεχόντων ἐντὸς τῆς πόλεως, ὥστε μόλις ἐπεβίβασθη ὁ Ἀλφόνσος εἰς τὸ πλοῖον, καὶ τὸ ἤξυρεν ἤδη, ὅπερ ὀλίγον μόνον θέλει ἐκπλήξει ἐκείνους τῶν ἀναγνωστῶν, οὔτινες κατῴρθωσαν νὰ διιδῶσι διὰ τοῦ μυσηριώδους καλύμματος ὑπ' ᾧ ἐκρύπτετο ὁ ἄνθρωπος οὗτος. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Καστελμελχώρας σύνους, καὶ καταβέβλημένος ὑπὸ τῆς ψυχικῆς παραχῆς του, ἐπέστρεψε μόνος εἰς τὸν οἶκόν του, ὁ μοναχὸς ἐξέπεμπεν ἀποστόλους πρὸς ὅλας τὰς συνοικίας τῆς πόλεως, καὶ συνεκάλει τὸν εὐπειθῆ του λαὸν νὰ συνέλθῃ ἄμα φέξῃ, ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων Καθρέγας.

Ἀλλὰ πολὺ πρὸ τῆς ὥρας ταύτης, ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός, δύο συνοδεῖαι ὀπλοφόρων ἐξῆλθον τοῦ στρατώσος τῶν ἵππων τοῦ Στερεώματος, ἡ μὲν διοικουμένη ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου Κόντη, ἡ δὲ ὑπὸ τοῦ

καλοῦ Ἀσκάνιου, ὅστις μὲ πολλὴν ἀδμονίαν ἀπεσπάρθη ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς νέας καὶ ἐρασμίας συζύγου του.

Ὁ Κόντης μετὰ τῶν ὀπαδῶν του διευθύνθη πρὸς τὰ ἀνάκτορα τῆς Χαβρέγας, ὃ δὲ Παταυὸς ἐστράφη πρὸς ἄλλο μέρος. Ἀλλὰ τὸν ἀφῆκον πρὸς τὸ παρὸν, καὶ θέλομεν τὸν εὔρει μετ' οὐ πολὺ πάλιν.

Εἰς Χαβρέγαν ἐκοιμῶντο πάντες, καὶ οὐδὲν ἐφαίνετο φῶς εἰς τὰ ἀπειράριθμα τῶν ἀνακτόρων τούτων παράθυρα. Εἰς δὲ τὸ ἀπέναντι τῆς ὁδοῦ μέρος, ἡ μὲν τῆς Θεομήτορος ἐφαίνετο ὡς ἑαυτὸς καὶ μέλας λίθινος ὄγκος, συγχέομενος μετὰ τοῦ νυκτερινοῦ σκότους. Ἐφθασαν δὲ ὁ Κόντης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ Ἴππότες τοῦ Στερεώματος ὑπὸ τὴν πύλην τῶν ἀνακτόρων, χωρὶς οὐδεμιᾶς ἐνδείξεως ὅτι ἐννοήθησαν.

— Τέλος πάντων, ἀνέκραξεν ὁ παλαιὸς αὐλικὸς, ἡ Γαλλίς, ὡς λέγει ὁ γέρον ὑποκριτὴς Φανσαῦος, δὲν θὰ μὲ διαφύγῃ πλέον. . . Κτυπάτε, ὡς νὰ συντριβῇ τὸ ῥόπτρον.

Ἀμέσως ῥαγδαίᾳ ἀντήχησαν κτυπήματα ἐπὶ τῆς μεγάλης πύλης.

— Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως ἀνοίξατε! ἀνέκρα ὁ Κόντης.

Οἱ ὑπῆρται ἀνασκιρτήσαντες ἐκ τῆς κλίνης των, ἔτρεξαν καὶ ἐζήτησαν τοῦ Βασιλόπουδος τὰς διαταγὰς.

— Ὀχυρώσατε τὰς πύλας, εἶπεν ἡ βασίλισσα. Ἴσως μᾶς ἔλθῃ βοήθεια.

Τοῦτο δὲ λέγουσα, κατὰ νοῦν εἶχε τὸν Βασκογκέλλον. Ὁ δὲ Βασιλόπουδος ἐγερεθεὶς ὠπλίσθη, καὶ πρὶν ἀφήσῃ τὴν βασίλισσαν, φίλησας τὴν χεῖρά της, τῆ εἶπε:

— Κυρία, θεοβαίως δὲν θέλω ἐκ προοιμίων νὰ καταδικάσω ἄνθρωπον εἰς τὸν φαίνεσθε ἀναθεῖσα πᾶσαν τὴν ἐμπιστοσύνην σας. . . ἄνθρωπον ὅστις μ' ἔδωσε περισσοτέραν εὐδαιμονίαν ἀφ' ὅσῃν ἐδυνάμην ποτὲ νὰ ἔλιπίσω ἐν τῷ βίῳ τούτῳ. . . Ἀλλὰ. . .

— Ἐννοεῖτε τὸν Βασκογκέλλον; ἐρώτησεν ἡ Βασίλισσα, ἐν ᾧ τὸ λευκὸν μέτωπόν της ἐβάφετο ἐρυθρόν.

— Ναί, τὸν Βασκογκέλλον ἐννοῶ, κυρία.

— Καὶ ἀμφιβάλλετε περὶ αὐτοῦ. . .

— Ὅτε ἐβαδίζομεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τόση εὐτυχία, ἔλεγα κατ' ἐμαυτὸν, ἀπὸ ἐχθρῶν διδομένη, πρόπει νὰ κρῦπῃ δόλον.

— Καὶ εἶναι ἐχθρὸς σας ὁ Βασκογκέλλος λοιπόν;

— Ὁ Βασκογκέλλος, κυρία, σὰς ἀγαπᾷ;

Ἡ βασίλισσα κατέστειλε περιφρονήσεως καὶ θυμοῦ ἐπιφώνησιν, ἧτις εἶχεν ἀναστῆ εἰς τὰ χεῖλη της.

— Ἐκλαμπρότατε, εἶπε ταπεινῆ τῆ φωνῆ, πρόπει γενναίαν καρδίαν νὰ ἔχῃ ὅστις ἀφοσιούται εἰς τὴν ἡγεμόνας ὁποῖος εἴσθε! — Μὲ ἡγάπα. . . καὶ ὅμως εἶμαι γυνή σας! . . . καὶ ὁ συζυγισμὸς ἡμᾶς εἶναι ἐκείνος. . . καὶ ἡ καρδία σας ἀντὶ εὐγνωμοσύνης μίσος μόνον πρὸς αὐτὸν ταμιεύει καὶ ὑποψίαν! . . .

— Εἶναι ἀδελφὸς τοῦ Καστελμελχώρα! ἐπιθύρουν ὁ Δὸν Πέτρος κατηρῶς.

— Ἄ! ἐκλαμπρότατε! ἐκλαμπρότατε! ἀνέκραξεν ἡ βασίλισσα μετ' ἀγανακτήσεως καὶ περιφρονητικῶς, — καὶ δὲν εἶσθε, δὲν εἶσθε ἀδελφὸς τοῦ Ἀλφόνσου; . . .

Ὁ Δὸν Πέτρος ὠχρίσας ἐξῆλθεν ἀμέσως.

— Φιλόποτον παιδίον! καρδία νενοθεμένη! εἶ-

πεν ἡ Ἰσαβέλλα, παρακολουθοῦσα αὐτὸν διὰ βλέμματος παρωργισμένου. Ὅ,τι εὐγενὲς καὶ βασιλικὸν ἐνυπῆρχεν εἰς τὸ αἷμα τῶν Βραγαντιδῶν, συνετάφη μετὰ Ἰωάννου τοῦ Δ'.

Ἐπειτα δὲ κυριευθεῖσα ὑπὸ ἀορίστου τύψεως τοῦ συνειδότος, ἐγονάτισεν ἐμπρὸς τῆς κλίνης της, καὶ ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας, τὴν ἀφελῆ ταύτην ἀπόκρισιν εἰς τῆς καρδίας της τοὺς σιωπηλοὺς ἐλέγχους.

— Ὅ, τὸν λησμονήσω, θεέ μου! ἴθι προσπαθήσω νὰ τὸν λησμονήσω!

Ὁ Βασιλόπουδος κατέβη τὴν κλίμακα τῶν ἀνακτόρων. Ἐν ᾧ δὲ ἐξῆρχετο εἰς τὴν αὐλήν, οἱ Ἴππότες τοῦ Στερεώματος ἤρχισαν νὰ μοχλοκοπῶσι τὴν μεγάλην πύλην. Ἀνοίξας τότε τὴν θυρίδα παρετήρησε τὸ πλῆθος τῶν προσκαλλόντων, καὶ ἐννόησεν ὅτι πᾶσα ἀντίστασις ἤθελεν εἶσθαι ματαία.

— Τίς τοιμᾶ νὰ παραιάσῃ τὴν σημαίαν τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας, ἐρώτησε διὰ τῆς θυρίδας.

— Οὐδεμία σημαία δύναται νὰ καλύψῃ ἐνόχους ἐγκλήματος καθοσιώσεως, ἀπεκρίθη φωνὴ ἐξώθεν. Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως, ἐγὼ, Ἀντώνιος Κόντης Βιντιμίλλης σὰς προσκαλῶ νὰ ἀνοίξητε τὰς πύλας ἀνυπερθέτως.

— Ἀνοίξατε τὰς πύλας, εἶπεν ὁ Βασιλόπουδος.

Ἐν τῷ ᾧμα εἰσῆλθεν ὁ Κόντης μεθ' ὅλης τῆς συνοδείας του, ὃ δὲ Βασιλόπουδος ἀνασπᾶσας τὸ ξίφος του, ἐστάθη εἰς θέσιν ἀμύνης.

— Τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως! εἶπε.

Τότε ὁ Κόντης τῷ παρουσιάσει περγαμινὸν ἀνοικτόν, καὶ ὁ Βασιλόπουδος τὸ διέτρεξε μὲ βλέμμα ταχύ. Ἀναγνούς δὲ αὐτὸ, ἐρρίψε τὸ ξίφος του, καὶ εἰς τῶν Ἴπποτῶν τοῦ Στερεώματος ἔλαβεν αὐτό.

— Προδότης ἠπάτησεν τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, τὸν ἀδελφόν μου, εἶπεν ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ διακρινθῶ τὴν θέλησίν του. . . Σᾶς ἀκολουθῶ, κύριε, καὶ ἡ βασίλισσα θὰ σὰς ἀκολουθήσῃ ὁμοίως. Ἐπιτρέψατε νὰ τὴν εἰδοποιήσω.

Ἡ Ἰσαβέλλα ἤκουσε σχεδὸν ἀδιαφόρως τὸ νέον τοῦτο δυστύχημα, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξυπνήσῃ τὰς κυρίας Σώλας.

— Διατί, εἶπεν, αἱ δυστυχεῖς νὰ κατακλισθῶσιν εἰς φυλακὴν. Αἱ παρηγορίαι των μοι εἶναι περιτταί. Θέλω ἐγκαρτερήσει.

Ἐν τῷ ᾧμα ἐπεξεβάσθησαν ἡ βασίλισσα καὶ ὁ Βασιλόπουδος εἰς τούτου τὴν ἀμαξίαν, καὶ ὠδηγήθησαν οὕτως εἰς Λιμοσίρον, ὅπου κατεκλείσθησαν εἰς τὸ λεγόμενον βασιλικὸν δωμάτιον.

Βικί ἡ βασίλισσα ἐκάθησεν, ὃ δὲ Βασιλόπουδος ἐγονάτισεν ἐμπρὸς της, καὶ μετανοῶν διὰ τὰς λέξεις αἱ εἶχε προφέρει ἀρτίως, καὶ φοβούμενος μὴ δυσηρέστησεν τὴν Ἰσαβέλλα, ἐζήτηε συγγνώμην, περιπαθηστάτους προφῆρων λόγους, πρὸς οὓς ἡ βασίλισσα ἐπροσπάθει νὰ μειδιάσῃ.

— Δὲν ὀργίζομαι καθ' ὑμῶν, ἐκλαμπρότατε, εἶπεν. Ἡξυρῶ ὅτι μὲ ἀγαπᾶτε καὶ σὰς εὐγνωμονῶ.

— Ἀλλὰ σὺ, Ἰσαβέλλα, δὲν μ' ἀγαπᾶς; ἐρώτησεν ὁ Βασιλόπουδος.

Ἡ βασίλισσα ἠθέλησε ν' ἀποκριθῇ, ἀλλ' ἡ ἀπόκρισις ἔμεινεν εἰς τὰ χεῖλη της.

— Ὅχι, ἐπανέλαβεν ὁ Δὸν Πέτρος, ὅχι, δὲν δύνασαι νὰ μὲ ἀγαπᾶς. . . καὶ ἐπρόσθεσεν, ἐκρηγνυμένου τοῦ ἐνδομύχου αἰσθήματός του,

— Ὡ! πῶς μισῶ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον!

Ἀλλ' ἐν ᾧ ταῦτα διέτρεχον, ὁ καλὸς Ἴππότης τοῦ Παταυτοῦ, συνελάμβανε καὶ αὐτὸς ἄλλον αἰχμαλώτον.

Ἐκπληρῶν κατὰ γράμμα τὰς ὁδηγίας του, συνέτριψε τὴν πύλην τῆς μονῆς τοῦ Μεγάλου μοναστηρίου τῶν Βενεδικτίνων, καὶ ἐβίβασε τὸν πρῶτον Πάτερρα ὃν ἀπήνησεν, νὰ τῷ δείξῃ τὸ κελλὶον τοῦ μοναχοῦ. Ὁ καλόγηρος κατ' ἀρχὰς δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ. Ἀλλ' ὁ Ἀσκάνιος ἀνέστριψε τὸν μύστακά του μὲ τόσον τρομερὸν ἦθος, ὥστε περίφοβος ὁ καλόγηρος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ὑπήκουσε.

Ὁ μοναχὸς ἐκοιμᾶτο, ὃ δὲ Ἀσκάνιος μετεχειρίσθη τὸν αὐτὸν τρόπον διὰ ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ ἀφ' οὗ κατέφερε δεκάκις ἢ δωδεκάκις κατ' αὐτῆς τὸν πέλεκυν ὡς ἤξευρε νὰ τὸν καταφέρῃ, δὲν ἐχρειάσθη κλειδίον. Ὅσον δὲ ταχύς καὶ ἂν ἦν ὁ τρόπος οὗτος, ἄφησεν ὅμως καιρὸν εἰς τὸν μοναχὸν νὰ πηδήσῃ ἀπὸ τὴν κλίνην του καὶ νὰ ἐνδυθῇ, νὰ φορέσῃ δηλ. τὸ γένειον καὶ τὸ ῥάσσον του. Ἐπρόσφατε μάλιστα νὰ κρύψῃ ἐν ἐγχειρίδιον εἰς τὴν ζώνην του, καὶ τὸ βαλάντιον πλῆρες εἰς τὸ θηλάκιόν του.

— Πανοσιώτατε, εἶπεν, εἶμι κατατεθλιμμένος ὅτι ἐρχομαι νὰ σὰς ἐνοχλήσω τοιαύτην ὥραν. Εὐδοκῆσατε, παρακαλῶ, νὰ μὲ συγχωρήσετε.

— Τί εἶναι; ἐρώτησε ψυχρῶς ὁ μοναχός.

— Εἶναι διάφορα πράγματα, πανοσιώτατε, ἀπεκρίθη ὁ Μακαρόνης, περιστρεφόμενος περὶ ἑαυτὸν, καὶ διὰ τοῦ κινήματος τούτου δεικνύων τριάκοντα Ἴππότες τοῦ Στερεώματος παρατεταγμένους εἰς τὴν πόρτον, — Εἶναι πρῶτον οἱ ἐντιμοὶ αὐτοὶ κύριε, ὑπερχαίροντες, ὡς καὶ ἐγὼ, ὅτι τοῖς ἐπετρέπη νὰ ἐναποθέσωσι τὰ σεβάσματά των ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς ἡμετέρας Πανοσιότητος. . . Ἐπειτα εἶναι τὸ μικρὸν τοῦτο γραμματίον, ἐνυπόγραφον ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Ἐξουχότητος, τοῦ Κόμητος Καστελμελχώρα, δι' οὗ προσκαλεῖσθε νὰ μᾶς συνοδεύητε εἰς μικρὰν νυκτερινὴν περιδιάβασιν.

Καὶ τοῦτο λέγων, ἐπλησίασε τὸ χερτίον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ μοναχοῦ.

— Σεβασμιώτατε, εἶπεν, ἡ ἀλλόκοτος αὕτη καλύπτρα σὰς ἐμποδίζει νὰ ἰδῆτε, καὶ πρέπει νὰ γνωρίσετε. . .

Καὶ διὰ βιαίας κινήσεως τῆς χειρὸς ἀπεκάλυψε τὴν κεφαλὴν τοῦ Μοναχοῦ.

— Αὐθάδη! ἀνέκραξεν οὗτος, καὶ οἱ ὀρθαλμοὶ του ἐσπινθηροβόλησαν.

Ὁ Μακαρόνης ἔμεινεν ἐκστατικός.

— Μὰ τὸ σῶμα τοῦ Βάχου! ἐπιθύρουν, δὲν τὸ γνωρίζω τοῦτο τὸ πρόσωπον! . . . Καὶ ὅμως μοι φαίνεται. . . ναί, τῷ ὄντι, ἐκείνου εἶναι οἱ ὀρθαλμοί! . . . Τὰ γένεια ὅμως ἐκείνα, μόνον εἰς καποκίνου πώγωνα ἠμποροῦν νὰ ἐλαστήσουν. . . Μήπως ἔξαφνα ἡ Σεβασμιότης σας εἴσθε τῷ ὄντι μοναχός;

Καὶ ὑψώσας τὴν λαμπάδα ἣν εἶχεν εἰς τὴν χεῖρά του, ἠτένισεν ἐκ νέου τὸ πρόσωπον τοῦ αἰχμαλώτου του.

— Τί τετράποδον εἶμαι! — ἠμπορῶ νὰ τὸ εἰπῶ ὁ ἴδιος, δὲν ἐπιτρέπω ὅμως εἰς ἄλλον, οὔτε εἰς αὐτὸν τὸν πάπαν, νὰ τὸ ἐπνηλάσῃ. . . — Τὰ γένεια εἶναι ἄσπρα, καὶ ἡ κόμη μαύρη. . .

— Δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη; εἶπεν ἀνυπομόνως ὁ μοναχός.

— Εἶμι ὁ ὑποκλινέστατος ὑπῆρτης τῆς ἡμετέρας Πανοσιότητος, καὶ εὐπειθέστατος εἰς τὰς διαταγὰς της! . . . Ἐμπρός, παιδία.

Τότε ὁ μοναχὸς περιτειχθεὶς εἰς τὸ ῥάσσον του, συνώθεισε τοὺς Ἴππότες τοῦ Στερεώματος, χωρὶς νὰ εἰπῇ ἄλλην λέξιν. Ἐπροπορεύθη δὲ τῶν στρατιωτῶν ὁ Μακαρόνης, ζωκρὸς καὶ φαεινὸς καὶ τετερίζων ἔρωτικὸν ἀτυάτιον. Ἀλλὰ διακόπτων αὐτὸ ἐνλίτε,

— Τὰ γένεια εἶναι λευκά! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν.

Εἶμαι θεόβατος ὅτι γνωστός μου πώγων κρύπτεται ὑπ' αὐτά. Ἐχω πολλὴν ὄρεξιν νὰ ἐξακριβώσω τὸ πρᾶγμα.

Ὁ δὲ μοναχὸς ἐβάδιζε μ' εὐσταθεῖς βήμα, καὶ ὄχι ἀνησυχῶς ὡς δεσμότης ζητῶν περίστασιν δραπέτευσως. Καὶ τῷ ὄντι οὔτε εἶχε τοιαύτην ἰδέαν, διότι ἤξευρεν ὅτι ὀδηγεῖται εἰς τὸ Λιμοσίρον, εἰς δὲ τὴν φυλακὴν ταύτην εἶχε σχέσεις πολυαριθμούς.

Κατὰ δυστυχίαν ὅμως σαθρὰς ἐλπίδας ἐστήριζεν εἰς τὰς σχέσεις ταύτας, διότι αἱ ὁδηγίαι τοῦ Παταυτοῦ εἶχον προῖδει τὴν τοιαύτην περίστασιν, καὶ ὁ Παταυὸς ἐξεπλήρωσε κατὰ γράμμα τὰς ὁδηγίας του.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἐμελλε νὰ κρούσῃ τὴν πύλην τῆς φυλακῆς, ἐστάθη, καὶ ἐρρίψεν εἰς τοὺς ὤμους τοῦ μοναχοῦ τὸν μανδύαν ἐνός τῶν Ἴπποτῶν τοῦ Στερεώματος. Ὁ μοναχὸς ἠθέλησε νὰ ἀντισταθῇ, ἀλλὰ εἰκοσι νευρώδεις ἐραχίονες τὸν συνέλαβον, καὶ τὸν ἐνετείλιξαν εἰς τὸν μανδύαν ὡς σπαργανούται νεογέννητον ἐρέφος. Καὶ μετὰ τοῦτο τέσσαρες τὸν ἐφόρτωσαν εἰς τοὺς ὤμους των.

— Ἄν ὁ Πανοσιώτατος προφῆρ μίαν μόνην λέξιν, ἡ μία φωνὴ του ἂν ἀκουσθῇ μεταξύ τῆς πύλης αὐτῆς καὶ τῆς θύρας τῆς φυλακῆς του, εἶπεν ὁ Μακαρόνης μετ' εὐθυμίας, τρυπήσατε ὅλοι τὸ δέμα τοῦτο μὲ τὰ ξίφη σας, καὶ δὲν θέλει εἰπεῖ πλέον τίποτε.

Τότε μόνον ἀγωνία κατεκυρίευσεν τὴν καρδίαν τοῦ μοναχοῦ, ἀγωνία δὲ φοβερά, ὀδυνηροτάτη. Ἡσθάνθη ὅτι τετέλεσται, ὅτι ἐλπίς σωτηρίας οὐδεμίαν τῷ ἔμεινεν, ἐννόησεν ὅτι ἡ φυλακὴ ὅπου ἐφέρετο ἔμελλε μετ' ὀλίγας ὥρας νὰ εἶναι ὁ τάφος του, καὶ ἡ ἀνδρεία ψυχῆς του ἐνέδωκεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν ὑπὸ τὴν αἰφνηδίαν προσβολῆν ταύτην, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀνέκυψε πάλιν, ἡ γενναϊότης του ἐπανήλθε, καὶ ὁ νοῦς του ἤρχισε νὰ ἐργάζεται.

Ὅταν οἱ Ἴππότες τοῦ Στερεώματος τὸν κατεβίβασαν εἰς τὴν σκοτεινὴν καὶ ὑγρὰν του εἰρκτὴν, ἧς οὔτε τὴν θέσιν, οὔτε τὸν δρόμον ἐγνώριζε, τότε εἶχεν ἤδη ἀναλάξει τὴν ἀκατάβλητόν του ἀταραξίαν. Απορρίψας δὲ τὸν μανδύαν, ἐκάθησεν εἰς τὸ κάθρον τὸ προσδωρισμένον διὰ τοὺς φυλακισμένους.

Τότε ὁ Μακαρόνης διέταξεν εἰς τοὺς ὀπαδοὺς του νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὴν πόρτον τὴν πρὸ τῆς εἰρκτῆς, καὶ ἔμεινε μόνος μετὰ τοῦ μοναχοῦ, κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα λαμπάδα.

— Τώρα, εἶπε, θὰ ἐπευχηθῶ καλὴν νύκτα εἰς τὴν ἡμετέραν Πανοσιότητα! ἀλλὰ πρὶν τούτου ἐπιτρέψατέ μοι νὰ φιλαφῆσω τὴν σεβασμίαν αὐτὴν γενναία, ἧτις μετ' ὀλίγον θέλει κοσμεῖ τὸν πώγωνά ἀγίου ἐν τῷ οὐρανῷ.

Καὶ ταῦτα λέγων, ὤρμησε ν' ἀρπάξῃ τοῦ μοναχοῦ τὰ γένεια. Ἀλλ' αὐτὸς τὸν ἀνέτρεψε μὲ τὸς δύνάμιν, ὥστε κλονούμενος διέτρεξεν ὅλον τῆς εἰρ-

κτῆς τὸ μῆκος, ἐκτύπησεν εἰς τὴν ἡμινηωγμέναν θύραν, καὶ ἐστάθη μόνον εἰς τὸν ἀπέναντι τῆς παρόδου τοῖχον. Ὁ μοναχὸς ὤρμησε κατόπιν του, ὡς θέλων νὰ τὸν κτυπήσῃ, ἀλλὰ δὲν ἐπροχώρησεν ἐπέκεινα τῆς φλιάς τῆς εἰρκτῆς του, καὶ περιωρίσθη μόνον ῥίψας βλέμμα ταχύ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν τῆς θύρας αὐτῆς.

— Ἀριθμὸς δεκατρία! ἐψιθύρισε.

Τότε ἐπέστρεψεν ἡσυχῶς εἰς τὴν εἰρκτὴν του, καὶ διὰ τῆς ἀκίδος τοῦ ἐγγχειριδίου του ἐχάραξε τὰς δύο ταύτας λέξεις, *ἀριθμὸς δεκατρία*, ὅπως τῆς πλατείας σφενδόνης τοῦ δακτυλιδίου του.

— Νὰ μὲν κατατομήσουν, ἀνέκραξεν ὁ Μακαρόνης, — ἐπειδὴ εὐγενῆς ὡς ἐγὼ δὲν κρεμάται, — ἂν ποτὲ μοὶ ἐπανεῖθῃ ὄρεξις νὰ σὰς χαδεύσω, ἅγιε πάτερ. Μὰ τοῦ διαβόλου τὰ κέρατα! *Βάντρε-σαι-γρί!* (1) ὡς ἔλεγεν ὁ φίλτατος δούξ ὁ Βωφόρτος εἰς μνήμην τοῦ προγόνου του Βεαρνέως, ἔχετε κινήματα ὀπισθοῦν ἀπότομα, ἐν ᾧ εἴσθε ὑπέρτης τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης! . . . Ἦθελα νὰ ἰδῶ τὸ πρόσωπόν σας . . . ἰδέα μου ἦτον μόνον . . . Ἀλλὰ τί μὲ μέλλει τῷ ὄντι, ἀφ' οὗ μετὰ μίαν ὥραν . . .

Ὁ Μακαρόνης διέκοψε τὸν λόγον του καὶ ἤρτισε νὰ μειδιᾷ. Εἶχεν εὖρει ἐκδίκησιν τῆς εὐαρεσκείας του.

— Εἶχα λισιμονῆσει νὰ ἀναγγειλω εἰς τὴν Ἰμετέραν Πανοσιότητα εἰδῆσιν ἧτις τὴν ἐνδιαφέρει, ἐπανελάβε διευθετῶν τὰ τρίχαπτά του, διότι ὁ ἀπότομος ἐναγκαλισμὸς τοῦ μοναχοῦ εἶχε συνταράξει τὴν συμμετρίαν των. — Ἡ λήθη αὕτη ἤθελεν εἶσθαι ἐκ μέρους μου ἑλλειψίς. Μετὰ μίαν ὥραν, . . . ἴσως καὶ πρὶν . . . θέλετε ἀπολαύσει τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου, σεβαστὲ πάτερ.

Ὁ μοναχὸς δὲν ἀπεκρίθη.

— Οὕτω λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ὁ Παταύς, ἀρχήσατε τὰς τελευταίας σας ψαλμωδίας, πάτερ ἅγιε, καὶ ἂν ἀπαντήσητε ἐκεῖ ἐπάνω τινὰ ἐκ τῶν ἐνδόξων μου ἀνιόντων, προσφέρατέ τω, παρακαλῶ, τοὺς προσκυνισμοὺς καὶ τὰ σεβάσματά μου.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἔστρεψε τὸ κλειδίον εἰς τὸ βαρὺ κλειθρον.

— Περίμεινε, εἶπεν ὁ μοναχός.

— Ἀδύνατον, πανοσιώτατε! βιάζομαι.

— Περίμεινε, λέγω! ἐπανελάθεν ὁ μοναχός, πάλλων εἰς τὴν χειρὰ του τὸ βαρὺ θαλάντιον ὃ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ.

Ὁ ἤχος τοῦ χρυσοῦ ἐπέφερον ἐπὶ τοῦ Ἀσκανίου τὸ σύνθηρος ἀποτελεσμα. Ὁ ὀφθαλμὸς του ἀνέλαμψε, μειδίαμα ἀνέβαλεν εἰς τὰ χεῖλη του, καὶ ἐλκόμενος ὑπὸ θελγῆτρου ἀκαταμαχῆτου, εἰσῆλθεν αὐτὸς διὰ τῆς φλιάς τῆς εἰρκτῆς.

— Μὴ ἐραδύνητε, ἅγιε πάτερ, εἶπεν. — Ὁ ἔρως μὲ προσκαλεῖ· περιμένομαι ἀλλαχοῦ. Ἡ σεβασμιότης σας δὲν ἤξυρει, ἐπρόσθεσε μὲ περιπαθῆ τόνον φωνῆς, τί εἶναι ὁ ἔρως!

— Ἠξυρῶ, ἀπεκρίθη ὁ μοναχός, ὅτι ὁ Κύριος Ἀσκάνιος δὲν ἀποστρέφεται θαλάντιον πλήρες.

— Ὄχι, σεβασίως! Δὲν εἶμαι τόσο διεφθαρμένος . . .

— Ἀπεφάσισα νὰ σὲ καταστήσω κληροδόμον μου, ἐπανελάθεν ὁ μοναχός.

— Τοῦτο ἀποδεικνύει τὴν ὀρθὴν κρίσιν τῆς Ἰμετέρας Πανοσιότητος.

— Εἶσαι ἄξιος στρατιώτης, Μακαρόνη . . .

Ὁ Μακαρόνης ἔκρινε τὴν κεφαλὴν χαιρετῶν.

— Ἐχεις καρδίαν εὐαίσθητον καὶ εὐθεῖαν . . .

Ὁ Μακαρόνης ἐχαίρετῆσε πάλιν.

— Καὶ εἰμὶ ἐξέβαιος ὅτι θὰ ἐκτελέσῃς κατὰ γράμμα τὴν τελευταίαν παραγγελίαν ἀνθρώπου μέλλοντος ν' ἀποθάνῃ.

Ὁ Μακαρόνης εἰς τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις ἀνέλαβε θέσιν θεατρικῶς ἐπίσημον.

— Ἡ τελευταία θέλησις ἀποθνήσκοντος, εἶπεν, εἶναι ἱερά. — Καὶ ἂν ἐπρόκειτο ν' ἀπολέσω τὴν μίαν μου χεῖρα, θὰ τὴν ἐκτελέσω!

— Τίποτε δὲν θ' ἀπολέσῃς, καὶ θὰ κερδίσῃς ἑκατὸν γινέας τοῦ Βασιλέως Καρόλου, περιεχομένης εἰς τὸ θαλάντιον τοῦτο . . . Ἀκουσέ με . . . ἔχω εἰς τὴν Δισαβῶνα ἓνα φίλον . . . ἓνα συγγενῆ. Πρὸ πολλοῦ καιροῦ δὲν τὸν εἶδα, καὶ θέλω νὰ τῷ ἀφήσω ἐν ἐνθύμημα.

— Καὶ ὀνομάζεται;

— Βαλθάσαρ.

— Δὲν μένει ἀμφιβολία! ὁ μοναχὸς οὗτος εἶναι καταγωγῆς πενιχρᾶς, ἐσκέφθη ὁ Μακαρόνης. Μεγαλοφῶνως δὲ εἶπε. — Τὸν γνωρίζω αὐτὸν τὸν Βαλθάσαρ· τὸν εἶχον ὑπὲρ τῆς μου.

— Εἶναι ὑψηλός;

— Ἰπερύψηλος! . . . ὡς νὰ τὸν βλέπω . . . θέλετε νὰ τῷ δώσω δύο γινέας;

— Οὕτε τόσο, καὶ περισσώτερον. Νὰ τὸ δώσῃς αὐτὸ τὸ δακτυλίδιον, μόλις ἀξίζον ἐν δίστηλον.

Ὁ Παταύς ἔλαβε τὸ δακτυλίδιον καὶ τὸ ἐξύγισε. — Ἀληθῆς εἶναι, εἶπεν. Δὲν τὸ ἀξίζει οὔτε αὐτό . . . Ὅτ' αὐτὸ δώσω ὅταν τὸν ἰδῶ.

— Ὄχι, κύριε Μακαρόνη, ἀπεκρίθη ταχέως ὁ Μοναχός. Τὸ δακτυλίδιον τοῦτο δὲν πρέπει τόσο ὥραν νὰ μείνῃ εἰς ξένας χεῖρας. Πρέπει ἀμέσως νὰ τῷ τὸ φέρῃς.

— Εἶναι λοιπόν πολλοῦ λόγου ἄξιον αὐτὸ τὸ δακτυλίδιον; ἐρώτησεν ὑπόπτως ὁ Μακαρόνης.

— Ὅ' ἀποθάνω εὐχαριστημένος ἂν μάθω ὅτι τὸ ἔλαβεν.

— Ἀρκεῖ τοῦτο, πανοσιώτατε! εἶπε θεατρικῶς ἀπαγγέλλων, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς οὐρανὸν ὑψῶν ὁ Παταύς. — Ἡ θέλησις ἀποθνήσκοντος εἶναι ἱερά!

Καὶ ἐκτείνων τὴν χεῖρα ἔλαβε τὸ θαλάντιον.

— Καλὴν ἐντάμωσιν, ἢ μάλλον . . . χαίρετε! εἶπε κλείων τῆς εἰρκτῆς τὴν θύραν.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΠΟΙΚΙΛΑ, ΔΙΑΦΟΡΑ.

— Τὸ *Κινεζικὸν πλοῖον*. (Ἰνδικὴ πηράδοσις). Ὁ δόλος πολλάκις νικᾷ τὴν δύναμιν. Μεταξὺ τῶν πρώτων *Καριαρχῶν* καὶ *Ἰνδῶν* καὶ *Σινδῶν* (Sindes) ἰσχυρώτερος ἦτον ὁ ἡγεμὼν τοῦ Σουράν. Ὅλοι οἱ ἡγεμόνες τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ἐπροσκύνουν αὐτὸν, ἐκτὸς τοῦ τῆς Κίνας. Ἡ ἐξαιρέσις αὕτη, δυσσαρεστοῦσα πολὺ τὸν Μονάρχην, ἠνάγκασεν αὐτὸν

νὰ συλλέξῃ ἀπειράριθμον στρατὸν, διὰ νὰ ἀπέλθῃ εἰς κατάκτησιν τοῦτου τοῦ τόπου. Πανταχοῦ εἰσῆλθε νικητῆς, ἐθανάτωσε πολλοὺς σουλτάνους ἰδιοχειρῶς, ἐνυμφεῦθη τὰς θυγατέρας των, πλησιάζων τοιοῦτοτρόπως μεγάλοις θήμασι πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς φιλοδοξίας του.

Ὅταν ἠκούσθη εἰς Κίναν ὅτι ὁ ἡγεμὼν τοῦ Σουράν ἐξεστράτευσεν κατ' αὐτῆς καὶ προσέβαλεν ἤδη τὸν τόπον τοῦ Ταμσάκ, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας κατελήφθη ἀπὸ μεγάλῃν ταραχῆν, καὶ λέγει πρὸς τοὺς συνηθροισμένους Μανδαρίνους καὶ ἀξιωματικούς του. « Ὁ ἡγεμὼν τοῦ Σουράν ἀπειλεῖ τὴν καταστροφὴν τῆς Αὐτοκρατορίας μου. Τί μὲ συμβουλεύετε, διὰ νὰ παρεμβάλω προσκόμματα εἰς τὰς προόδους του; » Τότε εἰς σοφὸς Μανδαρίνος προσέβη ἔμπροσθέν του. « Κύριε τοῦ παντός, λέγει, ὁ δούλος σου γνωρίζει τὸ μέσον. — Ἐκτέλεσον λοιπόν, ἀποκρίνεται ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας. » Καὶ ὁ Μανδαρίνος διέταξε νὰ ἐφοπλισθῶσι πλοῖον, νὰ φορτώσωσιν εἰς αὐτὸ ποσότητα βελονῶν λεπτῶν, ἀλλ' ἐσκωριασμένων, καὶ νὰ φυτεύσωσι πυκνόφυλλα δένδρα *Καχαμάκης* καὶ *Βιράδας*. Ἐλαβε δὲ μετὰ ταῦτα ἐντὸς τοῦ πλοίου γέροντας ἄνευ ὀδόντων καὶ διευθύνθη πρὸς τὴν Ταμσάκ, ὅπου προσωρμίσθη μετ' ὀλίγον χρόνον. Ὅταν δ' ὁ ἡγεμὼν τοῦ Σουράν ἔμαθεν, ὅτι πλοῖον ἔφθασεν ἀπὸ Κίνας, ἐπεμψεν ἀγγελιαφόρους, διὰ νὰ μάθωσιν ἀπὸ τὸ πλήρωμα πόσον ἀπέειχεν ὁ τόπος των. Οἱ δ' ἀγγελιαφόροι ἀπῆλθον καὶ ἠρώτησαν τοὺς Κινέζους, οἵτινες ἀπεκρίθησαν εἰς αὐτοὺς. « Ὅταν ἀνεπιτάσαμεν τὰ ἰστία, εἴμεθα ἔτι νέοι, καὶ δυσφοροῦντες ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης, διότι ἔστερούμεθα τὴν πρασινάδα τῶν δασῶν μας, ἐφυτεύσαμεν τὸν σπόρον αὐτῶν τῶν δένδρων. Σήμερον εἴμεθα γέροντες καὶ παρηκμακότες, ἀπωλέσαμεν τοὺς ὀδόντας μας, καὶ αὐτοὶ οἱ σπόροι ἐγίναν δένδρα, καρποφορήσαντα πολὺ πρὸ τῆς ἀφίξεώς μας εἰς τούτους τοὺς τόπους. » Ἐπειτα ἐδειξαν εἰς αὐτοὺς τινὰς τῶν ἐσκωριασμένων βελονῶν. « Βλέπετε, ἐξηκολούθησαν, αὐτὰς τὰς σιδηρᾶς ῥάβδους, αἵτινες ἦσαν, ὅταν ἀπεπλευτάμεν ἀπὸ Κίναν, χονδραὶ ὡς βραχίονες, καὶ ἦδη ἡ σκωρία τὰς ἐφθειρε σχεδὸν ὀλοκλήρωσεν. Δὲν γνωρίζομεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν, τὰ ὅποια παρῆλθον ἐπὶ τῆς θαλασσοπλοίας μας, ἀλλὰ δύνασθε νὰ ὑπολογίσητε αὐτὸν κατὰ τὰς περιστάσεις τὰς ὅποιας σὰς ἐξεθέμεθα.

Οἱ ἀγγελιαφόροι ἀνέφερον εἰς τὸν ἡγεμόνα Σουράν ὅτι ἤκουσαν. Ἐὰν ἡ διήγησις τῶν Κινέζων αὐτῶν εἶναι ἀληθῆς, λέγει ὁ κατακτητῆς, ὁ τόπος των πρέπει νὰ ἀπέχῃ διάστημα ἀπέραντον. Πότε θέλωμεν δυνηθῆ νὰ φθάσωμεν ἐκεῖ; Τὸ φρονιμώτερον εἶναι νὰ ὀπισθοδρομήσωμεν. Καὶ τῆσις ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ του, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐπικράτειάν του.

— Ὁ ἀπατηθεὶς διάβολος. Οἱ Ἄραβες εἶχον καλλιεργήσει τοὺς ἀγρούς των. Ὁ διάβολος φθάνει καὶ τοὺς λέγει. Τὸ ἥμισυ τοῦ κόσμου ἀνήκει εἰς ἐμέ. Θέλω ἐπίσης νὰ λάβω μέρος τοῦ εἰσοδήματός σας. Ἀλλ' οἱ Ἄραβες εἶναι πονηροί. Λάβε λοιπόν ἂν θέλῃς, τοῦ λέγουσι, τὸ ὑπὸ τὴν γῆν κεκρυμμένον μέρος. Ὄχι, φωνάζει ὁ διάβολος, θὰ λάβω τὸ μέρος τὸ ὑπὲρ τὸ ἔδαφος. Οἱ Ἄραβες τότε σπείρουσι ῥαφανίδας, καὶ ὅταν ἦλθεν ὁ καιρὸς τῆς συλλογῆς, αὐ-

τοὶ μὲν ἔλαβον τὰς ῥίζας, ὁ δὲ διάβολος δὲν εἶχε νὰ λάβῃ εἰμὴ τὰ φύλλα. Τὸ ἀκόλουθον ἔτος ὁ διάβολος παρωργισμένος ἐφώνησε. Ὅτ' ἀλάβω τώρα τὸ μέρος τοῦ προϊόντος τὸ ὑπὸ τὴν γῆν. Οἱ Ἄραβες ἐσπειρον τότε κριθὴν καὶ σίτον, καὶ ὅταν ἦλθεν ὁ καιρὸς τῆς συλλογῆς, ἔλαβον τοὺς στάχεις, ὁ δὲ διάβολος δὲν εἶχε νὰ λάβῃ, εἰμὴ τὰς ῥίζας.

— Ἡ τράπεζα τοῦ Σολομῶντος. Κατὰ τὸν καιρὸν τῆς κατακτήσεως τῆς Ἰσπανίας ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ὁ Θαρῆκ, εἰς τῶν πρώτων Μουσουλμάνων, ἐκυρίευσεν μικρὰν πόλιν κατεστραμμένην σήμερον, καὶ ἦς ἡ θέσις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὀρισθῇ. Ἐδῶκε δ' εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν τὸ ὄνομα τῆς Μεδίνης — Ἀλμείδας, δηλαδὴ πόλεως τῆς Τραπεζῆς, διότι εὗρεν ἐκεῖ τράπεζαν ἐξαισιῶς πολυτίμον, καὶ περὶ τῆς ὁποίας πολὺς ἐγένετο λόγος εἰς τὰ χρονικά. Κατὰ παλαιὰν Ἰσπανικὴν παράδοσιν, ἡ τράπεζα αὕτη ἦτον ἡ τοῦ Σολομῶντος, τὴν ὁποίαν οἱ Ἰβραῖοι μετεκόμισαν ἐξ Ἱεροσολύμων μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτης τῆς πόλεως. Κατὰ τὸν Μουρφὺ ἦτο ἐκ χρυσοῦ καὶ ἰάσπεως πρασίνου, καὶ εἶχε τόσοις ποδάς, ὅσας ἡμέρας ἔχει τὸ ἔτος. Ἐκαστος δὲ τῶν Πόδων βασιλέων ἐφιλοτιμεῖτο νὰ τὴν πλουτίσῃ μὲ πολυτίμους πέτρας καὶ ὁ ὀφθαλμὸς ἐθαμβοῦτο ἀπὸ τὴν λάμψιν τῆς. Ὁ Ἄραβι στρατηγὸς Μουσᾶς, τοῦ ὁποίου ὁ Θαρῆκ ἦτο ἀντιστράτηγος, ἐζήτησε τὴν τράπεζαν ταύτην, περίφημον καὶ διὰ τὰς προσηρημένους εἰς αὐτὴν θρησκευτικὰς ιδέας καὶ διὰ τὴν ὑπερμεγέθη ἀξίαν τῆς. Ὅταν ἐπομένως ἐκ τῶν ἀναρρυσῶν διχονοιῶν μετξὺ τοῦ Μουσᾶ καὶ Θαρῆκ, ὁ Καλίφης τοῦ Βαγδατίου ἐκάλεσεν αὐτοὺς πλησίον του, ὁ πρῶτος προσέφερεν εἰς τὸν Καλίφην μετὰ τῶν ἄλλων δώρων καὶ τὴν τράπεζαν ταύτην, καυχῆθεις, ὅτι τὴν κατέκτησεν. Ἀλλ' ὁ Θαρῆκ ἐξῆλεγε ἐνκόλως τὸν ἐχθρὸν του ὡς ψευδόμενον, διότι ἔσυρεν ἀπὸ τὸν κόλπον του ἓνα τῶν ποδῶν αὐτῆς ὃν εἶχεν ἀποσπάσει πρὶν ἢ τὴν ἐγγχειρίσῃ, ἀντικαταστήσας αὐτὸν διὰ χρυσοῦ ποδός.

— Ἡ Ἐκλειψίς, ἵππος δρομικός. Ἡ Ἐκλειψίς εἶναι εἰς ἐκ τῶν θαυμαστωτέρων ἵππων, ὧν μνημονεύει ἡ ἱστορία τῶν ἵππων ἐν Ἀγγλίᾳ. Ὁ πάππος αὐτοῦ τοῦ ἵππου ἦτον ἵππος ἀραβικὸς, ὀνομαζόμενος Δαρλέυ, ἐπίσης περιφημότητος, καὶ ὅστις ποτὲ δὲν ἐνίκηθη εἰμὴ ἀπὸ τὸν ἐγγονόν του. Ἡ Ἐκλειψίς ἐγεννήθη τὸ 1761. Κατὰ τὸ 1769 ἐτρεξεν πρώτην φορὰν καὶ ἐνίκησεν ὄλους τοὺς διαγωνισθέντας ἵππους. Κατὰ δεκαοκτὼ μῆνας δὲν ἔπαυσε τρέχων καὶ θριαμβεύων, καὶ τοσαύτην ἀπέκτισεν ὑπόληψιν, ὥστε δὲν ὑπῆρχον πλέον ἀνταγωνισταὶ δι' αὐτόν. Εἰς τὸ ἵπποδρόμιον τοῦ κομητάτου Νευμαρκέτ κατὰ τὸ 1776 βιέπρεψε μόνος αὐτός, οὐδενὸς τολμῶντος νὰ στοιχηματίσῃ ἐναντίον του, καὶ ἐνίκησε συμπληρώσας τὸν δρόμον τοῦ σταδίου.

Ἐπωλήθη τότε διὰ πεντακοσίας χιλιάδας φράγκων εἰς ἑταιρίαν, ἧτις τὸν μετεχειρίσθη πρὸς πλασιασμὸν τῆς γενεᾶς του. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τέκνων του, τῶν καταθέντων εἰς τὸ ἵπποδρόμιον ἀνέβη εἰς 334. Ἰπελόγησαν δὲ, ὅτι οἱ ἵπποι οὗτοι ἐπρομήθεισαν εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας των, εἴτε διὰ βραβείων, ἢ διὰ στοιχημάτων ὑπὲρ τὰ τέσσαρα ἑκατομμύρια φράγκων. Ἡ Ἐκλειψίς ἀπέθανεν ἐν ἔτει 1789 κατὰ τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς.

(1) Ventre-saint-gris!

Ἄλλος ἵππος τῆς αὐτῆς οικογενείας, θαυμαστός ἐπίσης ἐν Ἀγγλία, ὀνομαζόμενος ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, παρήγαγε 87 ἵππους, οἵτινες ὠφέλησαν τοὺς ἰδιοκτήτας των ὑπὲρ τὰ πέντε ἑκατομμύρια φράγκων.

— *Παραβολὴ Ἀσιατικῆ.* Ἄνθρωπός τις ἀπήρ-
χετο εἰς Συρίαν, σύρων τὴν κάμηλόν του ἀπὸ τὸν
ρυτῆρα. Αἰώνως τὸ ζῶον κατελήθη ὑπὸ μανίας, ὀρ-
θοῦται μὲ ὄρμη, ἀφρίζει καὶ πηδᾷ τὸσον τρομερὰ,
ὥστε ὁ κύριός του ἐγκαταλείπει αὐτὸ μὲ ἀγωνίαν
καὶ φεύγει. Θεωρεῖ δὲ ὀλίγον μακρὰν τοῦ δρόμου ἑα-
θὺ φρέαρ, καὶ ἐπειδὴ ἤκουε πάντοτε τοὺς μανιώδεις
χρημετισμούς τῆς καμήλου, προσφεύγει ἐκεῖ καὶ
πίπτει εἰς τὸ φρέαρ· ἀλλὰ μικρὸν δένδρον τὸν κρα-
τεῖ, συλλαμβάνει αὐτὸ μὲ τὰς δύο του χεῖρας καὶ
στρέφει πανταχόσε τὸ βλέμμα μὲ ἀνησυχίαν· ὑπε-
ράνω αὐτοῦ φθάνει ἡ τρομερὰ κάμηλος, καὶ στηρίζει
ἀπειλητικῶς τὸ βλέμμα τῆς ἐπ' αὐτόν. Εἰς τὸ ἔα-
θος τοῦ ὕδατος ὑπάρχει δράκων, ὅστις ἀνοίγων τὸν
φοικῶδη του λάρυγγα, φαίνεται ὅτι περιμένει νὰ τὸν
καταβροχθίσῃ. Πλησίον του δὲ παρατηρεῖ δύο πον-
τίκια, λευκὸν καὶ μέλαν, τρώγοντα τὴν ρίζαν τοῦ
μικροῦ δένδρου, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευσεν εἰς αὐτόν ὡς
στήριγμα. Ὁ δυστυχὴς παγώνει ἀπὸ τὸν φόβον, μὴ
βλέπων δι' ἑαυτὸν οὐδὲν καταρῦγιον, οὐδὲν μέσον
σωτηρίας. Ἐν τούτοις ἐπὶ κλαδίσκου τοῦ μικροῦ
δένδρου ἀνακαλύπτει τινὰς καρπούς, καὶ ἐν τῷ ἅμα
παύει βλέπων τὴν μανίαν τῆς καμήλου, τὸν λάρυγγα
τοῦ δράκοντος καὶ τὴν τρομερὰν τῶν ποντικίων
δραστηριότητα. Ἐκτείνει δὲ τὴν χεῖρά του πρὸς τοὺς
καρπούς, συλλέγει αὐτούς, καὶ καταγευόμενος λη-
σμονεῖ τοὺς φόβους καὶ τὸν κίνδυνον.

Ἐρωτᾷ ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ ἄφρων ὁ λησμονῶν
τόσον ταχέως τὸν θανατηφόρον κίνδυνον. Μάθε λοι-
πὸν, φίλε, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶσαι σὺ ὁ δρά-
κων τοῦ φρέατος· εἶναι ὁ διηνεκῶς χαίνων θάνατος.
Ἡ κάμηλος εἶναι ἡ ἀγωνία τῆς ζωῆς. Σὺ ἐκρεμά-
σθης εἰς τὸ δενδρύλλιον τοῦ κόσμου μεταξὺ θανάτου
καὶ ζωῆς. Τὰ δύο ποντίκια τὰ τρώγοντα τὴν ρί-
ζαν τοῦ δενδρυλλίου εἶναι ἡ νύξ καὶ ἡμέρα, καὶ ὁ-
μως οὕτως ἔχοντα ὁ καρπὸς τῆς ἡδονῆς σὲ ἐλκύει.
Λησμονεῖς τὰς ἀγωνίας τῆς ζωῆς, τὰς ἀπειλάς τοῦ
θανάτου, τὸν ταχὺν ῥυθὸν τῶν νυκτῶν καὶ τῶν ἡμερῶν,
καὶ ζητεῖς τὸ φυτὸν τῆς ἡδονῆς μέχρι τοῦ χείλους
τοῦ τάφου.

— *Καρκὴν (λουκάνικον) γιγαντιαία.* Εἰς Κε-
νισθέργην τῆς Πρωσσίας, οἱ κρεοπῶλαι συνειθίζουσι
νὰ προσφέρωσιν εἰς τοὺς ἀρτοποιούς τὴν πρώτην ἡ-
μέραν τοῦ ἔτους ἐν ὑπερμέγεθες λουκάνικον, τὸ ὁ-
ποῖον περιάγουσιν εἰς ὅλην τὴν πόλιν, ὡς τὸν παχὺν
ἑῶν τῆς Γαλλίας.

Τὸ λουκάνικον τοῦ 1553 εἶχεν ἑκατὸν ἑνενήκον-
τα ὀκτὼ πῆχεις μῆκος καὶ ἐφέρετο ὑπὸ 48 ἀνθρώ-
πων. Ἐκεῖνο δὲ τὸ τοῦ 1583 φερόμενον ὑπὸ 91 ἀν-
θρώπων εἶχε μῆκος πεντακοσίων ἑνενήκοντα ἑξ πη-
χῶν καὶ ἐζύγιζε 434 λίτρας.

Ὁ ὠραιότερος τῶν κρεοπῶλων προπορεύετο ὡς
ἀρχιτυμπανιστῆς· ἡ ἄκρα τοῦ λουκάνικου περιστρέ-
φετο πολλοὺς γύρους περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ· τὸ
λοιπὸν ἐκρέματο ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἄλλων κρεοπῶ-
λων, οἵτινες ἐβάδιζον ἀνὰ τρεῖς.

Ἀναγινώσκειται εἰς ἀρχαῖόν τι χρονικόν. «Κατὰ τὸ
ἔτος 1661 τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ ἔτους οἱ κρεοπῶλαι
περιήγαγον λουκάνικον 1005 πηχῶν μῆκος, τὸ ὁ-
ποῖον ἔφερον κατόπιν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ προσέφε-
ρον μερικὸς πῆχεις εἰς τὸν βασιλέα. Συνώδευον δὲ
τὸ λουκάνικον μὲ τύμπανον καὶ σύριγκα. Εἰς ἀρχι-
κρεοπῶλης ἐστολισμένους μὲ πτερὰ καὶ ταινίας καὶ
φέρων σημαίαν λευκοπράσινον προπορεύετο τῆς συνο-
δείας. Οἱ κρεοπῶλαι οἵτινες ἠκολούθουν αὐτόν, ὄν-
τες 103, ἐλύγιζον ὑπὸ τὸ ἔαρος τοῦ λουκάνικου.
Ἀφῆκαν δὲ εἰς τὸν βασιλέα 130 πῆχεις.

— *Σφραγὶς ἀδαμαντίνῃ Καρόλου τοῦ Α'.* Κά-
ρολος ὁ Α'. βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, εἶχεν ἀδάμαντα
μεγίστης ἀξίας, ἐφ' οὓς ἦσαν ἐγκεχαραγμένα τὰ πα-
ράσημα τῆς Ἀγγλίας, μετὰ μεγίστης τελειότητος
εἰργασμένα. Ἴσως ὁ καλλιτέχνης ἦτον αὐτὸς ὁ ἴδιος
Βασιλεὺς, διότι εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἡγάπα πολὺ τὰς
τέχνας καὶ ἦτον ἐκδοτός μάλιστα εἰς τὴν γλυπτι-
κὴν καὶ ζωγραφικὴν. Ἀναφέρονται δὲ παραδείγματα,
πολλὰ βασιλέων ἐκδοτῶν εἰς ἀσχολίας παντάπασι
ξένας τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης, ἀκόμη καὶ εἰς ἐπο-
χὰς τὰς δυσχερεστάτας, καθ' ἃς ἀπητητο ἡ ἐντο-
νότερα προσοχὴ καὶ ἐπιμέλεια ἐκ μέρους αὐτῶν, ὅπως
σώσωσι τὴν ζωὴν των καὶ τὸ στέμμα των.

Πρὶν ἢ ἀποθάνῃ ὁ Κάρολος οὗτος ἀπήτησε νὰ πα-
ραδοθῇ ἡ σφραγὶς εἰς τὸν υἱὸν του. Ὁ δὲ βασιλό-
παις κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις διαμονὴν του εὐρέθη,
φαίνεται, ἠναγκασμένος νὰ τὴν πωλήσῃ, καὶ περιήλ-
θεν αὐτῇ ἐκ πρώτης ἢ δευτέρας χεῖρός, εἰς τὸν περί-
φημον περιηγητὴν Ταβερνιέρον, ὅστις μετήρχειτο τὴν
ἐμπορίαν τῶν πολυτίμων λίθων.

Μετὰ τινὰ ἔτη ὁ Ταβερνιέρος ἦτον εἰς τὴν αὐλὴν
τῆς Περσίας καὶ ἐπρότεινε τὸν ἀδάμαντα εἰς τὸν
Πρωθυπουργόν, ὅστις, παρατηρήσας τὰ ἐπ' αὐτοῦ
ἐγκεχαραγμένα παράσημα, ἐζήτησεν ἐξήγησιν. Ὁ
Ταβερνιέρος ἀπεκρίθη, ὅτι ταῦτα ἦσαν τὰ παράσημα
ἑνὸς ἡγεμόνος τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε νὰ
ὀνομάσῃ Κάρολον τὸν Α'. διότι, ὡς λέγει, ἐθυμῆτο
πολὺ καλῶς τὴν συνέβη εἰς τὸν ἱππότην Ρεβίλλην.

Ὁ ἱππότης οὗτος ἦλθε νὰ ζητήσῃ ὑπερσίαν εἰς
τὸν Σοφὴν· οὗτος ὅμως τὸν ἠρώτησε περὶ τοῦ παρελ-
θόντος βίου του, καὶ μαθὼν, ὅτι ὑπηρετήσεν εἰς
τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ἦτον λοχαγὸς τῆς φρουρᾶς Καρό-
λου τοῦ Α', διατὶ ἐγκατελείψατε τὴν ὑπηρεσίαν σας;
τὸν ἐρώτησεν. Διότι ἐθανατώθη ὑπὸ τῶν ἐπαναστα-
τῶν ὁ δεσπότης μου, ἀπεκρίθη ὁ Ρεβίλλης. Καὶ σεῖς
ὁ λοχαγὸς τῆς φρουρᾶς του, εἶχατε τὴν ἀναδρεῖαν νὰ
ἐπιζήσητε; ἐφώναξεν ὁ διαλεγόμενος βασιλεὺς. Κα-
ταδικάζετε μόνος σας τὸν ἑαυτὸν σας, καὶ δὲν σᾶς
ὀφείλεται εἰμὴ ἡ τιμωρία τοῦ προδότου. Ἐννοεῖται,
ὅτι μετὰ τὸν διάλογον τούτον, ὁ ἱππότης δὲν ἐπέ-
μεινε διὰ νὰ λάβῃ ὑπηρεσίαν, καὶ δὲν ἐπρόσμενε νὰ
τὸν παρακαλέσωσι νὰ ἐξέλθῃ τῆς Περσίας.

Εἶναι πιθανόν ὅτι εὐρίσκειται εἰσέτι ἡ σφραγὶς
Καρόλου τοῦ Α' εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τοῦ Βασι-
λέως τῆς Περσίας.